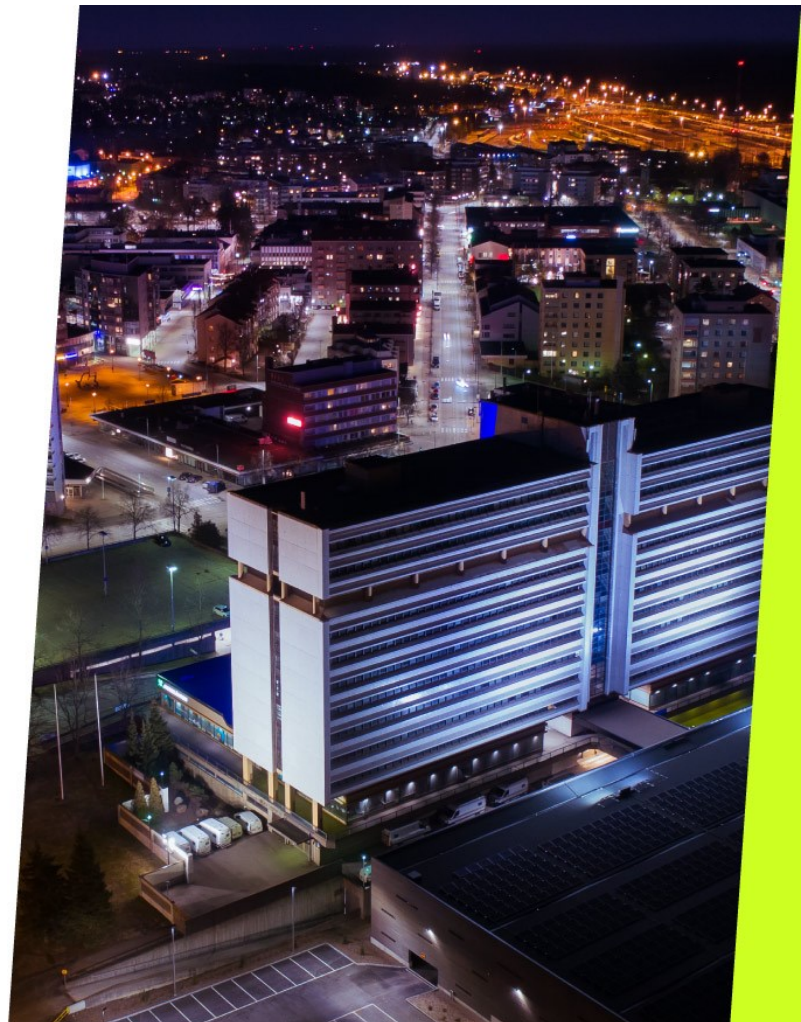

KOUVOLA

Talousarvio 2023 & taloussuunnitelma 2023-2026

Kouvolan kaupunki

Kaupunginvaltuusto 12.12.2022

Sisällysluettelo

1	Kaupunginjohtajan katsaus	1
2	Yleiset lähtökohdat.....	3
2.1	Kouvolan toimintaympäristö	3
2.1.1	Kouvolan kaupungin organisaatio	3
2.1.2	Väestö	3
2.1.3	Työ	4
2.1.4	Asuminen.....	5
2.2	Taloudelliset lähtökohdat	6
2.2.1	Yleinen taloudellinen tilanne	6
2.2.2	Kuntatalous.....	6
2.2.3	Kouvolan kaupungin taloudellinen tilanne	7
2.2.4	Talouden tasapainottaminen.....	9
2.2.5	Vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2026 taloussuunnitelman laadinta	10
2.3	Talousarvion rakenne ja sitovuus.....	12
2.3.1	Talousarvion osat	12
2.3.2	Talousarvion sitovuus	13
2.3.3	Tilivelvollisuus.....	14
2.3.4	Osallistuva budjetointi	15
2.4	Henkilöstö.....	15
2.5	Kouvolan kaupunkistrategia	19
2.5.1	Strategian visio, kasvukärjet ja tavoitteet	19
2.5.2	Kaupungin arvot.....	19
2.5.3	Strategian ohjaavuus	19
2.5.4	Suunnitelmakauden tavoitteet.....	20
2.5.5	Edunvalvontasuunnitelma	20
2.5.6	Kärki- ja edunvalvontahankkeet	20
2.6	Kuntakonsernin riskianalyysi.....	22
2.7	Kouvolan kaupungin konserni	27
3	Käyttötalousosa	37
3.1	Konsernipalvelut	37
3.1.1	Tarkastuslautakunta	37
3.1.2	Kaupunginhallitus	38
3.2	Sivistys	44
3.2.1	Kasvatus- ja opetuslautakunta	44
3.2.2	Liikunta- ja kulttuurilautakunta.....	50
3.3	Tekniikka ja ympäristö	55
3.3.1	Tekninen lautakunta	55

3.3.2	Kymen jätelautakunta	63
3.4	Käyttötalous toimialoittain ja toimielimittäin	66
4	Tuloslaskelmaosa	67
5	Investointiosa.....	70
6	Rahoitusosa.....	75
7	Liitteet.....	77
7.1	Tilivelvolliset	77
7.2	Investointien 10 vuoden suunnitelma	78
7.3	Merkittävimpien investointien erittelyt.....	79

1 Kaupunginjohtajan katsaus

Kouvolan kaupunki siirtyy yhdessä koko kuntakentän kanssa vuoden 2023 alusta uuteen aikaan, kun vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä ja kustannuksista siirtyy uusille hyvinvointialueille. Luonnollisesti hyvinvointialueiden toiminnan alkaminen vaikuttaa monella tapaa myös kaupungin talouden suunnitteluun. Muutosta helpottaa kuitenkin osaltaan se, että kaupungin organisaatio on jo aiemmin muutettu vastaamaan sote-uudistuksen jälkeistä aikaa kuntayhtymä Kymsoteen liittymisen myötä.

Oman toimintamme menojen ennustettavuus tulee olemaan helpompaa sote-palveluiden rahoittamisvastuun siirtymisen jälkeen ja voimme keskittyä paremmin uuden roolin mukaisiin ydintehtäviin: elinvoiman ja sivistyksen luomiseen. Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu hyvinvointialueen kanssa tulee silti olemaan tärkeää, ovathan sen palvelut keskeisiä kouvolaisten terveydelle ja hyvinvoinnille. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa tulee jatkossa esille myös työllisyyden laaja-alaisessa edistämisessä. Näillä näkymin työllisyyspalvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta.

Kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2023 on 8,61, kun kaikilta kunnilta vuoden 2022 veroprosentista leikataan 12,64 prosenttiyksikköä. Tulorahoituksen osalta tuleviin vuosiin uudessa roolissa liittyy vielä paljon epävarmuutta. Valtionosuuksien tuleva taso selviää lopullisesti vuoden 2023 aikana. Kaupungin on jatkossa entistäkin tärkeämpää huolehtia kasvusta ja elinvoimasta. Meidän täytyy kaupunkina tehdä yhdessä töitä sen eteen, että väestöpohja ja yrityspohja pysyy riittävänä ja kaupunki saa sitä kautta verotuloja.

Vuoden 2023 rahoitus on poikkeuksellinen tässä historiallisessa uudistuksessa, koska silloin kunnat saavat vielä verotulotilityksiä aiempien vuosien perusteella. Todellinen tilanne näkyy vuodesta 2024 lähtien, jonka jälkeen isommat taloudelliset haasteet alkavat; suunnitelmavuodet 2024-2026 ovatkin alijäämisiä.

Kouvolassa on tehty jo paljon toimenpiteitä, joilla on vaikutettu talouden suuntaan. Viime valtuustokaudella tehtiin merkittäviä palveluverkkopäätöksiä sekä hyväksyttiin talouden sopeuttamisohjelma säästöineen. Haastavassa ja epävarmassa taloustilanteessa nämä aiemmat päätökset eivät kuitenkaan vielä yksin riitä. Vuoden 2022 tulos tulee olemaan alijäämäinen. Syyskuussa hyväksytty kiinteistökauppa tulee parantamaan kaupungin tulosta merkittävästi sen tultua lainvoimaiseksi.

Kaupungin talouden kokonaiskuva on erittäin tiukka ja siihen vaikuttavat monet seikat. Venäjän hyökkäys Ukraina on vaikuttanut erilaisin tavoin Kouvolan talouteen ja elinvoimaan. Merkittävien vaikutus tilanteella on hintojen nousuun sekä energian saatavuuteen. Erittäin voimakkaasti nousseen energian hinnan vuoksi kaupunki on käynnistänyt moninaiset energiansäästötoimenpiteet, joilla tavoitellaan kulutuksen laskua. Kuntatalouden kehitysarvioon lähivuosina vaikuttavat lisäksi merkittävästi kunta-alan kesäkuun alussa sovitun virka- ja työehtosopimuksen kustannusvaikutukset. Muita kustannuspaineita aiheuttavat hintojen sekä korkotason nousu. Myös koronasta johtuvat sijaiskustannukset ovat tuoneet lisäkustannuksia.

Haastavista ajoista huolimatta emme voi lakata kaupungin palveluiden ylläpitämistä, kehittämistä ja elinvoiman rakentamista. Voimme valita kaupunkimme hitaan kuihtumisen tai uskoa omaan kaupunkiimme ja myös investoida siihen. Julkisten investointien kautta luomme pohjaa alueen yksityisille investoinneille. Tarvitaan konkreettisia toimia talouden parantamiseksi, jotta pystymme toteuttamaan päätetyt investoinnit.

Talousarvio ja -suunnitelma linkittyy vahvasti äskettäin hyväksytyyn kaupunkistrategiaan, jonka painopisteitä ovat lapset ja nuoret sekä yrittäjyys. Rakennamme kaupungin elinvoimaa ja kasvua näiden elementtien varaan, ja tämä tulee muistaa kaikessa päätöksenteossa ja yhteisessä suunnittelussa. Taloudellinen panostaminen koulu- ja päiväkotinvestointeihin on linjassa myös kaupungin tulevan roolin kanssa.

Kaupunki vie määrätietoisesti eteenpäin strategista tavoitettaan laajentaa kaupungin koulutustarjontaa myös yliopistokoulutuksen osalta. Syksyllä Kouvolasta tuli jälleen yliopistokaupunki, kun LUT-yliopisto aloitti kaupungissa 40 aloituspaikan tuotantotalouden maisterivaiheen koulutuksen. Tämän lisäksi LUT-yliopiston kanssa on neuvoteltu sopimus syksyllä 2024 Kouvolassa alkavasta elintarviketekniikan alan maisterikoulutuksesta. Viime keväänä Kouvolaan perustettiin opiskelijaneuvottelukunta, jossa mukana olevat tahot haluavat kehittää Kouvolaan entistä paremmaksi opiskelijakaupungiksi. Tavoite on tukea opiskelijoiden osallisuutta, hyvinvointia ja kiinnittymistä kaupunkiin. Opiskelijoiden kanssa tehty yhteistyö kasvattaa Kouvolan kaupungin näkyvyyttä sekä imagoa korkeakoulukaupunkina. Kesällä Kouvolan kaupunki päätti hakea Kouvolan yhteislyseolle urheilulukioistatusta. Urheilulukio voisi aloittaa toimintansa elokuussa 2023 ja Kaakkois-Suomen ensimmäisenä urheilulukiona se lisäisi Kouvolan elinvoimaa ja tukisi lukiokoulutuksen vetovoimaisuutta.

Kaupungin pitää pystyä tuottamaan myös elinkeinopoliittisia kärkihankkeita, joiden osalta tehdään laajat vaikutusten arvioinnit ennen päätöksiä ja joihin tämän jälkeen yhdessä sitoudumme. Käyrälammen asemakaavan muutostyö on valmis ja uusi kaava sai lainvoiman kesällä 2022. Kaava mahdollistaa aiempaa laajemmat matkailun investoinnit, jotka toteutuessaan lisäävät alueen palveluita niin kaupunkilaisten kuin matkailijoiden käyttöön. Seuraaville vuosille varataan määrärahoja infran parantamiseen, joilla mahdollistetaan yksityisten investointien toteuttamista alueelle.

Toisena merkittävänä kärkihankkeena on Kouvolan yritystonttutuotannon vahvistaminen. Tuotanto jakautuu käyttötarkoitukseltaan logistiikkatontteihin, yritystontteihin sekä pienteollisuustontteihin ja sillä tavoitellaan yritysten uusia investointeja ja sijoittumisia Kouvolaan. Yritystonttutuotannon lisäämisen kanssa käsi kädessä kulkee Kinnon hoitama sijoittumismarkkinointi ja sijoittumispalvelu.

Kouvolan kaupungin talousarvioesitys vuodelle 2023 on 11,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää edelleen paljon työtä kohti yhteisiä tavoitteita. Muutosten ja haasteiden keskellä yhteistä suuntaa ja näkemystä kaupungin kehittämiseen tarvitaan tavallistakin enemmän. Kun kasvulle on kärjet ja toiminnalle yhteinen selkeä linja, myös tulevaisuudessa voidaan pitää kaikista huolta. Rakennamme tasapainoista taloutta ja elinvoimaista Kouvolaan yhdessä, kestävästi, kehittäen.

Marita Toikka

Kaupunginjohtaja

2 Yleiset lähtökohdat

2.1 Kouvolan toimintaympäristö

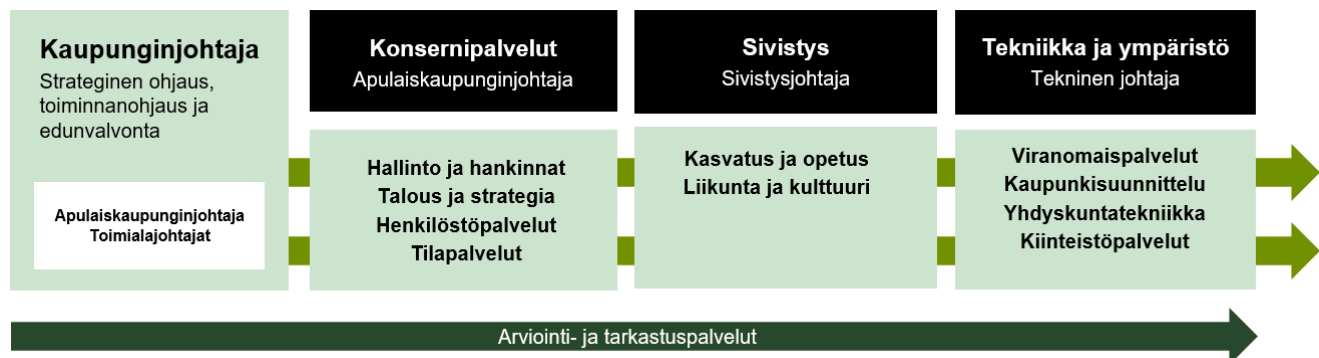
2.1.1 Kouvolan kaupungin organisaatio

Kouvolan kaupungin toimielin- ja palveluorganisaation muodostavat kolme toimialaa sekä niihin liittyvä luottamushenkilörakenne ja kaupungin johto. Organisaation ohjausmekanismi perustuu kaupunkistrategiaan ja siinä määriteltyihin hyvinvointi- ja elinvoimaohjelmaan.

Luottamushenkilöorganisaatio koostuu kaupunginvaltuustosta, kaupunginhallituksesta ja sen alaisesta elinvoimajaostosta, keskusvaalilautakunnasta, tarkastuslautakunnasta, kasvatusta ja opetuslautakunnasta, liikunta- ja kulttuurilautakunnasta, teknisestä lautakunnasta ja sen alaisesta lupajaostosta sekä Kymen jätelautakunnasta.

Kaupungin palveluorganisaation toimialat ovat Konsernipalvelut, Sivistys sekä Tekniikka ja ympäristö. Kaupungin strategisesta ohjauksesta, toiminnan ohjauksesta sekä edunvalvonnasta vastaa kaupunginjohtaja. Hänen alaisuudessaan apulaiskaupunginjohtaja vastaa toiminnanohjauksesta. Toimialajohtajat vastaavat kaupunginjohtajan alaisuudessa kaupungin kolmen substanssitoimialan johtamisesta.

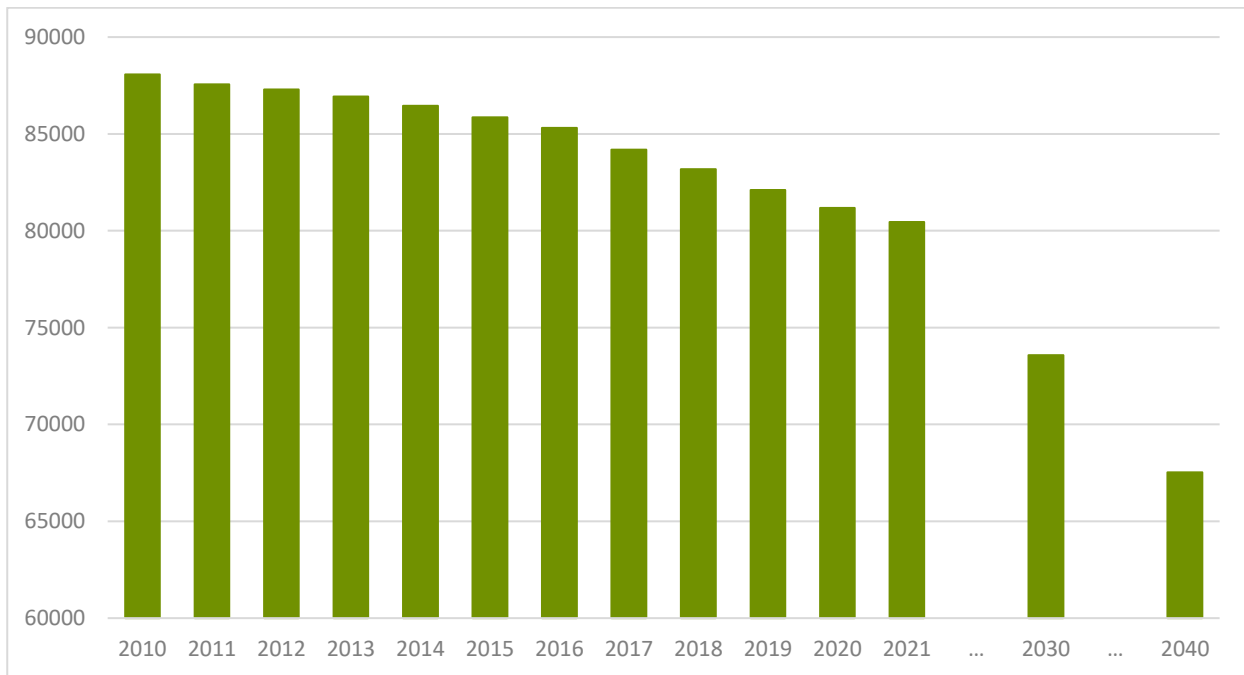

Konsernipalvelujen palveluina ovat hallinto ja hankinnat, talous ja strategia, henkilöstöpalvelut sekä tilapalvelut. Sivistyksen toimiala muodostuu kahdesta palvelusta: kasvatusta ja opetusta sekä liikuntaa ja kulttuuria. Tekniikka ja ympäristö –toimialan palveluina ovat viranomaispalvelut, kaupunkisuunnittelu, yhdyskuntatekniikka ja kiinteistöpalvelut.

2.1.2 Väestö

Tulevaisuuden palvelutarpeita arvioidaan pääasiassa väestömäärän kehityksen ja väestörakenteen muutosten perusteella. Väestömäärä on laskeva ja ennusteiden perusteella laskeva suunta jatkuu edelleen. Ennusteet perustuvat toteutuneeseen kehitykseen ja siitä johdettuun todennäköiseen

tulevaan kehitykseen. Vuosien 2017-2019 aikana väestö on vähentynyt yli tuhannella hengellä vuosittain, vuonna 2020 vähennys oli 926 henkilöä ja 733 henkilöä vuonna 2021. Vuosi 2021 herätti toivoa suunnan muutoksesta, syntyvyys kasvoi edelliseen vuoteen nähden 11 % ja muuttotappio pieneni 41 %. Vuoden 2022 ennakkotietojen mukaan palataan yli tuhannen hengen vähenemään vuositasolla. Syntyvyys jää alle viidensadan ja muuttotappio kasvaa edellisestä vuodesta. Historiallisesti Kouvola alitti 80 000 asukaan rajan heinäkuussa 2022. Väestön väheneminen johtuu siitä, että sekä luonnollinen väestökehitys että kuntien välinen nettomuutto ovat negatiivisia. Nettomaahanmuutto on positiivinen, mutta määrät ovat niin pieniä, että ne eivät muuta kehityksen suuntaa. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuonna 2030 Kouvola on 73 577 asukasta ja 67 532 vuonna 2040.

2.1.3 Työ

Työllisyyskehitys on vuonna 2022 Kouvola ollut myönteinen viimeisimpään, elokuussa julkaistuu työllisyyskatsaukseen saakka. Kaikissa ikäryhmissä, sekä nuorten että yli 50-vuotiaiden joukossa työttömyys on jatkanut laskuaan. Työttömyys on vihdoin pienentynyt myös pitkäaikaistyöttömien ryhmässä, ja Kouvolan osalta elokuun lopun pitkäaikaistyöttömyys on peräti 27 % pienempi kuin samaan aikaan vuonna 2021.

Kouvolan työttömyysaste oli elokuun lopussa 9,3 %. Työttömyys on selvästi laskenut vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna; 2021 elokuun lopussa työttömyysaste oli 10,5 %. ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan Kouvola oli elokuun 2022 lopussa 3 343 työtöntä työnhakijaa, mikä on 486 henkilöä, ja 13 % vähemmän kuin vastaavana ajankohtana 2021. Kouvolan työttömyysaste on nyt alimmalla tasollaan vuoden 2008 jälkeen. Kymenlaaksossa työttömyysaste oli 10,2 % eli Kouvola on Kymenlaakson keskiarvoa parempi työllisyystilanne.

Nuoria alle 25-vuotiaita oli Kouvola työttömänä elokuun lopussa 2022 yhteensä 329 henkilöä, joka on 17 % vähemmän vuoden takaiseen verrattuna. Yli 50-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 1485 henkilöä, joka on 11 % edellisvuotta vähemmän. Pitkäaikaistyöttömiä, eli yli vuoden työttömänä olleita, oli elokuun 2022 lopussa yhteensä 1 019. Pitkäaikaistyöttömyyden edelleen jatkuva laskusuunta kertoo, että suhdannetilanne on työnhakijoiden kannalta ollut erittäin hyvä, ja pitempään työttömänä olleetkin pääsevät töihin.

Kouvola on ollut avoimia työpaikkoja elokuun 2022 lopussa yhteensä 800 kpl eli 11 % vähemmän kuin 2021 vastaavana ajankohtana. Avoimien työpaikkojen määrä on käännytynyt Kouvola laskusuuntaiseksi, kun muualla Kymenlaaksossa ja Kaakkois-Suomessa avoimien työpaikkojen

määrä on vielä jatkanut kasvuaan. (Lähde: Kaakkois-Suomen työllisyyskatsaus, elokuu 2022, Kaakkois-Suomen ELY-keskus.)

Avoimena olevien työpaikkojen määrän kääntyminen laskuun vihjaa siihen, että suhdanteen kääntyminen laskusuuntaiseksi saattaa olla käsillä. Inflaation merkittävä nousu, ja erityisesti energian hinnan nousu merkitsee väistämättä kulutuskysynnän laskua. Kun samaan aikaan tuotannossa energian hinta aiheuttaa edelleen nousupainetta kuluttajahintoihin, on talouden kääntyminen laskusuuntaiseksi sangen todennäköistä.

Hallituksen esitys eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi on annettu 7.10.2022 Lainsäätämisyjärjestys on perustuslain mukainen, joten lakiehdotus aloittaa matkansa valiokuntakäsittelyihin. Tässä laissa säädetään TE-palveluiden siirtämisestä kuntaan. Tämänhetkisen aikataulun mukaan lakiehdotuksen hyväksyminen tapahtuu keväällä 2023 ja käytännön toteutus tapahtuisi vuoden 2025 alusta. Kouvolassa siirron valmistelu on aloitettu.

2023 aloittavalla hyvinvointialueella on myös työllisyyteen liittyviä tehtäviä. Kymsoten työelämäpalvelut siirtyvät osaksi hyvinvointialuetta. Yhteistyö työllisyydenhoidon tehtävissä TE-toimiston, kuntien ja hyvinvointialueen kesken on eräänlaisessa välitilassa siihen saakka, kunnes TE-palvelut siirretään kunnille 2025.

Lakimuutosten toimeenpano vaatii kunnilta paljon työtä. Yhdyspintojen ja yhteistyökumppanuuksien uudelleenjärjestely on myös työllisyyttä tukevien kolmannen sektorin toimijoiden, järjestöjen ja säätiöiden kannalta haastavaa. Muutosten käytännön yksityiskohdat eivät vielä ole kaikilta osin selviä, mutta jo tähän mennessä on selvää, että kolmannen sektorin toimijat kärsivät 2023 alusta muuttuvista palkkatuen myöntämisen linjauksista. Lisäksi työvoimapolitiittisten avustusten kautta tarjolla ollut hankeraha tulee myös pienentymään.

Vuosi 2023 tulee olemaan haastava työllisyystilanteen kehityksen kannalta. Kun tähän lisätään voimaantulevien lakimuutosten vaikutukset ja tulevien muutosten valmistelu, työsarka kunnalle on mittava.

2.1.4 Asuminen

Kouvolassa on yhteensä noin 51 400 asuntoa. Asunnot jakautuvat siten, että omakoti- ja paritaloissa asuntoja on noin 24 800, rivitaloissa noin 6 700, kerrostaloissa noin 18 100 asuntoa ja muissa rakennuksissa sijaitsee yhteensä noin 1 800 asuntoa. Kouvolan asuntorakentaminen keskittyy voimakkaasti keskustajamiin palveluiden läheisyyteen. Myös palveluasuntorakentaminen keskittyy keskustajamiin erityisesti ydinkeskustan ja Kuusankosken keskustojen tuntumaan.

Kouvola on aktiivisten kaupunki. Asumisessa tämä tarkoittaa sitä, että kaupunki tarjoaa monipuolisia asumisen muotoja laajalla tonttitarjonnalla. Asumispoliittisen linjauksensa mukaisesti Kouvolan kaupunki kehittää kolmen eri luonteisia asumisalueita: 1. Keskustamaisen asumisen alueet, joissa kehitetään keskustamaista asumista; 2. Luonnonläheisen asumisen alueet, joissa korostetaan asumisen väljyyttä ja luonnon rauhaa; 3. Maaseutu ja sen kylät, joissa asumista ja toimimista halutaan edistää suunnitelmallisesti.

Maankäytön toteuttamissuunnitelma on laadittu myös asumista varten. Suunnitelma ohjaa pientalotonttituotantoa. Siinä määritellään tulevaisuuden tarpeita ja sisältö päivitetään vuosittain.

Kaupunginhallituksen linjaamien pysyvän ranta-asumisen periaatteiden pohjalta laaditaan ja päivitetään rantayleiskaavoja siten, että pysyvän asumisen mahdollistavia rakennuspaikkoja muodostuu nykyistä enemmän kaupungin alueelle. Yhdyskuntarakenteen kannalta suotuisilla alueilla kuten kylien ja peruspalveluiden läheisyydessä päivitetään kaavoja pelkästään loma-asumisen sallivasta myös ympärivuotisen asumisen sallivaksi. Kouvola perusti kaksivuotisen projektin ranta-asumisen edistämiseksi vuonna 2021. Tällä hetkellä kaavahankkeita viedään eteenpäin nykyisen

vakituisen henkilöstön ja konsulttien voimin. Rantayleiskaavoja on työn alla eri vaiheissa viisi kappaletta, joita pyritään saamaan valmiiksi 2024 mennessä.

2.2 Taloudelliset lähtökohdat

2.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriö arvioi syksyn 2022 taloudellisessa katsauksessa, että bruttokansantuote kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2022. Myös muut ennustelaitokset ovat muuttaneet arvioitaan samansuuntaisesti. Tuleville vuosille kasvun arvioidaan oleva 0,5 % (2023) ja 1,4 % (2024). Maailmanpoliittisen tilanteen vaikutuksesta Suomen talouskasvun ennustetaan hidastuvan kesällä ennakoitua enemmän. Länsimaiden asettamien talouspakotteiden oletetaan jäävän voimaan koko ennustejaksolle. Kuluttajien heikentynyt ostovoima hidastuttaa yksityistä kulutusta. Merkittävimmät vaikutukset näkyvät energian ja muiden raaka-aineiden hintojen nousussa sekä saatavuudessa. (Lähde: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, syksy 2022.)

Talousennusteet ovat kesän ja syksyn aikana liikkuneet yhä synkempään suuntaan. Inflaatiopaineet ovat vahvistuneet entisestään ja taantumapelot lisääntyneet. Inflaatio kohosi Euroalueella elokuussa jo ennätyskalliseen 9,1 prosenttiin. Tilanne on EKP:n näkökulmasta haasteellinen. Jos inflaatio estää talouskasvun, keskuspankin uskottavuus on koetuksella. EKP yrittää hillitä inflaatiota rahapolitiikkaa kiristämällä. Samanaikaisesti useat euroalueen valtiot harjoittavat elvyttävää politiikkaa tukeakseen yhteiskuntaa kustannusten nousua vastaan. Inflaation selvä hidastuminen voisi jarruttaa rahapolitiikan kiristämistoimia euroalueella. Aivan lähiaikoina tämä ei näytä olevan näköpiirissä. Markkinat ennakoivat vielä kahta koronnostoa euroalueelle loppuvuonna. Tällöin talletuskorko olisi vuoden lopussa jo 2 prosentin tasolla. Lyhyissä EUR-koroissa tuntuisi olevan enemmän nousupainetta ja pitkien korkojen nousuvara näyttää vähäisemmältä.

Lukuisat epävarmuustekijät rasittavat tällä hetkellä sijoitusnäkyviä. Talouskasvu hidastuu globaalisti inflaation nakertaessa ostovoimaa. Korkotasossa on edelleen nousupaineita. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu ja Venäjän energia-ase vaikuttaa voimakkaimmin juuri euroalueen talouteen. Teollisuuden ostopäällikköindeksit ovat laskeneet merkittävästi ja kuluttajien luottamus omaan talouteen on heikentynyt selvästi. Taantumariskit ovat koholla. Yhtälöön ei ole näköpiirissä helppoa ratkaisua. Reaalitaloudella on olennainen merkitys sijoitusmarkkinoiden kehitykselle ja ajautuminen taantumaan toisi mukanaan lisää murheita. Sijoittaminen on pitkäjänteistä toimintaa ja laskuvaiheen jälkeen alkaa taas jossain vaiheessa uusi nousu. Heikommat ajat on vain kestettävä.

2.2.2 Kuntatalous

Hintojen nousun arvioidaan pysäyttävän talouskasvun, kuntien peruspalveluhintaindeksin muutokseksi vuonna 2022 arvioidaan 3,8 %, kun se vielä keväällä 2022 oli 2,5 %. Myös kunta-alan palkkaratkaisu vaikuttaa kuntien kustannusten nousuun. Vaikka sote-uudistuksen myötä kuntien suurin menojen kasvupaine poistuu, niin hintojen nousu sekä investointipaine säilyvät edelleen merkittävinä. Kuntien lainakannan arvioidaan kasvavan ja koska lainanhoitokulut korkojen nousun myötä kohoavat, riskienhallinnan merkitys talouden suunnittelussa korostuu. Maailmanpoliittinen tilanne, korona sekä sote-uudistukseen liittyvä rahoitus aiheuttavatkin taloudelliseen tilanteeseen edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. (Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma 2023-2026, syksy 2022.)

Kuntatalouden kehitysarvioon lähivuosina vaikuttaa merkittävästi kunta-alan kesäkuun alussa sovitun virka- ja työehtosopimuksen kustannusvaikutukset. Yleisen linjan lisäksi siinä sovittiin monivuotisista alan palkkarakenteita uudistavasta kehittämisohjelmasta. Muita kustannuspaineita aiheuttavat hintojen nousu sekä korkotason nousu. Kuitenkin julkisen talouden verotulot ovat kehittyneet ennakoitua paremmin. Kunnallis- ja yhteisöverojen kehitys on ollut voimakasta. Vuoteen 2023 vaikuttaa positiivisesti aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittävät osuudet. Vuodesta 2024 lähtien kuntatalouden todellinen tilanne realisoituu ja julkisen talouden heikko tilanne näyttäytyy. Tuleviin vuosiin vaikuttaa myös TE-palveluiden siirto kunnille vuonna 2025, joten merkittäviä

muutoksia on edelleen odotettavissa. (Lähde: Kuntaliitto, Minna Punakallio, 29.9.2022; Kuntatalouden ruuhkavuodet: suuria prosenttimuutoksia ja kertaluonteisia tekijöitä.)

2.2.3 Kouvolan kaupungin taloudellinen tilanne

Vuoden 2021 tilinpäätöksen jälkeen Kouvolan kaupungilla on taseessa kertynyttä ylijäämää noin 20 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi syyskuussa merkittävän kiinteistökaupan, joka parantaisi kaupungin tulosta yhteensä noin 47 milj. eurolla. Päätöksestä on valitettu, ja se ei ole lainvoimainen, joten vaikutuksia ei huomioida vuoden 2023 talousarviossa. Asiaan liittyvät talousarviomuutokset tehdään toteutumisen ajankohdan varmistuttua. Ilman kiinteistökauppaa Kouvolan kaupungin vuoden 2022 alijäämäksi arvioidaan tällä hetkellä muodostuvan -6,3 miljoonaa euroa, Arvio kertyneestä ylijäämästä vuoden 2022 lopussa tämä huomioiden on 13,6 milj. euroa. Vaikka Kouvola on tehnyt merkittäviä taloudellisia toimenpiteitä, on tilanne edelleen haasteellinen. Vuosi 2023 muodostuu positiiviseksi ainoastaan vuodelta 2022 kertaluonteisesti saatavien verotilitysten ansiosta. Taloussuunnitelmavuodet vuodesta 2024 lähtien ovat alijäämäisiä ja talouden tasapainottamis- sekä kehittämistoimenpiteitä tarvitaan. Tällä hetkellä on runsaasti merkittäviä talouskehitykseen vaikuttavia tekijöitä, kuten sote-uudistuksen jälkeinen rahoitus, maailmanpoliittisen tilanteen vaikutus, inflaation ja korkojen nousu, energian saatavuus ja hinnan nousu, yleiset hintojen nousut, tarvikkeiden/urakkatarjousten saatavuus, investointitarpeet, kunta-alan palkkaratkaisun vaikutukset, koronan vaikutukset mm. tuottojen palautumisen sekä sijaiskustannuksien osalta.

Sote-uudistus

Sote-uudistus on Suomen historian yksi merkittävimmistä hallinnollisista uudistuksista. 1.1.2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille. Uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Kouvolan kaupunki on mukana 1.1.2019 toimintansa aloittaneessa vapaaehtoisessa Kymenlaakson sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymässä, joten hyvinvointialueen toiminnan käynnistymisen vaikutukset kaupungin organisaatioon ovat vähäiset. Kaupungin organisaatio on muutettu vastaamaan uudistuksen jälkeistä aikaa jo aiemmin. Kaupungin toiminnasta siirtyy oppilas- ja opiskelijahuollosta 30 henkilöä sekä tukipalveluista 40 henkilöä.

Uudistuksen seurauksena kaupungin kustannuksista poistuu 1.1.2023 alkaen kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä palo- ja pelastustoimen kustannukset, yhteensä noin 365 milj. euroa. Valtio rahoittaa hyvinvointialueita, joten kuntien tuloja siirretään valtiolle. Rahoituksen siirto toteutetaan vähentämällä kunnilta peruspalvelujen valtionosuuksia, kunnallisveroa, kuntien osuutta yhteisöveron tuottoon sekä veroperustemuutoksista johtuvia verotulomenetysten korvauksia.

Verotulot

Kuntien kunnallisveron tuottoa leikataan vuoden 2023 alusta kaikilta kunnilta 12,64 prosenttiyksikköä. Tämän leikkauksen jälkeen Kouvolan kunnallisveroprosentti on 8,61, kun se vuonna 2022 on ollut 21,25 %. Kunnat eivät saa nostaa kunnallisveroa vuodelle 2023, vaan niiden on päätettävä vuoden 2023 prosentiksi vuoden 2022 prosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Ansioverotuksen muutokset toteutetaan niin, että niillä on mahdollisimman vähän vaikutusta verovelvollisten verotuksen tasoon. Kiinteistövero säilyy ennallaan ja sitä on mahdollista muuttaa, mutta Kouvola ei suunnittele muutoksia vuodelle 2023. Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennetään yhdellä kolmasosalla ja valtion osuutta kasvatetaan vastaavasti. Vuonna 2023 kunnat saavat verotulotilityksiä vielä vuodelta 2022, joten verotulot muodostuvat uudelle tasolle vasta vuodesta 2024 lähtien. Verotulojen positiivinen kehitys vahvistaa tulopohjaa, mutta ei riittävästi taloudelliset haasteet huomioiden. Erityisesti yhteisöverojen kehitys on ollut merkittävää.

Valtionosuudet

Sote-uudistuksen myötä valtionosuusjärjestelmä uudistuu merkittävästi, kun valtio alkaa rahoittamaan hyvinvointialueita.

Peruspalvelujen valtionosuudet

Uudistus vaikuttaa merkittävästi peruspalvelujen valtionosuuksiin, Kouvolan osalta valtionosuudet vähenevät noin 90 %. Suurin vaikutus on peruspalvelujen valtionosuuksissa, joissa ikäryhmäkohtaiset hinnat jäävät lähes kokonaan pois ikäryhmissä, jotka koskevat yli 16-vuotiaita. Muissa laskennallisissa kustannuksissa sairastavuuskriteeri poistuu kokonaan kunnilta. Sen sijaan lisäosiin tulee uutena kriteerinä HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka määräytyy kuntien tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Jokaiselle kunnalle määritetään oma kerroin. Kouvolan osalta kerroin on 1,06, vaihteluväli kunnissa vuonna 2023 on 0,39 – 1,22. HYTE-kerrointa seurataan prosessi- ja tulosindikaattorien avulla. Valtionosuuksien muissa lisäyksissä ja vähennyksissä on uutena sote-uudistuksen muutosrajoitin. Muutosrajoittimeen vaikuttaa kunnan sote- ja pelastuskustannuksien muutos vuosilta 2021 ja 2022, ja sillä on kannustava elementti. Jos kunta pystyy vähentämään kustannuksia, sen muutosrajoitin positiivinen ja jos kustannukset kasvavat, on muutosrajoitin negatiivinen. Muutosrajoittimella on pysyvä vaikutus kunnan valtionosuuksiin. Kouvolan osalta muutosrajoitin tulee olemaan negatiivinen. Siirtyvien kustannuksien kokonaistaso päivittyy ja siirtyviä tuloja nostetaan/lasketaan vastaavasti, jotta kustannuksia ja tuloja siirtyy yhtä paljon koko maan tasolla. Tulojen siirron muutos toteutetaan leikkaamalla kaikilta kunnilta saman verran valtionosuuksia euroa/asukas.

Verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa otetaan jatkossa huomioon myös laskennalliset kiinteistöverot. Tasauksen perusteena olevaan laskennalliseen verotuloon sisältyvät kunnan laskennallinen kunnallisvero, kunnan osuus yhteisöveron tuotosta sekä laskennallinen kiinteistövero. Verotuloihin perustuvaa valtionosuuden tasausta laskettaessa käytetään koko maan keskimääräisiä veroprosentteja, eikä yksittäisen kunnan veroprosenttien muutoksella ole täten vaikutusta kunnan saaman tasauslisän tai tasausvähennyksen määrään. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus vähenee vuodesta 2023 lähtien koska laskennallinen kunnallisvero sekä maksettava yhteisövero pienenevät kuntien osalta.

Valtionosuuksien yhteydessä maksetaan myös kotikuntakorvauksia, jotka ovat käyttötalouden tuloja ja menoja.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet ovat Kouvolaan negatiivisia, koska jokainen kunta maksaa omarahoitusosuuden euroa/asukas sekä lukiokoulutuksesta että ammatillisesta koulutuksesta. Arvio Kouvolan OKM:n valtionosuuksista vuonna 2022 on -7,5 milj. euroa. OKM:n valtionosuuksia kertyy Kouvolaan lukiokoulutuksesta, perusopetuksesta, aamu- ja iltapäivätoiminnasta, nuorisotyöstä, kansalaisopistosta, liikunnasta, kirjastosta sekä museosta.

Maailmanpoliittisen tilanteen vaikutus Kouvolan talouteen

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on vaikuttanut erilaisin tavoin Kouvolan talouteen ja elinvoimaan. Tilanne on tuonut Kouvolaan ukrainalaisia turvapaikanhakijoita, joiden kustannukset valtio on luvannut korvata sekä perusopetuksessa että varhaiskasvatuksessa. Merkittävin vaikutus tilanteella on hintojen nousuun sekä energian saatavuuteen. Hintojen korotusvaatimuksille on tehty kaupunkitasoinen ohjeistus ja tarvittaessa on käyty neuvotteluita sekä tehty joustoja. Jatkossa indeksin käyttäminen kilpailutuksissa nähdään tarpeellisena.

Vaikka Suomen suora energiariippuvuutta Venäjältä on viime kuukausina onnistuttu vähentämään olennaisesti, on sekä kaasun, polttonesteiden että sähkön hinta noussut ennennäkemättömällä tavalla. Erityisesti on sähkön hintakehitys ja saatavuus tulevana talvikautena Suomessa noussut keskustelun ytimeen. Niin kansalaisille kuin yrityksille ja julkisen sektorin toimijoille on syntynyt ja syntymässä huomattavia lisäkustannuksia oman toimintansa energiahuoltovarmuuden turvaamisessa. Energian hinta on noussut erittäin voimakkaasti tammikuusta 2021 syyskuuhun 2022.

Maakaasun hinta on noussut 851 prosenttia eli 27,24 euroa/MWh 231,89 euroon megawattitunnista. Sähkön hinnan nousu on ollut 511 prosenttia eli 5,12 sentistä/kWh 26,15 senttiin/kWh. Tämä tarkoittaa kaupungin tilojen osalta 5,2 milj. euron ylitystä budjettiin nähden, mikäli nykyisellä kulutuksella jatketaan. Kaupunki onkin käynnistänyt energiansäästötoimenpiteet, joilla tavoitellaan kulutuksen laskua. Kaupunginhallitus päätti 10.10.2022 yhteensä 3 miljoonan euron ja 20 prosentin tavoitteesta energian kustannuksien sekä kulutuksen säästämiseksi. Toimenpiteitä ovat mm. energiakatselmoinnit, kiinteistöautomaation tehostaminen, ilmanvaihtojen tarpeenmukainen ohjaus, sisälämpötilojen laskeminen, tilatehokkuus, lämmitystapamuutokset maakaasusta kaukolämpöön sekä katuvalaistuksen tehojen alentaminen. Lisäksi esitetään erilaisia järeämpiä toimenpiteitä talven ajaksi, esimerkiksi joidenkin kiinteistöjen sulkeminen, lämmitettyjen ulkokenttien sekä sulanapitojärjestelmien käytöstä poistaminen sekä lämpimän veden säännöstely.

Yritysvaikutukset

Yritysten toimintaympäristöön kohdistuneet peräkkäiset häiriöt, ensin koronaviruspandemia ja heti perään Ukrainan sota, ovat aiheuttaneet monenlaisia haasteita myös kouvolaalaisille yrityksille. Kinno ja Cursor halusivat saada ajantasaisen kuvan yritysten tilanteesta teettämällä haastattelututkimuksen alueellaan. Tämä mahdollistuiikin Kymenlaakson Liiton Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) -määrärahasta myönnetyllä rahoituksella ja Kouvolassa kartoitus käynnistyi elokuussa 2022. Haastatteluissa esille nousseisiin yritysten tarpeisiin tullaan etsimään tukitoimia niin yritys- kuin yritysryhmäkohtaisesti sekä tarvittaessa osoittamaan esityksiä tukitoimista myös julkiselle sektorille.

Kiinteistökaupat

Kaupunginvaltuusto päätti 19.9.2022 myydä 51 000 m² kiinteistöjä Hemsö Suomi Oy:lle. Tästä 19 000 neliöön kaupunki jää itse vuokralle. Kiinteistöjen myyntihinta on 96,8 milj. euroa. Kaupan kohteena ovat Kouvolan Ammattiopisto Eduko Oy:n kampus Utinkadulla, Kouvolan pääpaloasema, Myllykosken ja Kuusankosken paloasemat, kulttuuritalo Kouvola-talo, Sarkolan ja Mansikkamäen koulut sekä tuleva uusi keskuskeittiö. Kiinteistöjen myynnillä kaupunki luopuu tiloista, joita ei tarvita omassa palvelutuotannossa ja vapauttaa resursseja omassa käytössä olevien rakennusten ylläpitoon ja huoltoon. Lisäksi myynnin taustalla on mm. sote- ja pelastuskiinteistöjen tuleva yhtiöittämisspako vuokrasopimusten siirtyessä hyvinvointialueille. Päätöksestä on valitettu, joten se ei ole vielä lainvoimainen.

2.2.4 Talouden tasapainottaminen

Vuoden 2023 talousarvion valmistelun yhteydessä ei ole asetettu uusia talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Aiemmin päätetyistä tasapainottamistoimenpiteistä ei tule juurikaan uusia vaikutuksia taloussuunnitelmavuosille. Tilinpäätöksessä 2021 arvioitiin kumulatiivisten talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumaksi yhteensä noin 25 milj. euroa. Osa toimenpiteistä on ollut kertaluonteisia, kuten kiinteistöjen ja metsien ja peltojen myynti sekä KSS Energia Oy:n osinkotuloutuksen 3 milj. euron lisäys. Tulevaisuuden näkymät huomioiden talouden tasapainottamistyötä on jatkettava.

Vuoden 2020 talousarvion yhteydessä päätetyt talouden tasapainottamistoimenpiteet, 1 000 euroa	2020	2021	2022	2023	2024
Palveluverkot	1 382	4 116	5 002	5 037	5 082
Avustukset	915	915	915	915	915
Kinnon palvelusopimus	500	700	1 000	1 000	1 000
Henkilöstösäästöt, 111 htv	5 100	6 700	7 026	7 326	7 326
Henkilöstösäästöt, 20 htv	400	800	800	800	800
Henkilöstösäästöt, kertaluonteinen	5 500				
Osinkotuloutukset 2020-2022	3 000	3 000	3 000		
Kunnallisveroprosentti + 0,5 prosenttiyksikköä	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Yhteensä	21 797	21 231	22 743	22 778	22 823

Vuoden 2021 talousarvion yhteydessä päätetyt talouden tasapainottamistoimenpiteet, 1 000 euroa	2021	2022	2023	2024
Perlacon jatkotyö, pysyvät	3 459	4 778	5 262	5 262
Perlacon jatkotyö, kertaluont.	1 270	590	840	550
Yhteensä	4 729	5 368	6 102	5 812

2.2.5 Vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2026 taloussuunnitelman laadinta

Talousarvioon 2023 ja taloussuunnitelmaan 2023-2026 kohdistuu paljon erilaisia talouteen vaikuttavia tekijöitä. Merkittävimmät kustannuksia lisäävät tai tuloja vähentävät muutokset vuoden 2023 talousarvioon ovat:

- sosiaali- ja terveydenhuollon sekä palo- ja pelastustoimen kustannukset, 365 milj. euroa
- sote-uudistus/verotulojen vähennys, 177 milj. euroa
- sote-uudistus/valtionosuuksien vähennys, 159 milj. euroa
- valtakunnallinen palkkaratkaisu, 4,0 milj. euroa
- energian ja muut hintojen nousut, 5,0 milj. euroa
- KSS Energia Oy:n osingon palautus aiemmalle tasolle, vähennys 3 milj. euroa
- korkokustannuksien lisäys, 2 milj. euroa
- tuottotason alentaminen liikunta- ja kulttuuri sekä joukkoliikenne, 1,2 milj. euroa
- ulkoisten vuokratulojen väheneminen, 1,0 milj. euroa
- Kinnon palvelusopimuksen tason palauttaminen, 1,0 milj. euroa

Lisäksi muita muutoksia ovat erilaiset lakisääteiset muutokset ja velvoitteet (esim. oppivelvollisuuden laajentaminen) sekä kaupungin omat päätökset kuten digitalisaatioon panostaminen, yliopisto- ja korkeakoulupanostus, urheilulukio sekä osallistuva budjetointi. Energiakustannuksien on taloussuunnitelmassa arvioitu alenevan hieman vuodesta 2024 lähtien, mutta ei palaa aiemmalle tasolle.

Vuoden 2023 talousarvio on ylijäämäinen edelliseltä vuodelta saatavien verotulotilitysten vuoksi. Vuosi 2023 on poikkeuksellinen ja vuodesta 2024 lähtien on nähtävissä hyvinvointialueuudistuksen jälkeinen taloudellinen tilanne. Taloussuunnitelmavuodet vuodesta 2024 ovatkin alijäämäisiä ja talouden tasapainottamis- sekä kehittämistoimenpiteitä tarvitaan. Valtionosuuksiin sisältyy epävarmuutta vuodesta 2024 lähtien, koska vuoden 2023 aikana selviää tuleva rahoitus liittyen hyvinvointialueiden ja kuntien välisiin kustannusten ja tulojen siirtoihin. Vuoden 2023 kertynyt ylijäämä on 25,6 milj. euroa ja kiinteistökaupan tuotot huomioiden kertynyt ylijäämä vuonna 2023 olisi 72,5 milj. euroa.

Ulkoinen tuloslaskelma, milj. e	TP 2021	MTA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	51,6	52,1	51,7	44,0	44,1	44,1	44,1
Valmistus omaan käyttöön	1,2	1,4	1,4	1,7	1,7	1,7	1,7
Toimintamenot	-599,0	-599,4	-600,0	-234,6	-237,0	-240,3	-242,5
Toimintakate	-546,3	-545,8	-546,9	-189,0	-191,2	-194,5	-196,7
Verotulot	371,0	380,0	380,0	206,0	194,0	200,0	204,0
Valtionosuudet	193,4	175,7	176,0	16,6	13,0	15,5	15,7
Rahoitustulot ja -menot	11,5	10,2	10,0	6,5	5,3	4,3	3,0
Vuosikate	29,5	20,0	19,1	40,2	21,1	25,4	26,0
Poistot ja arvonalentumiset	-26,7	-25,5	-25,5	-28,3	-29,4	-30,3	-33,7
Tilikauden tulos	2,8	-5,5	-6,4	11,9	-8,2	-5,0	-7,7
Tilinpäätöserät	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Tilikauden yli/alijäämä	3,1	-5,5	-6,3	11,9	-8,2	-4,9	-7,6
Kertynyt yli-/alijäämä	20,0	12,5	13,6	25,6	17,4	12,5	4,9
Kunnallisveroprosentti	21,25	21,25	21,25	8,61	8,61	8,61	8,61
Toimintakatteen muutos %	5,1	-0,1	0,1	-65,5	1,2	1,7	1,1
Vuosikate, % poistoista	110,6	78,5	74,9	141,9	71,9	83,6	77,2
Vuosikate, euroa/asukas	367	252	240	512	272	330	343
Asukasmäärä vuoden lopussa	80 483	79 526	79 526	78 465	77 571	76 710	75 878

Kaupungin lainakanta tulee kasvamaan tulevien vuosien aikana, koska kaupunki investoi merkittävästi palveluverkkoon perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, liikunnan ja kulttuurin osalta. Kaupunki panostaa myös kärkihankkeisiin sekä yhdyskuntatekniikkaan. Kaupungilla on merkittävä korjausvelka sekä rakennuksissa että yhdyskuntatekniikan infrassa. Myös korjausvelkaa pyritään pienentämään. Investointien avulla pyritään saavuttamaan pysyviä käyttötalouden säästöjä, jotka eivät nykyisellä palveluverkolla ole mahdollisia. Investointien mahdollistaminen vaatii lainanoton lisäämistä. Kaupungin lainakanta on ollut keskimäärin alhaisemmalla tasolla.

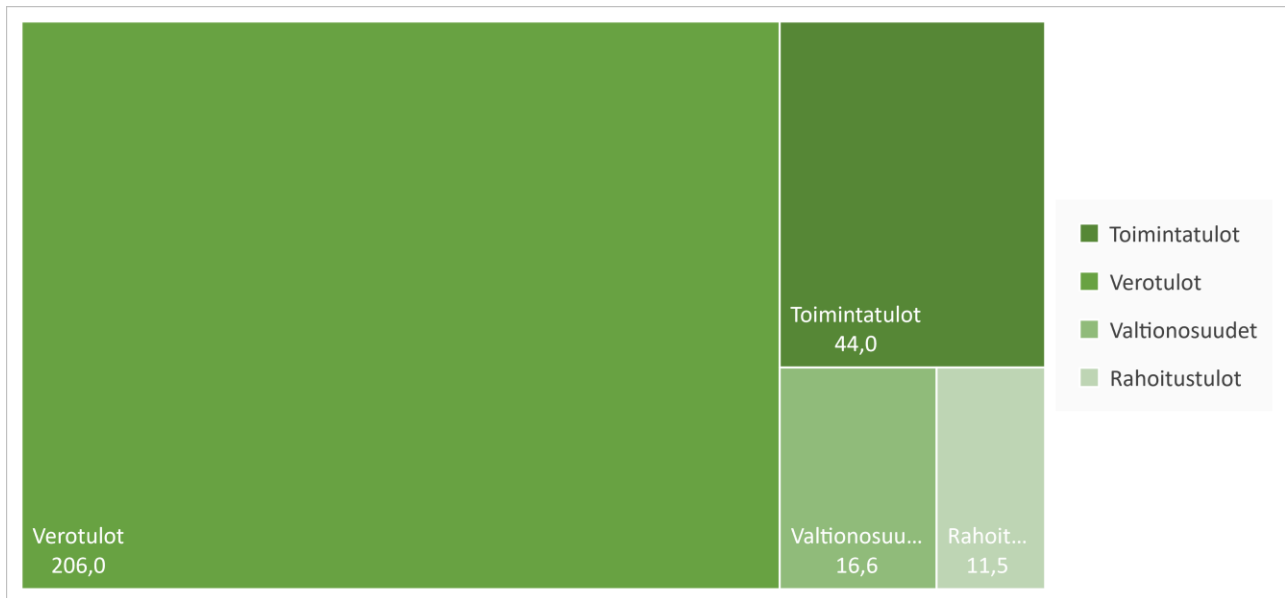
Lainakanta

Lainamäärä	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
euroa/asukas	3 806	3 286	3 194	4 176	3 608	4 345	5 124	5 708

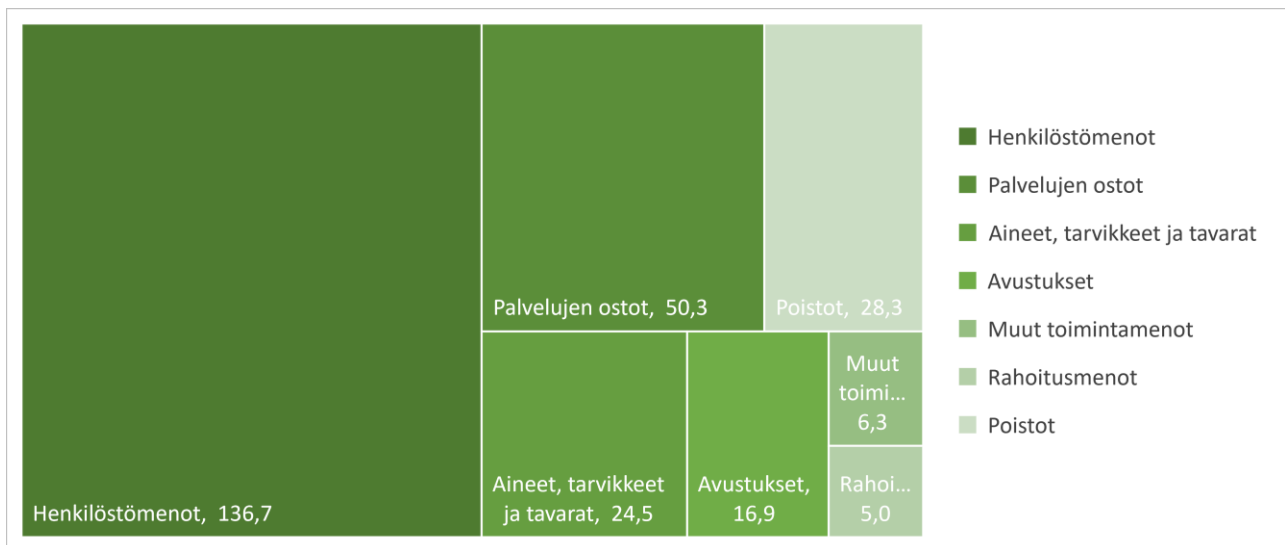
Lainakannan suojaustaso vaihtelee markkinatilanteen mukaan. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti lainasalkun suojausasteen yläraja-arvo on tällä hetkellä 80 % ja alaraja-arvo 25 %. Kaupungin lainasalkun suojausaste on elokuun lopussa nykyisistä suoja- ja lainapäämistä laskettuna hieman alle ohjeistetun maksimiarvon. Lainasalkun keskimääräinen korkosidonnaisuusaika on tarkastelujakson lopussa 2,55 vuotta ja keskikorko (viimeiset 12 kuukautta) 0,91 % (sis. marginaalin). Lainasalkun pääomasitoumus on keskimäärin 3,7 vuotta. Suojausasteen kehitys on varsin riippuvainen lainakannan kasvutahdista ja uusien lainojen nostojankohdista sekä korkosidonnaisuudesta. Odotettavissa oleva lainakannan kasvu tulee ilman suojaustoimenpiteitä pudottamaan lähivuosina sekä suojausastetta että korkosidonnaisuusaikaa. Tämä lisää lainasalkun korkoriskiä.

Tuloslaskelman tuloarvioiden ja menoarvioiden jakautuminen

Verotulojen arvioitu kertymä on 206,0 milj. euroa ja valtionosuuksien 16,6 milj. euroa. Julkisen rahoituksen, verotulojen ja valtionosuuksien osuus on yhteensä noin 80 prosenttia tuloslaskelman tuloista. Toimintatulojen osuus on 44,0 milj. euroa eli 16 prosenttia tuloslaskelman tuloista. Rahoitustuloja arvioidaan kertyvän 11,5 milj. euroa, osuus 4 % tuloslaskelman tuloista.

Henkilöstömenot ovat 136,7 milj. euroa. Niiden osuus tuloslaskelman määrärahoista on 51 prosenttia, kun se edellisvuonna oli 25 prosenttia. Palvelujen ostot ovat 50,3 milj. euroa, osuus 19 % tuloslaskelman määrärahoista. Vuonna 2022 palvelujen ostojen osuus määrärahoista oli lähes 70 %. Aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat 24,5 milj. euroa, avustusmenot 16,9 milj. euroa, muut toimintamenot 6,3 milj. euroa ja rahoitusmenot 5,0 milj. euroa, yhteensä noin 20 % tuloslaskelman määrärahoista. Poistot ovat 28,3 milj. euroa, osuus tuloslaskelman määrärahojen ja poistojen yhteissummasta on 11 %.

2.3 Talousarvion rakenne ja sitovuus

2.3.1 Talousarvion osat

Kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinnasta on säännökset kuntalaisissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Lisäksi kunnan kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä on soveltuvin osin voimassa mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto. Talousarviossa on seuraavat osat: yleiset lähtökohdat, käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi-, rahoitusosa ja liitteet. Organisaatioon ei sisälly liikelaitoksia eikä taseyksiköitä.

2.3.2 Talousarvion sitovuus

Käyttötalousoosassa määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustaso kaupunginvaltuustoon nähden on lautakunnan/kaupunginhallituksen toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet. Lautakunnan tavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta vastaa toimialajohtaja. Lautakunnan talousarvio- ja määrärahamuutoksista päättää kaupunginvaltuusto.

Palkkatukimäärärahat on keskitetty konsernipalveluiden työllistämisen edistämisen talousarvioon. Hallinnointi hoidetaan työllistämisyksikössä. Työsopimukset tehdään toimialoilla ja työnjohto on toimialan vastuulla. Palkkatukimääräraha pitää sisällään vain palkkoihin liittyvät kustannukset, muut työllistettävien kustannukset kuuluvat toimialalle. Keskitetyn palkkatukityöllistämisen avulla voidaan varmistaa, että työllistäminen, ja erityisesti lakisääteisten velvoitetyöllistettävien sijoittaminen toimii ilman suuria viiveitä.

Tuloslaskelmaosassa verotulojen ja valtionosuuksien tuloarviot ovat sitovia eriä. Rahoitustuottojen ja -kulujen sitovuus on tuloarvioiden ja määrärahojen erotus.

Investointiosan sitovuustaso kaupunginvaltuuston nähden on määritelty seuraavassa taulukossa. Kokonaan uudet investointihankkeet on tuotava valtuuston hyväksyttäväksi. Kaupunginhallitus ja tekninen lautakunta päättävät osaltaan käyttösuunnitelmassa investointien tarkemmasta kohdistumisesta sekä tämän tason talousarviomuutoksista. Investoinniksi katsotaan yli 30 000 euron hankinnat, joita käytetään palvelutuotannossa useana tilikautena ja jotka kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi, poikkeuksena pysyvien vastaavien sijoitukset sekä maa- ja vesialueet, joista ei kirjata poistoja.

Rahoitusosassa sitovina erinä ovat antolainasaamisten lisäykset ja pitkäaikaisten lainojen lisäykset.

Kuntalain mukaan kaupunginvaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Hallintosäännön mukaan toimielimet päättävät toimialallaan palveluista ja tuotteista perittävistä maksuista sekä hinnoista, vuokrista ja korvauksista ja niiden määräytymisperusteista sekä yksittäistapauksessa alennuksen tai vapautuksen myöntämisestä kaupungille tulevaan maksuun. Toimielimien on huolehdittava, että kaupungin päätettävissä olevat maksut tarkistetaan kustannusten nousua vastaavasti ja kaupungille kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten ja annettujen ohjeiden mukaisesti.

Kaupunginhallitus antaa talousarviosta erillisen täytäntöönpano-ohjeen valtuuston hyväksytyä talousarvion.

Sitovuus kaupunginvaltuustoon nähden, 1 000 euroa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot	Netto
KÄYTTÖTALOUSOSA				
Tarkastuslautakunta	N	193		-193
Kaupunginhallitus	N	75 518	70 623	-4 895
Kasvatus- ja opetuslautakunta	N	153 068	9 190	-143 878
Liikunta- ja kulttuurilautakunta	N	30 618	3 606	-27 012
Tekninen lautakunta	N	44 796	31 823	-12 973
Kymen jätelautakunta	N	312	312	0
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		304 505	115 554	-188 951
TULOSLASKELMAOSA				
Verotulot	B		206 000	206 000
Valtionosuudet	B		16 600	16 600
Rahoitustuotot ja -kulut	N	5 014	11 531	6 517
TULOSLASKELMA YHTEENSÄ		5 014	234 131	40 166
INVESTOINTIOSA				
Kärkihankkeet				
Yritysalueet	B	5 000		-5 000
Käyrälammen kehittäminen	B	3 452	289	-3 163
Kaupunginhallitus				
Konsernipalvelut/Aineettomat hyödykkeet	B	900		-900
Konsernipalvelut/Sijoitukset	B	260		-260
Konsernipalvelut, Tilapalvelut	B	12 520		-12 520
Tekninen lautakunta				
Maa- ja vesialueet	B	2 500	500	-2 000
Muut pitkävaikutteiset menot	B	1 172		-1 172
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	17 056	89	-16 967
INVESTOINNIT YHTEENSÄ		42 860	878	-41 982
RAHOITUSOSA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	B	200		-200
Antolainasaamisten vähennykset			52 069	52 069
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		35 000	35 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		34 000		-34 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos		50 000		-50 000
Oman pääomanmuutokset				
Vaikutus maksuvalmiuteen		1 053		-1 053
YHTEENSÄ		437 632	437 632	0

B = sitovuus määrärahat ja tuloarviot

N = sitovuus tuloarvioiden ja määrärahojen erotus

2.3.3 Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessaan sisällytettävä lausunto mm. sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen. Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta. Tilivelvolliset on lueteltu kohdassa 7.1.

2.3.4 Osallistuva budjetointi

Osallistuvan budjetoinnin toteuttamistapoja on useita. Sitä voidaan toteuttaa asukkaiden osallistumisella tietyn tehtävän tai toimialan määrärahojen tai määrärahojen osan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Toinen tapa on asukkaiden osallistuminen tietyn alueen osalta taloutta ja resursseja koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon, kosken oman alueensa palveluja, infraa tai kehittämistä. Lisäksi sitä voi toteuttaa kertaluonteisena rahoitettavan ja toteutettavan hankkeen kautta asukkaiden osallistuessa hankkeen suunnitteluun ja päätöksentekoon. Vaihtoehtoisena tapana voidaan myös päättää kiinteä vuosittainen prosenttiosuus budjetista, joka annetaan asukkaiden suunniteltavaksi ja päätettäväksi. Kouvolan kaupungin toimintatapaa kehitetään, laajennetaan sekä luodaan malli vuoden 2023 aikana sekä selvittää mahdollisen järjestelmän tarve. Tähän asti Kouvolaossa osallistuvaa budjetointia on tehty aluetoimikuntien oman budjetin kautta, nuorisopalvelut on osoittanut 10 000 euroa vuonna 2022 osallistuvaan budjetointiin, lisäksi erilaisissa hankkeissa asukkaita on osallistettu mm. Kuovin leikkipuiston suunnittelu sekä Sarkolan koulun taideteos. Kouvolan kaupungille osallistuvan budjetoinnin malliksi on suunniteltu seuraavaa:

- 1) Määritellään vuosittain tietyt tehtävät ja niihin osoitettavat määrärahat.
- 2) Aluetoimikuntien osalta toimintamalli pysyy ennallaan.
- 3) Raportoidaan hankkeet tai projektit, joissa toteutetaan osallistuvaa budjetointia. Merkittävimmät määritellään talousarvion yhteydessä.
- 4) Raportoidaan kaikki em. kohtien toteutuminen osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksissä.

2.4 Henkilöstö

Kaupunkistrategian sisäisen toiminnan linjauksia ovat osaava henkilöstö ja osallistava johtaminen. Henkilöstöohjelmalla tuetaan kaupunkistrategian toteutumista. Kaupunginhallitus hyväksyi 17.5.2021 kaupungin uuden henkilöstöohjelman vuosille 2021–2024. Ohjelmassa on määritelty henkilöstöjohtamisen visioksi ”Rakkaudesta lajiin – me teemme Kouvola”. Visiossa korostuu kuntatyön ihmisläheisyys ja työskentely yhteisen hyvän puolesta. Kaupungin henkilöstö on aktiivisesti tekemässä ja rakentamassa Kouvola yhdessä asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Henkilöstöohjelmassa on asetettu kolme henkilöstöjohtamisen tavoitetta, jotka ovat osaava ja riittävä henkilöstö, hyvinvoiva henkilöstö ja turvallinen työyhteisö sekä hyvä johtaminen ja osallistuva työyhteisö. Ohjelmassa määritellään jokaista tavoitetta koskevat linjaukset ja mittarit sekä niiden saavuttamiseksi tarvittavat kehittämistoimenpiteet seuraavalle kahdelle vuodelle. Henkilöstöohjelma päivitetään ja vuosien 2023–2024 kehittämistoimenpiteet määritellään vuoden 2023 alkuun mennessä.

Henkilöstöohjelmassa on määritelty myös hyvän johtamisen periaatteet Kouvolan kaupungilla, ja mitä ne tarkoittavat toimintatapoina ja johtamisen tekoina. Hyvän johtamisen periaatteet ovat: luomme selkeän suunnan yhdessä, toimimme arvostavasti, innostamme vaikuttamaan ja uudistamme asiakaslähtöisesti.

Kouvolan kaupungin henkilöstöohjelman tavoitteet ja painopisteet vuosille 2021–2024

Henkilöstömäärä

Kaupungin palveluksessa oli elokuun lopussa henkilöstöä yhteensä 3 000, joista vakinaisia oli 2 306, määräaikaista 506 ja tukitoimenpitein työllistettyjä 188. Henkilöstö on vähentynyt edellisvuodesta 298:lla. Tähän ovat vaikuttaneet erityisesti vuodenvaihteessa liikkeenluovutuksella toteutetut henkilöstösiirrot. Vuoden 2022 alussa KSAO:sta siirtyi 168 vakinaista ja 61 määräaikaista viranhaltijaa/työntekijää Kouvolan Ammattiopisto Oy:lle ja lomituspalveluista siirtyi 59 vakinaista viranhaltijaa/työntekijää Sysmän kunnan palvelukseen. Määräaikaisen henkilöstön määrä vaihtelee toiminnallisista syistä eri aikoina. Tarkemmin henkilöstömäärää kuvaa henkilötyövuosi (htv), jolla tarkoitetaan tässä koko tarkasteluajanjakson kokoaikatyössä ollutta henkilöä. Tunnusluvusta ei vähennetä vuosilomia tai palkallisia poissaoloja. Henkilötyövuodet ovat vähentyneet yhteensä 245,05:llä. Henkilöstö jakautuu toimialoittain seuraavasti:

Toimiala	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Henkilöstö 31.8.2022 hlö	Henkilötyövuosina htv	Henkilöstö 31.8.2021
Konsernipalvelut	124	21	7	152	142,99	148
Sivistys	1 663	387	119	2 169	1 972,40	2 401
Tekniikka ja ympäristö	519	98	62	679	633,77	749
Yhteensä	2 306	506	188	3 000	2 749,16	3 298
Henkilöstö 31.8.2021	2 554	580	164	3 298	2 995,21	
Henkilöstö 31.8.2020	2 590	454	81	3 125	2 721,49	

Vakinainen henkilöstö on tilastoitu sille toimialalle, jolla hän työskentelee tilastointipäivänä riippumatta sen hetkisen palvelussuhteen luonteesta. Tilasto sisältää myös virka-/työvapaalla olevat henkilöt. Sivutoimiset eivät sisälly lukuihin.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on varmistaa, että kaupungin palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Henkilöstösuunnitelmassa määritellään strategian ja toiminnan vaatima määrällinen ja laadullinen henkilöstötarve. Henkilöstösuunnitelman lähtökohtana tulee olla kaupungin strategia ja palvelustrategiset linjaukset, joissa otetaan kantaa siihen, mitä palveluita tuotetaan ja miten niitä tuotetaan. Henkilöstösuunnittelun avulla huolehditaan palvelutuotannon edellyttämän henkilöstön määrästä ja rakenteesta, turvataan riittävä osaaminen kaupungin tavoitteiden saavuttamiseksi, ennakoidaan henkilöstökustannuksia sekä määritellään keinoja, joilla henkilöstövoimavaroja muodostetaan, vaalitaan ja johdetaan.

Ennusteiden mukaan kaupungin vakinaista henkilöstöä siirtyy vanhuuseläkkeelle toimialoittain seuraavasti:

Toimiala	- 2023	2024	2025	2026	Yhteensä	% vakinaisesta henkilöstöstä
Konsemipalvelut	15	4	2	4	25	20
Sivistys	67	36	31	34	168	10
Tekniikka ja ympäristö	34	22	22	29	107	21
Yhteensä	116	62	55	67	300	13

Vuoden 2023 sarake sisältää myös ne henkilöt, joiden henkilökohtainen eläkeikä on täyttynyt jo aiemmin. Henkilö voi jäädä vanhuuseläkkeelle saavutettuaan alimman vanhuuseläkeikänsä. Jokaisella ikäluokalla on oma alin vanhuuseläkeikä. Vaikka olisi saavuttanut alimman vanhuuseläkeikänsä, voi jatkaa edelleen työssä. Alin vanhuuseläkeikä on vuonna 1958 syntyneillä 64 vuotta, jonka jälkeen eläkeikä nousee portaittain. Vuonna 1957 tai sitä ennen syntyneet jäävät eläkkeelle viimeistään 68-vuotiaana. Henkilökohtainen eläkeikä voi olla korkeampi kuin alin vanhuuseläkeikä. Henkilökohtaisen eläkeiän täyttymispäivä ei siis tarkoita samaa kuin eläkkeelle siirtymispäivä. Eläkeiän täyttää vuoden 2026 loppuun mennessä yhteensä 300 henkilöä. Vanhuuseläkkeiden lisäksi työkyvyttömyyseläkkeelle arvioidaan siirtyvän vuosittain noin 10 viranhaltijaa/työntekijää.

Vakinaista henkilöstöä siirtyä eläkkeelle eri henkilöryhmittäin vuosina 2023–2026 seuraavasti:

Ammattiryhmä	Vakinaiset 31.8.2022	Eläkkeelle (hlö)	% vakinaisesta henkilöstöstä
Varhaiskasvatus (ml. koulunk.ohj.)	763	73	10
Tekninen henkilöstö	269	55	20
Hallinto- ja toimistohenkilöstö	203	43	21
Opetushenkilöstö (OVTES)	628	43	7
Ruokapalveluhenkilöstö	125	31	25
Puhtauspalveluhenkilöstö	136	28	21
Muu sivistystoimen henkilöstö	142	24	17
Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö	25	3	12
Muu henkilöstö	8	0	0
Eläinlääkärit	7	0	0
Yhteensä	2 306	300	13

Hyvinvointialueiden varsinainen toiminta käynnistyy vuoden 2023 alussa. Kouvolan kaupungilta hyvinvointialueen palvelukseen siirtyä 1.1.2023 alkaen liikkeenluovutuksella yhteensä noin 70 työntekijää. Hyvinvointialueen palvelukseen siirtyvät oppilashuollon kuraattorit ja koulupsykologit, joita on lähes 30. Tukipalvelujen osalta hyvinvointialueen palvelukseen siirtyä puhtaus- ja ruokapalvelujen henkilöstöä yhteensä noin 40.

Vuosille 2023–2026 on laadittu erillinen henkilöstösuunnitelma, jota tarkistetaan vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä. Seuraavassa taulukossa esitetään kooste toimialojen esityksistä määrälliseksi henkilöstösuunnitelmaksi vuosille 2023–2026. Henkilötyövuosilaskennassa koko vuoden kokoaikatyössä oleva henkilö on yksi henkilötyövuosi (1 htv). Osa-aikaisesti työskentelevän työpanos lasketaan tehdyn työajan suhteessa.

Toimiala		2023	2024	2025	2026	Muutos-%
		htv (brutto)	htv (brutto)	htv (brutto)	htv (brutto)	2023-2026
Konsernipalvelut	Vakinaiset	118,84	119,75	209,75	189,75	59,7 %
	Määräaikaiset	18,16	15,50	16,00	14,00	-22,9 %
	Työllistetyt	5,00	3,00	3,00	3,00	-40,0 %
	Yhteensä	142,00	138,25	228,75	206,75	45,6 %
Sivistys	Vakinaiset	1 416,60	1 410,60	1 408,50	1 401,50	-1,1 %
	Määräaikaiset	421,90	414,90	403,00	398,00	-5,7 %
	Työllistetyt	80,00	81,00	81,00	81,00	1,3 %
	Yhteensä	1 918,50	1 906,50	1 892,50	1 880,50	-2,0 %
Tekniikka ja ympäristö	Vakinaiset	476,46	477,06	476,56	456,56	-4,2 %
	Määräaikaiset	38,00	33,20	33,20	33,20	-12,6 %
	Työllistetyt	46,89	46,89	46,89	46,89	0,0 %
	Yhteensä	561,35	557,15	556,65	536,65	-4,4 %
Kouvolan kaupunki	Vakinaiset	2 011,90	2 007,41	2 094,81	2 047,81	1,8 %
	Määräaikaiset	478,06	463,60	452,20	445,20	-6,9 %
	Työllistetyt	131,89	130,89	130,89	130,89	-0,8 %
	Yhteensä	2 621,85	2 601,90	2 677,90	2 623,90	0,1 %

Kaupungin henkilöstömenojen on oltava suunnittelukaudella kestäväällä perustalla.

Henkilöstösuunnittelun tulee olla strategiasidonnaista siten, että kaupungilla on optimaaliset henkilöstörakenteet ja -mitoitukset sekä toiminnan mukaiset työajat. Kaupungin palveluprosesseja kehitetään jatkuvasti. Työtehtävien, työaikajärjestelmien ja työaikojen hyvällä suunnittelulla pyritään palvelujen tehokkaaseen ja tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen. Tavoitteena on strateginen osaamisen ennakointi ja osaamisen täysimääräinen hyödyntäminen. Työkykyjohtamista kehitetään sairauspoissaolojen ja ennenaikaisen eläköitymisen vähentämiseksi, jolloin myös työkyvyttömyyden kustannukset vähenevät.

Henkilöstömenot

Talousarvion palkkausmäärärahoja korotettiin 5,0 prosentilla kesäkuun 2022 palkkatasosta (taso ennen yleiskorotusta), kun talousarviota laadittiin. Korotus sisälsi varautumisen vuosien 2022 ja 2023 yleiskorotuksiin sekä palkkaohjelmiin. Palkkojen sivukulut on varattu talousarvioon alustavien ennusteiden mukaisesti.

Sopimuskausi kaikissa kunta-alan virka- ja työehtosopimuksissa päättyi 28.2.2022. Uudet virka- ja työehtosopimukset tulivat voimaan vasta 1.5.2022 alkaen. Sopimusratkaisu on kolmivuotinen. Kunta-alan sopimukset ovat voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuskauden aikana henkilöstömenot nousevat yhteensä 8,79 prosenttia korkoa korolle laskien. Palkkaratkaisu sisältää myös kehittämissuunnitelman. Palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä uudistetaan erillisellä kehittämissuunnitelmalla vuosina 2023–2027 keskimäärin yhden prosentin sopimuskorotuksella vuosittain. Kehittämissuunnitelma toteutetaan pääosin paikallisten järjestelyerien kautta.

2.5 Kouvolan kaupunkistrategia

2.5.1 Strategian visio, kasvukärjet ja tavoitteet

Uusi kaupunkistrategia vuoteen 2032 ”Kouvola – Kaakkois-Suomen keskus; aktiivisten kaupunki keskel kaikkee” hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 19.9.2022.

Visio asemoi Kouvolaan Kaakkois-Suomen suurimpana kaupunkina sekä logistisesti helposti saavutettavana ja erinomaisten yhteyksien päässä olevana kaupunkina. Kouvola on aktiivisten kaupunki keskellä kaikkea. Kouvollalla on hyvät yhteydet – ihmisiin, luontoon, maailmalle ja mahdollisuuksiin.

Kasvukärkinä lapset, nuoret ja yritykset

Vahvuuksien pohjalta kasvukärjiksi on valittu lapset ja nuoret sekä yritykset. Näiden kautta hyvinvointi leviää kaikille koko kaupunkiin ja kestää aikaa. Kaikista pidetään huolta, ja se on mahdollista, kun kasvulle on määritelty selkeät kärjet.

Yhteiset tavoitteet

Kasvukärkien pohjalta on luotu myös yhteiset tavoitteet. Strategiaan on määritelty kuusi tavoitetta, joita toteuttavat konkreettiset toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet päätetään toimielinakohtaisesti talousarviossa ja käyttösuunnitelmissa.

Tavoitteet ovat 1) Asuminen: Turvallinen kotipesä, 2) Liikunta ja kulttuuri: Värikäs pelikenttä, 3) Kestävä elämäntapa: Luonnollinen perusta, 4) Kasvatus ja opetus: Kaikkien kampus, 5) Työelämä: Moderni työmahdollisuuksien keskus sekä 6) Yrittäminen: Logistisesti keskellä kaikkea.

2.5.2 Kaupungin arvot

Arvot ovat kaupungin toimintaa ohjaavia periaatteita. Kouvolan kaupungin arvoiksi on kiteytetty Yhdessä, Kestävästi, Kehittäen.

Yhdessä: Meillä on vahva tahto yhteistyöhön kaikessa tekemisessä. Kaikkien mielipiteitä kuunnellaan ja arvostetaan. Osallistaminen on toimintatapamme. Erilaisuutta kunnioitetaan, ja se nähdään vahvuutena.

Kestävästi: Toimimme luotettavasti, turvallisesti ja luontoa kunnioittaen. Reagoimme vastuullisesti ja ketterästi niin oman toimintaympäristömme kuin maailman muutoksiin. Katsomme pidemmälle – rakennamme vakaata ja kestävää taloutta, yhteisöä ja ympäristöä.

Kehittäen: Tekemisessämme on eteenpäin menevä ote. Parannamme toimintaamme yhä sujuvammaksi palautteen perusteella. Meillä on yhteinen suunta ja seisomme päätöstemme takana. Kokeilemme rohkeasti uutta.

2.5.3 Strategian ohjaavuus

Kaupunkistrategia on yhteisöstrategia. Se vaikuttaa kaikkiin toimijoihin sekä ohjaa ja sitoo kaupunkikonsernia. Valtuusto päättää kaupunkistrategian toteuttamisesta ja ohjaa sen toteuttamista. Kaupunkistrategian toteutusta tukevat erilaiset ohjelmat, suunnitelmat ja linjaukset. Näiden kytköstä strategiaan ja päivitystä tarkastellaan asiakirjakohtaisesti. Yhä useammin erilaiset ohjelmat ja suunnitelmat laaditaan alueellisesti koskemaan koko Kymenlaaksoa. Nyt jo mm. Kymenlaakson alueellinen hyvinvointikertomus ja –suunnitelma, Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma sisältävät yhteiset linjaukset ja toimenpiteitä kaikille Kymenlaakson kunnille. Hyvinvointialueiden myötä kuntakohtaiset suunnitelmat todennäköisesti vähenevät.

Strategiatoteutuksen tueksi kullekin kuudelle strategiatavoitteelle on luotu oma tiekartta, mikä sisältää poikkihallinnollisesti kaikkien toimialojen yhteisiä toimenpidekokonaisuuksia strategiakaudelle ja näihin linkitettyjä toimenpiteitä toimialoittain ja palveluittain. Toimenpiteet kirjataan

taloussuunnittelukaudelle ja päivitetään vuosittain. Tämä edesauttaa strategian toteuttamista ja lisää yhteistä ymmärrystä.

Kaupunkistrategiaan nostettiin lukuina sellaisia indikaattoreita, jotka kuvaavat Kouvolan asemaa Kaakkois-Suomen keskuksena. Näille asetetaan tavoitearvot kaupungin johtoryhmässä ja niiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja tuodaan tiedoksi päätöksentekotoimielimille.

2.5.4 Suunnitelmakauden tavoitteet

Suunnitelmakauden tavoitteet ovat kaupunkikonsernille yhteisiä vaikuttavuustavoitteita. Seuraavassa taulukossa esitetään koko kaupunkia koskevat suunnitelmakauden (2023-2026) tavoitteet. Suunnitelmakauden tavoitteet ohjaavat vuosittaisen työtä. Lähtöarvo on uusien saatavilla oleva vuosittainen arvo ja tavoitearvo suunnitelmakauden lopun eli vuoden 2026 tavoite. Mittarien tietolähde on Tilastokeskus.

Mittari	Lähtöarvon ajankohta	Lähtöarvo	Tavoitearvo 12/2026
Opiskelijat kpl	12/2020	7 905	8 900
Yritykset kpl	12/2021	4 847	5 000
Työpaikat kpl	12/2020	29 545	31 000
Työllisyysaste %	12/2020	67,4	71,0
Kuntien välinen nettomuutto kpl	12/2021	-243	0

2.5.5 Edunvalvontasuunnitelma

Kouvolan kaupungilla on käytössä edunvalvontasuunnitelma. Edunvalvonnalla tarkoitetaan vaikuttamista päätöksentekoon kohteissa, jotka eivät ole suoraan kaupungin päätäntävällässä. Suunnitelmassa on kuvattu keskeisimmät edunvalvontakohteet lyhyellä aikavälillä eli taloussuunnittelukaudella (1-4 v.). Pitkän aikavälin (4-10 v.) edunvalvontakohteet on määritelty syksyllä 2022 kaupunkistrategian yhteydessä.

Kouvolan kaupungin edunvalvonnan tavoitteena on toteuttaa kaupunkistrategiaa ja sitä toteuttavia kasvuohjelmia; Elinvoiman - ja Hyvinvoinnin kasvu. Keskeiset edunvalvontakohteet sisältyvät seuraaviin teemoihin; Yritykset, työpaikat ja osaaminen, Liikenneväylät ja maankäyttö sekä Hyvinvointi ja näissä läpileikkaavana teemana vihreä siirtymä eli vaikuttaminen keinoihin kohti hiilineutraalia Kouvola 2030. Teemojen alla on yksilöityjä edunvalvontakohteita, jotka sisältävät tavoitteiden lisäksi konkreettiset toimenpiteet, aikataulun ja valmisteluvastuun. Ne esitetään edunvalvontakortteina. Lisäksi kuhunkin teemaan liittyy kaupungin kannalta keskeisiä lainsäädäntöuudistuksia, jotka on kuvattu omalla kortilla. Seuraavassa kappaleessa mainitut kärki- ja edunvalvontakohteet sisältyvät edunvalvontasuunnitelmaan. Suunnitelma hyväksytään kaupunginhallituksessa vuosittain talousarviovalmistelun kanssa samassa aikataulussa ja sen toteutumista seurataan säännöllisesti kaupunginhallituksessa ja tuodaan valtuustolle tiedoksi vuosittain. Edunvalvontakorttien päivitys on jatkuvaa.

2.5.6 Kärki- ja edunvalvontahankkeet

Kärkihankkeet

Käyrälammen aluetta vahvistetaan kaupungin matkailupalveluiden keskuksena sekä kaupunkilaisten monipuolisena virkistysalueena. Suunnittelukaudelle varataan määrärahoja infran parantamiseen, millä mahdollistetaan yksityisten investointien toteuttamista alueelle. Voimassa oleva asemakaava mahdollistaa nykyistä enemmän matkailupalveluiden sijoittumista alueelle. Suurimpia investointeja vuonna 2023 tulevat olemaan kevyenliikenteen sillan (Käyräjoki) rakentaminen, kunnallisteknisten järjestelmien rakentaminen alueen lounas- ja länsiosaan sekä uuden Käyrälamentien suuntaisen Käyrälammen raitin ja sitä ympäröivän rantapuiston rakentaminen. Lisäksi liikenteen aiheuttaman melun suojausta rakennetaan vaihteittainen valtateiden reunoille. Lautarontien kevyenliikenteen väylän viimeistely, liikuntapalveluiden ja esteettömyyden parantaminen uimaranta-alueella sekä

opastus ovat myös mittavia investointeja, joilla on suuri merkitys alueen kehittämisessä ja palveluiden lisäämisessä kaupunkilaisille ja matkailijoille.

Yritystonttutuotannon kasvattamista esitetään kaupungin uudeksi kärkihankkeeksi. Tekniikan ja ympäristön toimialalla on käynnistetty yhdessä Kinnon kanssa yritystonttutuotantoprojektin valmistelu. Projektia esitetään toteutettavaksi viiden vuoden aikajaksolla ja sille esitetään erillismäärärahoja maanhankinnan sekä yhdyskuntatekniikan investointeihin. Kärkihanketta varten laadittavassa projektisuunnitelmassa määritellään vuosittaiset tavoitteet yritystonttutuotannon kasvattamiseksi valituille yritysalueille. Yritystonttutuotantoa kasvatetaan Teholan, Jokelan, ydinkeskustan, Korjalan, Tervaskankaan, Korian ja Suviojan alueilla. Projektissa määritellään uusien yritysalueiden maanhankinnan, asemakaavoituksen, infran rakentamisen, tonttien esirakentamisen sekä tonttien luovutuksen aikataulut.

Kaupunkistrategian 2023-2032 mukaan Kouvola tarjoaa yrittäjille helppoutta, verkostoja ja vauhtia kasvuun – koosta riippumatta. Yritys- ja viranomaispalvelut saa yksinkertaisesti yhdestä paikasta, eikä tontteja tai infraa tarvitse odotella. Yritystonttutuotantoa tukee Kouvolan *sijoittumispalvelu*, joka tähtää siihen, että yrityksillä on mahdollisuus kasvaa ja kehittyä Kouvolaan. Asiakkaat ovat sekä Kouvolaan hakeutuvia, että kaupungissa jo toimivia yrityksiä, jotka hyödyntävät tarjottavaa palvelua muutostilanteissa. Maksuton palvelu räätälöidään aina asiakasyrityksen tarpeita vastaavaksi.

Sijoittumispalvelu toimii yhden luukun periaatteella, jonka kautta yritykset löytävät mm. sopivat toimitilat, kumppaniverkoston, rahoitusta sekä apua viranomais- ja lupa-asioissa.

Sijoittumismarkkinoinnilla tuetaan kaupunkistrategian yrittämisen tavoitteita sekä elinkeino-yhtiö Kouvola Innovationin painopisteiden mukaisia tavoitteita: logistiikka, bio- ja kiertotalous, elintarvikesektori, paras palvelu.

Edunvalvontahankkeet

Itärata-hanke on perustettu keväällä 2022, ja sen toiminta on käynnissä suunnitelman mukaisesti. Yhtiön toimialana on Lentorata-Porvoo-Kouvola nopeaan junayhteyteen liittyvän raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti. Arvioidut suunnittelukustannukset ovat Porvoo-Kouvola linjaukselle noin 79 milj. euroa, joista kuntien osuus on noin puolet. Kouvolan kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti kaupungin maksuosuus on enintään 4,8 milj. euroa.

Suunnittelutyön on arvioitu kestävän noin yhdeksän vuotta merkittävimmän rahoitustarpeen kohdentuessa hankkeen loppuvaiheeseen. Hanke on todella keskeinen itäisen Suomen aluekehitykselle lähivuosikymmeninä. Parempi saavutettavuus ja lyhyemmät matka-ajat antaisivat uutta nostetta elinkeinoelämälle, mahdollistavat paikasta riippumattoman työn ja hillitsevät liikenteen päästöjä.

Valtatie 15 on Kymenlaakson tärkein etelä-pohjoissuuntainen Kotkan ja Kouvolan välinen päätieyhteys, joka on elintärkeä Kymenlaakson suurteollisuudelle, elinkeinoelämälle ja yhdyskuntien kehittämiselle, sekä nykyisin myös terveydenhuollon hälytysajoneuvoliikenteelle. Se on lisäksi Kymenlaakson kaupunkiseutujen työmatkaliikenteen pääväylä. Yhteysvälin ongelmina ovat heikko liikenneturvallisuus sekä kapean kaksikaistaisen tien riittämättömyys palvella suurta ja kasvavaa eri tavoitenopeuden omaavaa liikennettä.

Tavoitteena on, että valtatie 15 korjaamiseen välille Kotka–Kouvola osoitettaisiin investointimääräraha tienrakennustöiden pikaiseksi aloittamiseksi. Investoinnilla turvattaisiin asukkaiden, Suomen vientikaupan, teollisuuden ja kaupan tavaravirtojen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamisen edellyttämät vaatimukset turvallisesta ja toimivasta pääväylästä. Valtatie 15 Kotka-Kouvola on Kaakkois-Suomen liikennestrategian mukaan tärkein ja nopeimmin käynnistettävissä oleva pääväylähanke. Investointihanke on kirjattuna Valtion väyläverkon investointiohjelmaan vuosille 2023-2030. Hankkeen toteuttamisvalmius on vuonna 2023.

Muiden tiehankkeiden osalta Kouvola kaupunki odottaa valtiolta valtatie 6 Kouvola kohdan aktiivista kehittämistä. Erityisen tärkeää on Kouvola RRT -alueen toimintaedellytyksien tukeminen toteuttamalla uusi eritasoliittymä intermodaaliterminaalien pohjoispuolelle, mikä helpottaa raskaan liikenteen turvallista liittymistä päätieverkolle. Valtatie 6 parantaminen Koriolla Hevosuo–Nappa välillä on myös kirjattu Väyläviraston 8-vuotiseen investointiohjelmaan pääväylien liikenneturvallisuuden ja palvelutason parantamiseen liittyvänä hankkeena. Lisäksi elinkeinoelämän kuljetuksille ja työmatkaliikenteelle tärkeän valtatie 12 Lahti–Kouvola yhteysvälin parantaminen laatutasoltaan yhtenäiseksi ja turvalliseksi on tarpeen. Valtatie 6 Kouvola kohdan tiesuunnitelman laatiminen tukee Kaakkois-Suomen liikennestrategian mukaisen kiireellisyydeltään yhden merkittävimmän väylähankkeen etenemistä.

Valtio on laajentanut *maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimusmenettelyä* yhdeksään suurimpaan kaupunkiin. Lisäksi valtio ja yliopistovetoiset kaupungit sopivat ekosysteemisopimuksista, jotka mahdollistavat kaupunkien ja valtion tiiviimmän yhteistyön tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden (TKI) tueksi. Kouvola rakentavasti edesauttaa sopimuksellisen yhteistyön syntymistä valtion ja kaupungin välille.

Lappeenranta-Lahden teknillinen yliopisto on käynnistänyt kansainvälisen tuotantotalouden diplomi-insinööritutkintoon johtavan maisteriohjelman Kouvola syksyllä 2022. Syksyllä 2024 kaupungissa käynnistyy elintarviketekniikan alan maisterikoulutus. Yliopistoyhteistyötä vahvistetaan entisestään Kouvola elinkeinoelämää palvelevien koulutusohjelmien käynnistämiseksi ja TKI-toiminnan kehittämiseksi.

Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut, ja Naton myötä Suomen *kansainvälisen sotilasyhteistyön* voidaan arvioida lisääntyvän jatkossa merkittävästi. Kouvola on Suomen suurin varuskuntakaupunki, ja kaupungissa sijaitsee Suomen erikoisjoukkoja tuottava joukko-osasto, Utin jääkäriyhtymä.

Kouvola soveltuu sijainniltaan, varuskunniltaan ja logistisilta yhteyksiltään (tie- ja rautatieverkko, Kotkan syväsatama, Utin lentokenttä) erinomaisesti suurtenkin kansainvälisten sotilasyhtymien harjoitus- ja tukeutumisalueeksi. Kaupunki on myös houkutteleva pysyvä työ- ja asuinpaikka puolustusvoimien henkilöstölle.

Turvallisuuteen liittyy myös vahvasti *huoltovarmuus*. Kouvola on eniten maatiloja Suomen kunnista, ja mahdollisuus olla edelläkävijä omavaraisuuden nostamisessa.

2.6 Kuntakonsernin riskianalyysi

Riskienhallinnan keskeisin tarkoitus on strategisten tavoitteiden toteutumisen varmistaminen. Riskillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, jotka voivat aiheuttaa epäonnistumisen toiminnassa tai tavoitteiden toteutumisessa, tai merkittäviä vahinkoja. Kuntakonsernin riskit ovat kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaisesti luokiteltu neljään luokkaan: strategiaan, toiminnallisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Alle on koottu tiedot kuntakonsernin ulkoisista ja sisäisistä riskeistä sekä niiden mahdollisesta vaikutusalueesta (vaikutusalueet on merkitty sulkuihin):

Ulkoiset riskit

Ulkoiset strategiset riskitekijät ja niiden mahdollinen vaikutusalue

- Maine ja imago (statuksen kasvun heikentyminen)
- Kansalaisten aktiivisuus ja hyvinvointi (hyvinvoinnin kasvun heikentyminen)
- Kuntakonsernin kokonaisuus (elinvoiman kasvun heikentyminen)
- Euroopan turvallisuustilanteen yleinen heikentyminen ja sen vaikeasti ennakoitavat heijastusvaikutukset (elinvoiman kasvun heikentyminen, hyvinvoinnin kasvun heikentyminen)

Ulkoiset toiminnalliset riskitekijät ja niiden mahdollinen vaikutusalue

- Asiakaslähtöinen palvelu (hyvinvoinnin kasvun heikentyminen)

Ulkoiset vahinkoriskit ja niiden mahdollinen vaikutusalue

- Ympäristövahingot: luonnonilmiöistä johtuvat, pohjaveden laatu (statuksen kasvun heikentyminen)
- Rakennusten ja infran kunto, osittain myös taloudellinen riskitekijä (hyvinvoinnin kasvun heikentyminen)
- Ulkoiset taloudelliset riskitekijät ja niiden mahdollinen vaikutusalue
- Sopimus- ja vastapuoliriskit (elinvoiman kasvun heikentyminen)
- Sote-palveluiden rakenneuudistuksen vaikutus (hyvinvoinnin kasvun heikentyminen)
- Rahoitusriskit (elinvoiman kasvun heikentyminen)

Sisäiset riskit

Sisäiset strategiset riskitekijät ja niiden mahdollinen vaikutusalue

- Strateginen päätöksenteko ja johtaminen (sisäisen toimintakyvyn heikentyminen)
- Avainosaaminen (sisäisen toimintakyvyn heikentyminen)

Sisäiset toiminnalliset riskitekijät ja niiden mahdollinen vaikutusalue

- Digitaalisen turvallisuuden toiminnalliset riskitekijät (sisäisen toimintakyvyn heikentyminen)
- Työhyvinvointi (sisäisen toimintakyvyn heikentyminen)
- Työtapaturmat (sisäisen toimintakyvyn heikentyminen)

Sisäiset vahinkoriskit ja niiden mahdollinen vaikutusalue

- Digitaalisen turvallisuuden toimintaympäristön riskit (sisäisen toimintakyvyn heikentyminen)
- Omaisuusvahingot (sisäisen toimintakyvyn heikentyminen)

Sisäiset taloudelliset riskitekijät ja niiden mahdollinen vaikutusalue

- Menojen hallinta ja kustannuskehitys (sisäisen toimintakyvyn heikentyminen)
- Velkaantuminen (sisäisen toimintakyvyn heikentyminen)

Riskit ja niihin varautuminen

Strategiset riskitekijät

Strateginen päätöksenteko ja johtaminen: Uuden valtuustokauden alussa on päivitetty Kouvolan kuntastrategia. Strategian toteuttaminen edellyttää laajaa poliittista tukea myös toteuttamisen resursoinnille.

Maine ja imago: Mainejohtaminen on kuntien markkinoinnin avainkysymyksiä. Mainejohtaminen ei vielä ole riittävällä tasolla ja työtä tulee jatkaa. Kaupungin imagoon ja vetovoimaan vaikuttavat kaupungin kärkihankkeet sekä strategian mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen.

Kuntakonsernin kokonaisuus: Tytäryhtiöiden toiminnan varmistaminen on kaupungin edun mukaista. Yhtiöiden kanssa on yhä tiivistetty strategiatyötä sekä riskienhallintaa. Tytäryhtiöt ovat toimittaneet omat riskianalysinsä konsernin riskien ehkäisemiseksi ja toimintaympäristön muutosten tuomien mahdollisuuksien realisoimiseksi.

Avainosaaminen: Kaupungin henkilöstömäärää on vähennetty viime vuosien aikana huomattavasti. Talouden sopeuttamistarpeet ja henkilöstön väheneminen ovat lisänneet huomattavasti avainhenkilöriskiä. Samanaikaisesti, kun henkilöstömäärää on sopeutettava, on hankittava uutta osaamista. Erityisesti digitalisaation edellyttämään osaamiseen on panostettava. Riskejä voi lisätä myös useamman henkilön samanaikainen eläkkeelle siirtyminen yksittäisissä työyksiköissä, jolloin hiljaista tietoa poistuu runsaasti yhdellä kertaa. Henkilöstöjohtamista kehitetään henkilöstöohjelman mukaisesti. Henkilöstöohjelmassa määritellään toimenpiteitä, joilla turvataan osaava ja riittävä henkilöstö kaupungin palveluissa. Johtajat vastaavat avainhenkilöiden tunnistamisesta, tiedon jakamisesta ja siirtämisestä sekä sijais- ja varahenkilöjärjestelyistä.

Toiminnalliset riskitekijät

Asiakaslähtöinen palvelu: Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtäminen kuntayhtymään vuoden 2019 alusta lukien ja hyvinvointialueen aloittaminen vuoden 2023 alusta on tuonut merkittävän riskin

palveluketjuihin niiden eheyden kannalta. Aikaisemman integroidun toimintamallin purkautuminen on merkinnyt prosessien uudelleen rakentamista sekä toimintatapojen tarkastelua. Kouvolan tulee edelleen vaikuttaa aktiivisesti kuntaan jääneiden palveluiden kytkemiseen muiden tuottajien palveluihin kuntalaisten eduksi yhteistyössä Hyvinvointialueen kanssa.

Digitaalisen turvallisuuden toiminnalliset riskitekijät: Jatkuvuuden sekä päivittäisen toiminnan kannalta riskejä voivat aiheuttaa palvelunestohyökkäykset ja tietojen kalastelun yleistyessä tietomurrot. Henkilöstön tietoturvallisten toimintatapojen ylläpitäminen ja vahvistaminen on keskeinen osa organisaation tietoturvan toteuttamista. Työskentelyn siirtyessä enenevässä määrin pilviympäristöihin ja työskentelyvälineiden monipuolisempi hyödyntäminen vaatii jatkossa huomioimaan myös työskentelyvälineiden tehokkaamman suojaamisen. Käyttöön otetun SOC/SIEM-palvelun avulla poikkeamien nopea havainnointi ja niihin reagointi estää merkittävästi haittavaikutuksia. Jatkuvuuden varmistamiseksi on ylläpidettävä myös suunnitelmia, joiden mukaisesti toimitaan poikkeustilanteissa. Digitaalisen turvallisuuden johtaminen ja hallinta perustuvat tilannetietoon ja riskiarviointiin. Tietoaineistojen, tietovarantojen ja tietojärjestelmien riskienhallintaa toteutetaan tunnistamalla ja arvioimalla olennaisia riskejä, vähentämällä riskien todennäköisyyttä ja vaikutuksia hyväksyttävälle tasolle. Toimintaprosessien digitalisoinnin myötä tietojärjestelmäriskit voivat kasvaa mm. integraatioiden lisääntyttyä eri järjestelmien välillä, jolloin tiedon eheyden ja laadun poikkeamat vaikuttavat useampiin järjestelmiin.

Työhyvinvointi: Koronapandemian pitkittyminen ja Ukrainan sota ovat lisänneet henkilöstön psyykkistä kuormitusta. Korona on näkynyt vuodesta 2022 alkaen runsaina sairauspoissaoloina, mikä on vaikuttanut henkilöstön riittävyteen sekä lisännyt työkuormitusta. Sijaisia ei ole aina saatavilla. Työkykyjohtamisen prosessia on kehitetty siten, että työkykyriskejä tunnistetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja toimenpiteiden painopistettä on siirretty erityisesti työkykyä tukevien prosessien alkuvaiheeseen. Vuonna 2022 toteutettiin Psykologisesti Terve Työpaikka -projekti, jonka pohjalta on jatkettu työkykyjohtamisen ja työterveysyhteistyön kehittämistä. Sirius -terveysjohtamisen järjestelmän avulla seurataan työkykyprosessien toimivuutta ja oikea-aikaisuutta. Henkilöstön työterveyspalveluissa tavoitteena on tarvelähtöinen ja kaupungin toimintaa tukeva työterveyshuolto. Työn vaarojen selvittämisessä ja arvioinnissa korostetaan psykososiaalisten kuormitustekijöiden tarkastelua. Vuosittain toteutetaan työhyvinvointikysely, jonka avulla kartoitetaan henkilöstön näkemyksiä työhyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja valitaan työyksikkökohtaiset kehittämistoimenpiteet. Lisäksi henkilöstön kokemuksia työn mielekkyydestä mitataan kolme kertaa vuodessa fiilismittarin avulla. Henkilöstöä tuetaan muutostilanteissa erilaisella muutosvalmennuksella ja työyhteisöviestintään panostamalla.

Työtapaturmat: Työtapaturmia ehkäistään työpaikkakohtaisesti työn vaarojen selvityksillä ja arvioinneilla, työterveyshuollon työpaikkaselvityksillä ja työturvallisuusjärjestelyin. Graniten riskien hallintajärjestelmää käytetään työn vaarojen selvittämiseen ja arviointiin. Kouvolan kaupungille on hankittu järjestelmä kemikaaliturvallisuuden hallintaan.

Taloudelliset riskitekijät

Menojen hallinta ja kustannuskehitys: Merkittävimmät taloudelliset riskitekijät kohdistuvat tuloperusteiden eli verotulojen ja valtionosuuksien kehittymiseen sekä yleisen kustannustason, energianhinnan ja korkotason kohoamiseen. Kouvolan voimakkaasti negatiivinen väestökehitys pienentää kaupungin tuloperusteita. Maailmanpoliittinen tilanne on vaikuttanut energian hintaan ja saatavuuteen sekä yleiseen hintatason nousuun. Menokehityksen ollessa tulojen kehittymistä suurempi, tarvitaan talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Talouden tasapainottamistoimenpiteitä on toteutettu useina vuosina ja niitä jatketaan edelleen. Vuosien 2020 ja 2021 osalta voidaan todeta säästöjen vaikuttaneen, mutta toimenpiteitä tarvitaan edelleen lisää. Mikäli esitettyjä palveluverkkomuutoksia sekä muita kustannuksia alentavia sekä tuloja lisääviä toimenpiteitä ei toteuteta, kaupunki ei pysty tasapainottamaan talouttaan ilman merkittäviä veronkorotuksia. Palveluprosesseja sekä -verkkoa tulee edelleen tarkastella kriittisesti ja sopeuttaa vastaamaan toimintaympäristön muutoksia, esimerkiksi väestökehityksen osalta.

Vuonna 2020 alkaneen koronapandemian taloudelliset vaikutukset ovat pienentyneet, mutta jatkuvat edelleen, esim. tuotot eivät ole palautuneet koronaa edeltävälle ajalle. Merkittävä taloudellinen riski on sosiaali- ja terveystalouden kustannusten kasvu, kun hyvinvointialueiden toiminta alkaa 1.1.2023 ja rahoituksen taso määräytyy vuosien 2021 ja 2022 perusteella. Jos sote-kustannukset kasvavat merkittävästi, menettää kaupunki valtionosuuksia pysyvästi. Vuonna 2021 alkanut maailmapoliittinen tilanne on aiheuttanut merkittäviä hintojen nousuja, tarvikkeiden saatavuuksien ongelmia erityisesti energian osalta, tällä on huomattavia kustannuksia kasvattavia vaikutuksia.

Velkaantumisen: Kouvolan kaupungin lainakanta asukasta kohden on ollut valtakunnallisesti maltillisella tasolla myös konsernin osalta. Velkamäärän täytyy kuitenkin pysyä hallitulla tasolla. Riittävällä tulo-rahoituksella hallitaan lainanhoitokustannukset. Investointisuunnitelmien yhteydessä täytyy riittävällä tasolla esittää niiden tulevat kustannusvaikutukset sekä osoittaa kuinka ne katetaan, esimerkiksi lisääntyvien käyttötalousmenojen ja poistojen osalta.

Sopimus- ja vastapuoliriskit: Oman palvelutuotannon lisäksi kunta hankkii palveluita ostopalveluilla. Sopimushallintaa on yhtenäistetty ottamalla käyttöön sähköinen sopimushallintajärjestelmä, jonka avulla toimialat voivat hallinnoida sopimustensa koko elinkaarta tehokkaasti. Sopimusriskien hallinta vaatii kuitenkin edelleen sopimushallinnan kehittämistä asettaen painopisteen sopimusten laadintaan. Sopimuksissa on sovittava muun muassa vastapuolen vastuista tietosuojakysymyksissä sekä poikkeus- ja häiriötilanteissa.

Riskejä ovat taseen ulkopuoliset taloudelliset vastuut kuten leasingvastuut, vastuusitoumukset (takaukset) sekä sopimusvastuut. Kaupunki on myöntänyt antolainoja, joissa on selvitetty etukäteen taloudelliset riskitekijät sekä noudatettu kuntalain 129 §:ää. Kouvolan kaupungilla on myönnettyjä takauksia n. 120,5 milj. euroa jäljellä olevaa pääomaa sekä myönnettyjä lainoja noin 59 milj. euroa jäljellä olevaa pääomaa. Suurin osa takauksista (93 %) ja lainoista (76,1 %) kohdistuu konserniyhteisöihin. Sopimusvastuihin sisältyy muun muassa sitoumuksia avustuksiin, yhteistyö- ja kumppanuussopimuksia, palvelusopimuksia sekä vuokravastuita.

Rahoitusriskit: Alle vuoden mittainen rahoitus turvataan konsernitilin luottolimiitillä (16 milj. euroa) ja kuntatodistusohjelmalla (100 milj. euroa). Pitkäaikaisen rahoituksen perusinstrumentit ovat velkakirja- ja joukkovelkakirjalainat sekä leasingrahoitus. Lainojen hallinnan osalta korkoriski liittyy markkinakorkojen muutoksiin, johon on varauduttu hajauttamalla rahoitussopimukset ja säätelemällä kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen suhdetta. Osa kaupungin lainasalkusta on suojattu korkojohdannaisilla. Lainasalkun suojausaste 10.10.2022 oli noin 75 %. Sijoitusten hintariskiä pienennetään hajauttamalla varat omaisuuslajien ja yksittäisten arvopaperien kesken. Kaupungin pitkän sijoitussalkun perusallokaatio on suhteellisen varovainen (35 % korot, 35 % osakkeet, 30 % vaihtoehtoiset sijoitukset). Maksimissaan osakepaino saa sijoitussuunnitelman mukaisesti olla enintään 50 %.

Vahinkoriskit

Rakennusten ja infran kunto, omaisuusvahingot sekä ympäristövahingot: Rakennusten ja infrastruktuurin kunto vaikuttaa moneen asiaan, kuten korjausvelkaan, käytettävyyteen ja asiakaskokemukseen. Rakenteiden kunto vaikuttaa kykyyn torjua vahinkoja tai varautua niihin. Merkittäviä uhkatilanteita ovat mm. vedenpuhdistusprosessien häiriöt, rakenteiden sortumat, tulipalo, vaarallisen aineen vuoto rakennuksessa, ruokamyrkytyspäily, epidemia ja pandemia. Näihin varaudutaan valmiusharjoituksin, -suunnittelulla ja riskikartoituksella. Valmiussuunnittelun jalkauttamista varautumissuunnitelmiksi on tarkennettu. Varavoimajärjestelmien ja varaviestintäjärjestelmien toteutettavuutta kiinteistöissä kartoitettiin. Konsernin sähköyhtiö on toteuttanut tiettyjen asumisyksiköiden lämmönsiirron varaamisen. Omaisuusriskien hallitsemiseksi on kehitetty omaisuusrekisteriä. Vahinkoriskeihin on varauduttu vahinko- ja vastuuvakuutuksin. Rakentamiseen liittyviä teknisiä riskejä (esim. rakenteiden sortumiset, vesivuodot, jäätymiset) ja toiminnan keskeytysriskejä (mm. tulipalot, ilkkivalta) pienennetään rakentamisen ja suunnittelun

ohjauksella, suunnitelmallisella rakennusten ylläpidolla, turva- ja automaattikjärjestelyin sekä erittäin laajaa rakennuskantaa supistaen.

Yhdyskuntatekniikan rakenteiden kunto: Yhdyskuntatekniikan rakenteiden kunto vaikuttaa mm. korjausvelkaan, käytettävyyteen ja käyttäjäkokemukseen. Merkittäviä uhkatilanteita ovat mm. katu- ja ratarakenteiden vauriot ja rakenteiden sortumat. Näihin varaudutaan kunnossapitosuunnitelmilla sekä investointien ajoittamisilla, osaltaan myös valmiussuunnittelulla ja riskikartoituksilla. Valmiussuunnittelun jalkauttamista varautumissuunnitelmiksi on tarkennettu.

Digitaalisen turvallisuuden toimintaympäristön riskit: Digitaaliseen toimintaympäristöön kohdistuvat uhat ovat kasvaneet merkittävästi. Jatkuvuuden kannalta merkittäviä riskejä ovat muun muassa kyberturvallisuuteen liittyvät palvelunestohyökkäykset ja tietomurrot. Palvelujen digitalisoituessa toimintaympäristöön kohdistuvien uhkien tunnistamisen ja riskienhallinnan avulla pyritään säilyttämään luottamus digitaalisten palvelujen turvallisuuteen ja varmistamaan jatkuvuus. Teknologioilta on edellytettävä turvallisuutta ja huolehdittava digitaalisen infrastruktuurin suojaamisesta. Teknologioiden hankinnan suunnitteluvaiheessa tehdään muutosvaikutustenarviointi, jossa arvioidaan myös mahdolliset tietoturvariskit.

Keskeiset oikeudenkäynnit ja muut oikeudelliset tai viranomaisen toimenpiteisiin liittyvät riskit

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on käsiteltävänä Haminan ja Kotkan kaupunkien sekä Pyhtään ja Virolahden kuntien valituslupahakemus ja valitus koskien Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän perussopimusta.

Itä-Suomen hallinto-oikeudessa on kaupungin vireillä laittama hallintoriita-asia, jossa on kyse Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen valtionkorvauksista vuosilta 2017-2018 määrältään 426 040,00 euroa ja vuoden 2019 kustannuksista 186 953,25 euroa.

Kouvolan kaupunginvaltuuston päätöksestä 19.9.2022 § 84 koskien kiinteistönkauppaa, määrältään 96 809 719,00 euroa, on vireillä kaksi kunnallisvalitusta Itä-Suomen hallinto-oikeudessa.

2.7 Kouvolan kaupungin konserni

Valtuuston tulee päättää kunnan omistajaohjauksen periaatteista sekä konserniohjeesta (KuntaL 14 §) sekä hyväksyä talousarvio ja taloussuunnitelma ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet (KuntaL 110 §). Valtuusto asettaa strategiset tavoitteet samaan tapaan kuin se määrittelee ne kunnassa. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Valtuuston tulee ohjata asettamallaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa.

Konsernijohto seuraa tavoitteiden toteutumista mm. elinvoimajaoston kokouksessa 3 kertaa vuodessa sekä valvoo, että yhtiöiden sisäiset riskienhallintaohjeistukset ovat kunnossa ja sisäinen valvonta toimii. Konsernin taloudellisia tavoitteita seurataan kriisikuntakriteereiden avulla, eivätkä ne saa ylittyä.

Konsernitilinpäätöksen alijäämä asukasta kohden 1. vuonna > 500 euroa ja 2. vuonna > 1 000 euroa tai jos seuraavien neljän kriteerin raja-arvot täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin:

- 1) Konsernin vuosikate poistoista < 80 %
- 2) Tuloveroprosentti kuntien keskiarvo + 2,0
- 3) Konsernin lainat ja vuokravastuut kuntien keskiarvo + 50 %
- 4) Konsernin laskennallinen lainanhoitokate < 0,8

Konsernirakenne

Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, jolla tarkoitetaan kunnan sekä juridisesti itsenäisten yhteisöjen muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta yhdessä tai useammassa tytäryhteisössä. Konsernitilinpäätöksen laativa kunta on konsernin emoyhteisö.

Tytäryhteisöllä tarkoitetaan niitä yhteisöjä (mm. osakeyhtiö), joissa kunnalla tai kuntayhtymällä yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta. Konsernitilinpäätös laaditaan emoyrityksen ja tytäryritysten tilinpäätösten yhdistelmänä hyvää kirjanpitoa noudattaen (eliminoidaan sisäiset liiketapahtumat ja keskinäinen osakkeenomistus sekä erotetaan vähemmistölle kuuluva osuus tytäryhteisöstä).

Osakkuusyhteisössä kuntakonsernilla on vähintään viidesosa ja enintään puolet osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Osakkuusyhteisö yhdistellään kunnan konsernitilinpäätökseen sovelletun pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osakkuusyhteisön tilinpäätöstiedot yhdistellään niin, että konserniyhteisöjen omistusosuuden mukainen määrä osakkuusyhteisön tilikauden voitosta merkitään konsernituloslaskelmaan tuotoksi ja vastaava määrä tappiosta kuluksi.

Kuntayhtymä on yhteenliittymä, jonka kunnat voivat perustaa yhteisiä toimiaan koskevia tehtäviä varten. Kuntayhtymät yhdistellään konsernitilinpäätökseen omistusosuuden mukaisesti.

TYTÄRYHTEISÖT

Energia- ja vesiyhtiöt	
KSS Energia Oy	100,0 %
KSS Lämpö Oy	100,0 %
KSS Rakennus Oy	100,0 %
Voimakymi Oy	100,0 %
Suomen Energia-Urakointi Oy	100,0 %
Karhu Voima Oy	100,0 %
KSS Verkko Oy	97,0 %
Kouvolan Vesi Oy	100,0 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
Kouvolan Asunnot Oy	100,0 %
Asunto Oy Elopuisto	84,1 %
Kiinteistö Oy Kouvolan Asentajankatu 9	100,0 %
Kiinteistö Oy Päätie 19	100,0 %
Kiinteistö Oy Madekuja 1	68,1 %
Kiinteistö Oy Korian Liikekeskus	58,9 %
Kiinteistö Oy Korianjousi	58,3 %

Elinkeino- ja kehitysyritykset	
Kouvola Innovation Oy	100,0 %
Kouvolan Yritystilat Oy	100,0 %
Railgate Finland Oy	100,0 %

Muut tytäryhtiöt	
Kouvolan Teatteri Oy	100,0 %
Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy	100,0 %
Anjalankosken Jäähalli Oy	96,1 %
Kuusankosken Tennishalli Oy	87,0 %
Kaakkois-Suomen Tieto Oy ***	61,0 %
Kouvolan Ammattiopisto Oy	60,0 %
Eduko koulutus- ja yrityspalvelut Oy ****	60,0 %
Kouvolan Hansapysäköinti Oy (äänivalta 63,3%)	33,5 %

OSAKKUUSYHTEISÖT

Muut osakkuusyhtiöt	
Kymenlaakson Jäte Oy	47,5 %
Kymenlaakson Orkesteri Oy	33,5 %
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	24,5 %
Disec Oy	24,5 %
Saimaa Stadiumi Oy	24,5 %
Kymin Voima Oy (KSS Energian kautta)	24,0 %
Kaakkois-Suomen Sosiaalialan Osaamiskeskus Oy	22,9 %
Kymenlaakson Sähkö Oy	20,7 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
Kouvolan Yrityspalvelutalo Oy **	50,0 %
Kymenlaakson Kampuskiinteistöt Oy	49,0 %
Asunto Oy Aron-Kara 1 *	48,5 %
Asunto Oy Kirkkovoientie 2 *	48,5 %
Asunto Oy Kimmelmanni *	45,4 %
Asunto Oy Enärivi *	40,8 %
Asunto Oy Kaipiaistensato *	40,7 %
Asunto Oy Elimäen Napansäde	40,6 %
Kiinteistö Oy Korian Portti	39,9 %
Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1**	39,1 %
Asunto Oy Kouvolan Jaalanharju *	39,0 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
Asunto Oy Kouvolan Eväkujankaari	34,7 %
Asunto Oy Kataja-Haikula *	34,1 %
Asunto Oy Lohitie 5	33,3 %
Kiinteistö Oy Myllykosken Liikekeskus	32,8 %
Asunto Oy Anjalantie 2	31,3 %
Kiinteistö Oy Elimäen Kasarminaukio *	31,0 %
Asunto Oy Elimäen Eläkepuustelli	30,6 %
Asunto Oy Siltapuisto 1	30,6 %
Asunto Oy Huusarinmäki *	30,4 %
Asunto Oy Puutarhurinjousi *	29,3 %
Asunto Oy Silmuntie *	27,9 %
Asunto Oy Ummeljoen Rivitalo *	27,9 %
Asunto Oy Valkealan Riihikaari	27,5 %
Asunto Oy Kuusankosken Hiidentie 8-10*	27,1 %
Asunto Oy Kuusankosken Rantapuisto *	25,0 %
Asunto Oy Suolasenkoski *	23,7 %
Asunto Oy Kasakkakara *	23,1 %
Anjalankosken Painotalo Oy	22,6 %
Asunto Oy Rivikolka 2 *	22,0 %
Asunto Oy Anjalan Niittypuisto *	21,7 %
Kuusankosken Pienteollisuustalo Oy	21,6 %
Asunto Oy Naakanhovi *	21,4 %

*) Kouvolan Asunnot Oy:n osakkuusyhteisö

**) Kouvola Innovation Oy:n osakkuusyhteisö

***) Välillinen omistus (Kymsote) huomioiden 71,6%

****) Kouvolan Ammattiopisto Oy:n 100 % tytäryhteisö

KUNTAYHTYMÄT	
Kuntayhtymät	
Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä Kymsote	51,8 %
Kymenlaakson liitto	50,1 %
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	5,8 %

26 tytäryhteisöä
41 osakkuusyhteisöä
3 kuntayhtymää

Päivitetty 31.8.2022

Kouvolan kaupungin konserniin kuului 31.8.2022 26 tytäryhteisöä ja 3 kuntayhtymää, joissa kaupunki on jäsenenä. Kouvola-konserniin kuului myös 41 osakkuusyhteisöä. Konsernikaavioon on täydennetty alakonserniin osakkuusyhteisöt.

Kouvolan kaupungin tytäryhteisöistä energia – ja vesiyhtiöitä ovat 100 prosenttisesti omistettut KSS Energia Oy ja Kouvolan Vesi Oy. KSS Energia Oy:n tytäryhtiöitä ovat 100 prosenttisesti omistettut KSS Lämpö Oy, KSS Rakennus Oy, Voimakymi Oy, Suomen Energia-Urakointi Oy, Karhu Voima Oy ja 97 prosenttisesti omistettu KSS Verkko Oy.

Kouvolan kaupungin 100 prosenttisesti omistama Kouvola Innovation Oy on elinkeino- ja kehitysyhtiö. Kouvolan Innovation Oy omistaa 100 prosenttisesti Kouvolan Yritystilat Oy:n ja Railgate Finland Oy:n.

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöitä ovat Kouvolan kaupungin 100 prosenttisesti omistamat Kouvolan Asunnot Oy, Kiinteistö Oy Kouvolan Asentajankatu 9 ja Kiinteistö Oy Päätie 19 sekä 68,1 prosenttisesti omistettu Kiinteistö Oy Madekuja 1, 58,9 prosenttisesti omistettu Kiinteistö Oy Korian Liikekeskus ja 58,3 prosenttisesti omistettu Kiinteistö Oy Korianjousi. Kouvolan Asunnot Oy:n tytäryhtiö on 84,1 %:n omistusosuudella Asunto Oy Huhtipuisto.

Muut Kouvolan kaupungin tytäryhtiöt ovat 100 prosenttisesti omistetut Kouvolan Teatteri Oy ja Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy sekä 96,1 %:n omistusosuudella Anjalankosken Jäähalli Oy, 87,0 %:n omistusosuudella Kuusankosken Tennishalli Oy, 61,0 prosenttisesti omistettu Kaakkois-Suomen Tieto Oy, 60,0 %:n prosenttisesti omistettu Kouvolan Ammattiopisto Oy ja 37,8 prosenttisesti omistettu Kouvolan Hansapysäköinti Oy (äänivalta 65,7 %). Kaakkois-Suomen Tieto Oy:n omistus on 71,6 %, mikäli Kymsoten välillinen omistus huomioidaan. Kouvolan Ammattiopisto Oy omistaa 100 prosenttisesti Eduko koulutus- ja yrityspalvelut Oy:n.

Osakkuusyhteisöjä ovat Kymenlaakson Jäte Oy (47,5 %), Kymenlaakson Orkesteri Oy (33,5 %), Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy (24,5 %), Kaakkois-Suomen Sosiaalialan Osaamiskeskus Oy (22,9 %) ja Kymenlaakson Sähkö Oy (20,7 %). Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy kautta osakkuusyhtiöitä ovat Disec Oy (24,5 %) ja Saimaa Stadiumi Oy (24,5 %). KSS Energia Oy:n kautta osakkuusyhtiö on Kymin Voima Oy (24,0 %).

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöihin kuuluvia osakkuusyhtiöitä ovat Kymenlaakson Kampuskiinteistöt Oy (49,0 %), Asunto Oy Elimäen Napansäde (40,6 %), Kiinteistö Oy Korian Portti (39,9 %), Asunto Oy Kouvolan Eväkujankaari (34,7 %), Asunto Oy Lohitie 5 (33,3 %), Kiinteistö Oy Myllykosken Liikekeskus (32,8 %), Asunto Oy Anjalantie 2 (31,3 %), Asunto Oy Elimäen Eläkepuustelli (30,6 %), Asunto Oy Siltapuisto 1 (30,6 %), Asunto Oy Valkealan Riihikaari (27,5 %), Anjalankosken Painotalo Oy (22,6 %) ja Kuusankosken Pienteollisuustalo Oy (21,6 %).

Kouvola Innovation Oy:n kautta osakkuusyhtiöitä ovat Kouvolan Yrityspalvelutalo Oy (50,0 %) ja Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1 (39,1 %). Kouvolan Asunnot Oy:n kautta osakkuusyhtiöitä ovat Asunto Oy Aron-Kara 1 (48,5 %), Asunto Oy Kirkkovoorentie 2 (48,5 %), Asunto Oy Kimmelmanni (45,4 %), Asunto Oy Enärivi (40,8 %), Asunto Oy Kaipiaistensato (40,7 %), Asunto Oy Kouvolan Jaalanharju (39,0 %), Asunto Oy Kataja-Haikula (34,1 %), Kiinteistö Oy Elimäen Kasarminaukio (31,0 %), Asunto Oy Huusarinmäki (30,4 %), Asunto Oy Puutarhurinjousi (29,3 %), Asunto Oy Silmuntie (27,9 %), Asunto Oy Ummeljoen Rivitalo (27,9 %), Asunto Oy Kuusankosken Hiidentie 8-10 (27,1 %), Asunto Oy Kuusankosken Rantapuisto (25,0 %), Asunto Oy Suolasenkoski (23,7 %), Asunto Oy Kasakkakara (23,1 %), Asunto Oy Rivikolikka 2 (22,0 %), Asunto Oy Anjalan Niittypuisto (21,7 %) ja Asunto Oy Naakanhovi (21,4 %).

Kuntayhtymiä ovat Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä Kymsote (51,8 %), Kymenlaakson liitto (50,1 %) ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä (5,8 %).

Talousarviossa asetetaan keskeisille tytäryhteisöille yhteisökohtaiset tavoitteet. Nämä valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on asetettu jäljempänä yhteisön tietojen kohdalla. Muut yhteisöä koskevat tiedot ovat informatiivisia.

Keskeisten konserniyhteisöjen toiminnasta ja taloudesta raportoidaan kaupungin osavuositarkastusten yhteydessä. Kaupungin edustajien tulee toimia tytäryhteisöjen päätöksentekokehityksessä kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa konserniohjeita. Konserniohjeen mukaisesti jokaisella konserniin kuuluvalla yhtiöllä tai yhteisöllä tulee olla vuosittain päivitetty strategia sekä toimiva johtamisjärjestelmä ja asianmukaisesti järjestetty sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Kaupungin

omistajaohjaus neuvottelee vuosittain keskeisten tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön toimitusjohtaja ja hallitus vastaavat asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä noudattaen osakeyhtiölaissa kirjattua. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Osingot

Osinkoja yhtiöiden vuoden 2022 tuloksen ja asetettujen tavoitteiden perusteella vuoden 2023 talousarvioon arvioidaan kertyvän 7,2 milj. euroa, josta merkittävin on KSS Energia Oy 5,4 milj. euroa. Vuoden 2022 talousarviossa osinkoja arvioitiin kertyvän 9,8 milj. euroa, toteumaksi ennakoitaan noin 9,0 milj. euroa.

Kouvola Innovation Oy (konserni)

Omistusosuus 100 %. Perustettu 2008. Toimitusjohtaja on Niemi Kimmo. Yhtiön toimialana on Kouvolan kehittämis- ja elinkeinopalvelujen tuottaminen.

Hallitus: Silén Jukka (pj), Laakso Sheikki (vpj), Koskela Birgit, Helkala Tommi, Sierman-Henttonen Raija, Villikka Anni ja Wall Janne.

Toiminnan tavoitteet 2023

Tavoite	Mittari
Asiakaskontaktien määrä 1200	Palveluita käyttäneiden tai henkilökohtaisesti kontaktoitujen määrä (kpl). Lähde: Kinnon asiakastietojärjestelmä
Seudulle perustettujen tai sijoittuneiden yritysten lukumäärän lisääminen (300), joista Kinnon palveluja käyttänyt (150)	Perustettujen tai sijoittuneiden yritysten määrä/ Kinnon palveluja käyttänyt (kpl) (300/150). Lähde: Patentti- ja rekisterihallitus ja Kinnon asiakastietojärjestelmä
Toiminnan kehittämisen mahdollistava taloudellinen tulos -250 000 euroa	Emoyhtiö Kouvola Innovation Oy:n tilikauden tulos
Asiakastyytyväisyysmittaus on tehty ja sen tulos on vähintään 3,8	Toiminnan kehittämistä ohjaava asiakastyytyväisyysmittaus asteikolla 1-5
Palvelusopimuksen vuositavoitteista vähintään 75 % toteutuu	Toteuma vähintään 75 %

Kouvolan Asunnot Oy

Omistusosuus 100 %. Perustettu 1982. Toimitusjohtaja on Niemi Jari. Kouvolan Asunnot Oy tarjoaa asuntoja erilaisiin elämäntilanteisiin. Noin 4125 asunnon tarjonta ulottuu Utista Elimäelle ja Vuohijärveltä Anjalaan.

Hallitus: Palmros Juhani (pj), Nyberg Timo (vpj), Hyytiäinen Sari, Lampiranta Toni, Mäkynen Jaro, Peltola Pulla, Pyötsiä Johanna, Rouvari Sinikka, Seppälä Kirsi ja Tylli Hannu sekä asukasjäsenet Hasu Eero ja Hyvönen Tuovi.

Toiminnan tavoitteet 2023

Tavoite	Mittari
Käyttöasteen säilyttäminen yli 92 %	Käyttöaste % vuokratuotoista laskettuna
Luottotappiot liikevaihdosta enintään 1 %	Luottotappioiden osuus liikevaihdosta %
Yhden uuden peruskorjauskohteen suunnittelun käynnistys	Suunnittelu on käynnistynyt/ei ole käynnistynyt
Yhteensä viidestä maakaasu- ja öljykohteesta luopuminen (Maakaasukohteita on 42 ja öljykohteita on 7)	Luovutut maakaasu- ja öljykohteet yhteensä kpl
Asiakastytyväisyyssmittaus tulos vähintään 25	NPS mittausasteikko

Investoinnit 2022-2025

Investoinnit, 1 000 e	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruskorjaus/Viialankatu 5	6 500	500	0	0
Peruskorjaus/Viialankatu 3	0	4 000	0	0
Öljystä eroon/korkotukilainakohteet	0	582	0	0
Uudisrakennus/Halkotori	0	4 000	4 500	0
Peruskorjaus	0	0	0	3 300
Yhteensä	6 500	9 082	4 500	3 300

Perustelut merkittävimmistä investoinneista:

Kiinteistökannan suunnitelmallinen uudistaminen on aloitettu. Allianssina toteutettavan ensimmäisen kohteen (Viialankatu 5, 75 asuntoa) peruskorjaus valmistuu loppuvuodesta 2022. Muista investoinneista ei ole päätöksiä.

Kouvolan Teatteri Oy

Omistusosuus 100 %. Perustettu 1960. Toimitusjohtaja on Luhtaniemi Tiina. Yhtiön toimialana on teatterin ylläpitäminen ja teatteritoiminnan harjoittaminen Kouvolassa.

Hallitus: Raunio Milla (pj), Paloranta Pertti (vpj), Lonka Mirja, Pesu Eetu, Rubinstein Annina, Sieman-Henttonen Raija, Sundström Garita ja Lavonen Esko.

Toiminnan tavoitteet 2023

Tavoite	Mittari
Ohjelmistossa vähintään 5 tuotantoa (lisäksi vierailuesityksiä)	Tuotantojen lkm
Nykyisen valtionosuustason säilyttäminen, 50 henkilötyövuotta (opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitussuunnitelmakausi 2022-2027)	Henkilötyövuodet
Oman pääoman säilyttäminen vähintään +300.000,- tasolla	Oma pääoma
Katsojatavoite 35 000	Katsojamäärä lkm
Yleisötyövoima 4 000	Osallistujamäärä lkm

Investoinnit 2023-2025

Investoinnit, 1 000 e	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tekniikka	10	25	25	30
Yhteensä	10	25	25	30

Perustelut merkittävimmistä investoinneista:

Vanhentuneen teknisen kaluston uusimista.

Kouvolan Vesi Oy

Omistusosuus 100 %. Perustettu 2007. Kouvolan Vesi Oy:nä aloittanut 1.9.2014. Toimitusjohtaja on Mikkela Ari. Kouvolan Vesi Oy on vesihuoltolaitos, jonka tehtävänä on huolehtia alueensa vesihuollosta. Asiakkaina on noin 15 500 kotitaloutta, taloyhtiötä ja yritystä.

Hallitus: Kasurinen Outi (pj), Horppu Jari (vpj), Korpivaara Pekka, Lammi Maria, Sipari Jari ja Sundström Garita.

Toiminnan tavoitteet 2023

Tavoite	Mittari
Liikevoitto ja poistot yhteensä > 30 %	% liikevaihdosta
Omavaraisuusaste \geq 48 %	Omavaraisuusaste %
Talousveden laatu, viranomaisnäytteiden ylitykset 0 kpl/ vuosi	Ylitykset kpl/ vuosi
Vedenjakelu poikki > 12 h, 0 kpl/ vuosi	Yli 12 h kestäneet vedenjakeluhäiriöt kpl / vuosi
Vuosittain saneeratun vesi- ja jätevesiverkoston määrä prosentteina verkoston kokonaismäärästä mukaan lukien keskeneräiset pitkissä hankkeissa	> 1 % verkoston kokonaismäärästä
Hulevesiliittyjien määrän lisääminen vähintään 50 liittymää vuodessa	Uusien hulevesiliittymien lukumäärä kpl/ vuosi

Investoinnit 2023-2025

Investoinnit, 1 000 e	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Verkoston investoinnit (sis.suunnittelu)	5 963	3 703	6 025	6 476
Laitoksen investoinnit	1 586	1 250	1 100	600
Kassavirran vaikutus	7 549	4 953	7 125	7 076
Keskeneräisten muutos	2 151	-1 500	-1 000	-500
Yhteensä aktivoitavat investoinnit	9 700	3 453	6 125	6 576

Perustelut merkittävimmistä investoinneista:

Arvio laitospuolen suurimmat investoinnit 2023 – 2025 (kassavirta), 1 000 e	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Investointi yhteensä
Jätevesipumppaamoiden saneeraus	300	400	400	1 100
Hiekanerotuksen saneeraus	300	0	0	300
Käyrälammen uusi käsittelylaitos	200	0	0	200
Palomäen vesitormin kunnostus	0	200	0	200

Arvio verkostopuolen suurimmat investoinnit 2023 – 2025 (kassavirta), 1 000 e	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Investointi yhteensä
Elimäki I	767	175	0	2 200
Pappilanpelto II	409	105	0	888
Ravikylä II	311	321	0	633
Korjala I	0	656	0	656
Radantaus	610	0	0	610
Tornionmäki	0	0	614	1 842
Alakylän JV saneeraus	0	1 500	0	1 500

Osa investoinnin kertymästä voi olla ennen vuotta 2023 tai jälkeen vuoden 2025 syntyvää.

KSS Energia Oy (konserni)

Omistusosuus 100 %. Perustettu 1992. Toimitusjohtaja on Riipinen Marko. KSS Energia myy sähköä, energiaosaamista, latausjärjestelyitä ja aurinkosähkön tuottamiseen liittyviä ratkaisuja koko Suomen alueella, vastaa sähkönjakelusta sekä kaukolämmityksestä ja maakaasun toimittamisesta Kouvolan seudun kodeille ja yrityksille.

Hallitus: Larikka Jari (pj), Rautiainen Aimo (vpj), Vesala Katriina, Laine Raimo, Tähtinen Sanna, Vainikka Tomi, Hänninen Marika ja Korjala Kalevi.

Toiminnan tavoitteet 2023

Tavoite	Mittari
Sijoitetun pääoman tuotto ≥ 10 %	Sijoitetun pääoman tuotto %
Omavaraisuusaste $\geq 20,0$ %	Omavaraisuusaste %
Osinko tilikaudelta 2023 $\geq 5,0$ M€ (maksetaan 2024)	Maksettavan osingon määrä (euroa)
Asiakastutkimusten tulosten keskiarvo $\geq 8,50$	Asiointimielikuva
Energian toimitusvarmuus sekä sähkön että lämmön osalta keskeytysaika $\leq 0,50$ h/asiakas	Keskeytysaika (h/asiakas)
Oman energiantuotannon kasvihuonepäästöt vähenevät vuoden 2019 tasosta 10 %/a vuoteen 2030 mennessä	Päästövähennä (%/a)
Sairauspoissaolot $\leq 10,0$ pv/hlö/vuosi	Työturvallisuus

Investoinnit 2023-2025

Investoinnit, 1 000 e	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Yhteensä	20 101	27 651	27 589	26 849

Perustelut merkittävimmistä investoinneista:

Säävarman sähköverkon rakentaminen, Nirvistentien sähköaseman saneeraus Kuusankoskella ja kytkinaseman saneeraus Kouvolan keskustassa. Kaukolämpöverkoston perusparannus. Hiilidioksidivapaan tuotannon lisääminen. Kausalan sähköaseman saneeraus on tuulivoimapuistohankkeen johdosta saanut uuden, TS2022 suunnitelmaa korkeamman prioriteetin. Tämän johdosta Nirvistentien sähköaseman saneeraus Kuusankoskella ja kytkinaseman saneeraus Kouvolan keskustassa esiintyvät uudelleen TS 2023 investoinneissa.

Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy

Omistusosuus 100 %. Perustettu 2015. Toimitusjohtaja on Tähti Kari. Yhtiön toimialana on tarjota ja järjestää rautatiealan ammatillista koulutusta ja sitä tukevaa muuta koulutusta sekä aikuiskoulutusta. Lisäksi yhtiön toimialana on tarjota ja järjestää toisen asteen ammatillista koulutusta ja sitä tukevaa muuta koulutusta ja palveluja, työelämän kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä valmennusta ja konsultointia.

Hallitus: Wall Janne (pj), Palosara Mika (vpj), Paavola Jenni, Koskinen-Järvisalo Heidi, Hellberg Jani, Saarinen Pia ja Portaankorva Petteri.

Toiminnan tavoitteet 2023

Tavoite	Mittari
Asiakastyytyväisyyskysely, jossa mitataan tyytyväisyyttä yhteistyöhön	Kyselyn tulos väh. 3,5 (asteikolla 1-4)
Yhtiön strategian mukaisesti kouluttavan henkilöstön työelämäjaksojen toteutuminen, kolme (3) jaksoa vuonna 2023	Toteutuneet työelämäjaksot vuonna 2023
Uusien palvelutuotteiden kehittäminen, vähintään yksi uusi palvelutuote	1 uusi palvelutuote tuotantokäytössä
KRAO:n tunnettuuden ja näkyvyyden lisääminen	Myyntiliiketoiminnan kasvu
Taloudellinen ja kannattava toiminta	Liikenne- ja viestintäministeriön toimintaan liittyen nolla tulos sekä myyntiliiketoiminnasta positiivinen tulo

Kaakkois-Suomen Tieto Oy

Omistusosuus 61 %. Perustettu 2010. Toimitusjohtaja on Lyytikäinen Mika. Yhtiö palvelee kuntia, kuntayhtymiä ja kuntaomisteisia osakeyhtiöitä ja muita julkishallinnon organisaatioita sekä niiden sidosryhmiä. Toiminnan tarkoitus on tuottaa ICT-palveluja omistajien tarpeisiin.

Hallitus: Kollanus Arttu (pj), Savolainen Kai, Kälviäinen Kati, Korhonen Juha ja Vilkki Annika.

Toiminnan tavoitteet 2023

Tavoite	Mittari
Liikevoittoprosentti vähintään 2,5	Liikevoittoprosentti (Liikevoitto / liikevaihto) * 100
Asiakastyytyväisyys tasolla 3,3	Asiakastyytyväisyysmittaukset 2 kertaa vuodessa (asteikolla 1-4)
Palvelupyynnöiden (SLA) vasteaika toteutuu palvelukuvausten mukaisesti Kouvolan kaupungin osalta	Vähintään 80 % palvelupyynnöistä valmistuu määräajassa. Lisäksi Kouvolalle toimitetaan kuukausittain tarkempi erittely SLA lajeittain.
ServiceDeskin vastausaika keskimäärin 40 sekuntia	Keskimääräinen vastausaika sekuntia

Kouvolan Ammattiopisto Oy

Omistusosuus 60 %. Perustettu 2021 ja koulutustoiminta alkanut 1.1.2022. Toimitusjohtaja on Tani Petri. Kouvolan Ammattiopisto Oy järjestää II asteen ammatillista koulutusta sekä koulutusliiketoimintaa- ja vientiä kokonaan omistamansa tytäryhtiön kautta.

Yhtiön hallitus: Niemi Veikko (pj), Jokinen Mikko (vpj), Kyöstilä Titta, Jaanu Mikko, Sandås Päivi ja Kanerva Karoliina.

Toiminnan tavoitteet 2023

Tavoite	Mittari
Opiskelijavuosien tavoite 2550 (järjestämisluvan mukainen vähimmäismäärä on 2333)	Opiskelijavuosien kertymä
Oppisopimusten määrällinen kasvu + 10 %, jolloin oppisopimusten määrän tavoite on 658 kpl	Oppisopimusten määrä kpl
Talousarvion toteutuminen	Tulostavoite +/- 0
Tytäryhtiön koulutusliiketoiminnan ja -viennin kasvu + 20 % suhteessa vuoden 2022 liikevaihtotavoitteeseen 1,5 M€	Tytäryhtiön toteutunut koulutusliiketoiminnan ja -viennin liikevaihdon kasvuprosentti
Elintarviketekniikan koulutuksen vahvistaminen osana XAMK/LUT yhteistyötä (jatkoväylä EduKo – XAMK). Opiskelijamäärä v.2022 20 opiskelijaa, tavoite vuodelle 2023 on 26 opiskelijaa, jolloin opiskelijamäärän kasvu + 30 %.	Opiskelijamäärän kasvuprosentti
Hanketoiminnan kasvattaminen + 10 % suhteessa hanketoiminnan volyymiin 2022, joka on 1,5 M€ (sisältäen omarahoitusosuudet ja flat ratet = kiinteä prosenttiosuus, jolla korvataan hankkeen välilliset kustannukset)	Hanketoiminnan kasvuprosentti
Oppimistoiminnan tehostaminen (opiskelijan ohjautuminen hänelle parhaiten soveltuviin ja motivoiviin opintoihin paranee, opinnot eteneminen tavoitteellisesti ja tehokkaasti, opintojen keskeytyminen ja eroaminen pienenevät, työllistyminen opintojen jälkeen paranee) Tavoitteena: 1) oppivelvollisista ei keskeytä ja eroa kukaan (0 %), 2) oppivelvollisuusiän jälkeen keskeyttäneitä ja eronneita < 8 % opiskelijoista ja 3) jatkuvan oppimisen opiskelijoista keskeyttää ja eroaa < 12 %	Opintojen keskeyttämis- ja eroamisprosentti opiskelijaksi kirjatusta

Investoinnit 2023–2024 liittyvät oppilaitosinfran ja opetuksen kehittämiseen. Investoinnit toteutetaan lähes täysin ulkopuolisella rahoituksella (strategiarahoitus ja ministeriön/opetushallituksen erillisavustukset), investointikohteet tarkentuvat aina suhteessa myönnettyyn rahoitukseen.

3 Käyttötalousosa

3.1 Konsernipalvelut

Konsernipalveluihin kuuluu tarkastuslautakunta sekä muu kaupunginhallituksen alainen konsernipalvelujen toiminta. Konsernipalvelujen tehtävä on valmistella kaupunkistrategian ja muiden konsernia ohjaavien linjausten laadintaa kuten omistajapolitiikkaa, hankintaohjeistusta, palvelustrategiaa, henkilöstöohjelmaa, maapoliittista ohjelmaa sekä tukea johtamista, kehittämistä ja päätöksentekoa tuottamalla ajantasaista tietoa konsernin toiminnasta ja toimintaympäristön muutoksista.

Konsernipalvelut 1000 e	TP 2021	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Myyntituotot	1 466	1 686	1 032	1 032	1 032	1 032
Tuet ja avustukset	4 033	3 735	4 147	4 097	4 097	4 097
Muut toimintatuotot	52 128	65 812	65 443	65 443	65 443	65 443
Toimintatuotot	57 627	71 233	70 623	70 573	70 573	70 573
Valmistus omaan käyttöön	17	100	400	400	400	400
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-13 338	-14 024	-14 097	-14 309	-14 475	-14 678
Palkat ja palkkiot	-10 694	-11 256	-11 376	-11 550	-11 687	-11 853
Henkilösivukulut	-2 644	-2 768	-2 721	-2 759	-2 788	-2 825
Eläkekulut	-2 257	-2 359	-2 266	-2 297	-2 321	-2 350
Muut henkilösivukulut	-387	-409	-454	-462	-467	-474
Palvelujen ostot	-31 448	-32 410	-33 060	-33 016	-32 768	-32 770
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 477	-12 990	-13 775	-11 875	-11 575	-11 575
Avustukset	-1 173	-1 764	-9 901	-10 176	-10 976	-10 026
Muut toimintakulut	-5 854	-5 120	-5 277	-5 297	-5 297	-5 297
Toimintakulut	-62 290	-66 308	-76 111	-74 673	-75 091	-74 345
Toimintakate	-4 647	5 024	-5 088	-3 700	-4 118	-3 373
Poistot ja arvonalentumiset	-14 611	-12 453	-13 156	-13 327	-13 301	-15 056

3.1.1 Tarkastuslautakunta

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymä toimintakate

Tarkastuslautakunnan tehtävät jakautuvat kolmeen tehtäväkokonaisuuteen: arviointitiedon tuottaminen valtuustolle, kuntalaisille ja kaupunkikonsernille toiminnan kehittämiseksi ja päätöksenteon tueksi, hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen sekä sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Arviointikertomuksessa arvioidaan vuosittain, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2023-2026

Oleellisia toiminnallisia muutoksia arviointityön organisoitumisessa ei suunnittelukaudella ole. Arviointia toteutetaan suunnittelukaudella arviointisuunnitelman mukaisesti ja työohjelmaa päivitetään tarpeen mukaan puolivuositin. Tilikausien 2023-2026 tilintarkastusyhteisönä ulkoisessa tarkastuksessa toimii BDO Oy. Uusi kilpailutus on ajankohtainen vuonna 2026.

Riskianalyysi

Henkilöressurin niukkuus on toiminnallinen riski, suurin haaste ajoittuu arviointikertomuksen laadintaan ja aikataulujen pitävyyteen. Ennakolta arvaamattomien tilanteiden varalta jouduttaisiin todennäköisesti tukeutumaan ostopalveluihin.

Talous

Tarkastuslautakunta 1000 e	TP 2021	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-102	-109	-116	-118	-119	-120
Palkat ja palkkiot	-84	-90	-96	-97	-98	-99
Henkilösivukulut	-19	-19	-20	-21	-21	-21
Eläkekulut	-16	-16	-17	-17	-18	-18
Muut henkilösivukulut	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Palvelujen ostot	-48	-74	-69	-70	-71	-74
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1	-1	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-12	-5	-7	-7	-7	-7
Toimintakulut	-163	-188	-193	-195	-198	-201
Toimintakate	-163	-188	-193	-195	-198	-201

Henkilöressit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Tarkastuslautakunta	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

3.1.2 Kaupunginhallitus

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymä toimintakate

Toiminnan kuvaus

Konsernipalvelut muodostuvat seuraavista palveluista: hallinto ja hankinnat, henkilöstö, talous ja strategia sekä tilapalvelut.

Hallinto ja hankinta -palvelu tuottaa kaupungin hallinto-, arkisto- ja hankintapalvelut, juridiset palvelut, turvallisuushallinnon palvelut. Myös joukkoliikenne ja kuljetukset sekä pysäköinninvalvonta sisältyvät palveluun.

Henkilöstöpalvelut ohjaa, kehittää, seuraa ja arvioi henkilöstövoimavaroja ja -johtamista (henkilöstösuunnittelu, rekrytointi, johtaminen ja esimiestyö, osaaminen, työhyvinvointi ja palkitseminen) strategisten tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä toimialojen kanssa. Se vastaa työnantajatoiminnasta, koordinoi työsuojelutoimintaa sekä tuottaa henkilöstöhallinnon tukipalveluja.

Talous ja strategiapalvelu koostuu Viestinnän ja VisitKouvolan, talous ja tietohallinnon, strategian ja hyvinvoinnin palveluyksiköistä.

Viestintä ja VisitKouvola-palveluyksikkö vastaa Kouvolan kaupungin viestinnästä, markkinoinnista, matkailun alueorganisaatio VisitKouvolan toiminnasta sekä hoitaa tiettyjä yhteistyökumppanuuksiin ja tapahtumiin liittyviä tehtäviä. Vuoden 2022 alussa yksikkö otti hoitaakseen Kouvola- ja Kuusankoskitalojen kokoustilojen myynnin sekä markkinoinnin.

Talous ja tietohallinto ohjaa kaupungin talous- ja ICT-prosesseja, vastaa talouden suunnittelu- ja raportointiprosesseista, talousarviosta, tilinpäätöksestä, talouteen liittyvästä tilastoinnista, rahoituksesta, maksuvalmiuden suunnittelusta ja kassanhallinnasta, lainarahoituksesta,

sijoitustoiminnasta sekä omistajaohjauksesta. Sisäinen tarkastus sisältyy talous- ja omistajaohjaukseen.

Tietohallinnon tehtävänä on luoda perusta teknologisille ratkaisuille toteuttamalla tietotekniikan ja lisenssien hankintaa ja kehittämällä ict -infrastruktuuria. Tietohallinto tukee ja ohjaa digitalisaation keinoin tapahtuvaa toimialojen toimintoprosessien kehittämistä. Tietoturvallisuuden ja tietosuojan osalta tietohallinto ohjaa ja seuraa niiden toteutumista, osallistuu riskienhallinnan kehittämiseen ja varmistaa teknisen ympäristön tietoturvallisuutta. Tiedonhallintalaki asettaa vaatimuksia myös tietohallinnon toimintaan mm. tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteen toimivuuden, lokien keräämisen ja tietoturvallisuuden osalta.

Strategia vastaa kaupunkistrategian ennakoinnista, suunnittelun koordinoinnista, jalkauttamisen menetelmistä sekä seurannasta. Elinvoiman pääpaino on elinvoiman kehittämisessä sekä korkeakouluysteistyössä. Lisäksi yksiköllä on useita tukitoimintoja kuten hanketoiminta, prosessien kuvaaminen, evaus ja tilastointi.

Hyvinvointi vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, osallisuudesta, kotouttamisesta, ehkäisevästä päihdetyöstä ja työllisyydestä. Tämän lisäksi hyvinvointi tekee vahvaa yhteistyötä Kymenlaakson hyvinvointialueen kanssa edunvalvonnan ja eri yhdyspintojen näkökulmasta.

Tilapalvelut huolehtii toimitilavarallisuuden suunnitelmallisesta kehittämisestä ja hoidosta elinkaariajattelun pohjalta sekä vastaa omaisuusmassan arvon säilymisestä. Tilapalvelut vastaa kaupungin suoraan omistaman rakennusomaisuuden kehittämisestä, ylläpidosta sekä hyvästä vuokrausasteesta. Tilapalvelut hoitaa keskitetysti toimitilojen välivuokrauksen sekä toimii koko konsernin kiinteistöasioiden asiantuntijana. Tilapalvelut vastaa kaupungin investointi- ja perusparannusohjelmiin sisältyvien talonrakennuskohteiden rakennuttamisesta kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2023-2026

Hallintopalveluissa päätösvalmistelun prosessien kehittäminen jatkuu ja painopiste v. 2023 on Dynasty-järjestelmän ohjeistuksen ja koulutusmateriaalien uudistamisessa sekä päivityksessä.

Kaupunginhallituksen määrärahoihin on varattu erilaisiin hankerahoituksiin 0,5 milj. euron vuodelle 2023. Määräraha on tarkoitettu merkittäviin hankkeisiin, esimerkiksi omarahoitusosuuksiin siltä osin kuin niihin ei ole toimialojen omissa budjeteissa varauduttu. Käyttösuunnitelman yhteydessä määritellään tarkemmin kyseisen määrärahan käyttämisen periaatteet.

Arkistopalveluissa toteutetaan rakennusvalvonnan piirustusarkiston digitointiprojektia. Sähköistä asiakirjahallintoa edistetään organisaatiossa mm. sähköisten erillisarkistojen käyttöönottojen sekä järjestelmäintegraatioiden kautta.

Hankintopalveluissa vuonna 2023 hankintojen kilpailutus- ja sopimushallintajärjestelmä (Cloudia) integroidaan sähköiseen arkistoon.

Turvallisuusjohtamisen laatua yhdenmukaistetaan kaupungissa suunnittelukauden aikana. Kehittämiskohteena on kokonaisvaltaisen riskienhallinnan toimintamallin uudistaminen ja riskienhallintaa tukevan sähköisen järjestelmän käyttöönotto.

Pysäköinninvalvonnassa otetaan käyttöön sähköinen oikaisuvaatimus ja viranhaltijapäätös oikaisuvaatimukseen.

Henkilöstöhallinnon prosessien digitalisointi ja järjestelmien kehittäminen jatkuvat vuonna 2023. Johdon raportointia kehitetään yhteistyössä talouden ja tietohallinnon kanssa. Linkity-työajanseurantajärjestelmän käytön laajentamista selvitetään työaikapankin osalta. Sähköisen perehdytysjärjestelmän käyttöä laajennetaan.

Prosessien sähköistämisen myötä henkilöstöpalvelujen toiminnan painopistettä voidaan siirtää enemmän hallinnollisesta työstä kehittämisen puolelle. Henkilöstöpalvelujen henkilöstön eläkkeelle siirtyminen tulee olemaan erittäin suurta suunnitelmakaudella.

Sairauspoissaoloja ja työkyvyttömyyden kustannuksia pyritään vähentämään päivitetyn työkyvyn toimintamallin avulla, tunnistamalla paremmin työkykyriskejä ja siirtämällä omien toimenpiteiden painopistettä prosessin alkuvaihteeseen sekä kehittämällä yhteistyötä työterveyshuollon, Kevan ja toimialojen kanssa. Uudistetun terveystoiminnan järjestelmän Siriuksen käyttöä tehostetaan ja uudistettu järjestelmä ohjaa esihenkilöitä aiempaa paremmin.

Kaupunkiviestinnässä panostetaan päivittäisen palvelu- ja päätöksentekoviestinnän lisäksi ajankohtaisiin strategisiin hankkeisiin kuten TE24-uudistuksen ja investointihankkeiden viestintään. Kriisiviestintämalleja viedään käytäntöön toimialoilla ja kriisiviestintään varaudutaan hyväksytyyn kriisiviestintäsuunnitelman mukaisesti. Kaupunkiviestintä tukee uuden kaupunkistrategian juurruttamisessa. Koko organisaation viestintäkyvykkyyttä on tuettava ja parannettava. Viestintä- ja markkinointiohjelman linjausten kuten yhdenmukaisen visuaalisen ilmeen käytäntöön viemistä jatketaan. Kouvolan tunnettuuden lisäämiseen ja mielikuvien päivittämiseen (Kouvola-brändi) on panostettava pitkäjänteisesti.

Matkailussa valmistaudutaan Kuninkuusravien toteutumiseen ja uusien potentiaalisten suurtapahtumien hakuprosesseihin. Kuninkuusravien järjestäminen (KH 03.02.2020 § 43) toteutuu vuoden 2022 sijasta vuonna 2023, ja myönnetty avustus 70 000 euroa on huomioitu vuoden 2023 talousarviossa. Kouvolan kulttuuritalot alkavat näkyä vahvemmin, kun markkinointikonsepti, tilavaraus- ja CRM-järjestelmä sekä nettisivut otetaan käyttöön ja aktiivinen myyntityö pystytään aloittamaan. Kouvolan virkistysalueverkoston kokonaisuuden haltuun ottamiseen ja Käyrälammen alueen kehittämiseen panostetaan yhdessä Tekniikka ja ympäristö -toimialan kanssa.

EU-ohjelmakauden käynnistyminen aktivoi rakennerahastoista haettavaa hanketoimintaa. Hankerahoitusta suunnitellaan haettavaksi seuraavaan kolmeen teemaan: matkailu ja digitalisaation hyödyntäminen, tapahtumakehittäminen (Kuninkuusravit) ja osaajien houkuttelu (opiskelija- ja yritys yhteistyö).

Vuonna 2023 palveluyksikön sisäinen toiminnallisuuden kehittäminen liittyy esimerkiksi mediatiedotekäytäntöjen uudistamiseen, analytiikan systemaattiseen hyödyntämiseen ja saavutettujen tulosten tulkitsemiseen, päätöksentekoviestinnän kehittämiseen, digimarkkinointiin ja visitkouvola.fi-sivustouudistukseen.

Toimialojen toimintaprosessit muuttuvat, kehittyvät ja tehostuvat niiden digitalisoituessa. Se näkyy kaupungin työntekijöille uusina toimintatapoina sekä osaamisvaatimuksina ja kuntalaisille uusina ja kehittyneinä digipalveluina. OSKU, Osaava kunta, digitalisaatio-osaamisen kehittäminen keskiössä -hankkeeseen on saatu valtionrahoitusta yhdessä Kotkan kaupungin kanssa 360 400 euroa. Hanke toteutetaan 2022–2024 välisenä aikana. Edellä olevan mahdollistamiseksi digisuunnittelun tulee sisältyä entistä kiinteämmin kaupunkistrategiaan. Digipalveluiden käytön kasvu vaatii kuntalaisten digitaitojen tukemista, mitä tehdään toimialarajat ylittävänä yhteistyönä. Talouden kehittämisen kohteena on raportoinnin ja prosessien automatisointi digitaalisuutta hyödyntäen.

Uusi kaupunkistrategia on hyväksytty 19.9.2022. Vuoden 2023 keskeinen tehtävä on strategian jalkauttaminen. Koko suunnittelukauden aikana on keskeistä tukea toimialoja ja palveluja strategiatavoitteiden saavuttamiseksi.

Työllistämispalvelujen siirto kuntiin tapahtuu vuoden 2025 alusta. Tämä iso muutos tulee laajentamaan ja lisäämään kunnan vastuuta sekä sitä kautta tehtäviä. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuonna 2023 ja tämä muutos puolestaan vaikuttaa monelta osin hyvinvoinnin palvelujen tulevaan työhön ja tehtäviin mm. Kotoutumisen alkuarviointi siirtyy Kymsotesta takaisin kunnan tehtäväksi.

Kiinteistömässä on edelleen laaja, rakennuskannan tiivistäminen jatkuu, tyhjien ja tarpeettomien kiinteistöjen myynti ja tarvittaessa purku, myös käytössä olevien kiinteistöjen osalta myyntiä voidaan harkita. Kiinteistömässä pienentämisellä vähennetään sekä ylläpitokuluja että korjauskustannuksia. Talonrakentamisen investoinnit ovat 2023-2026 erittäin korkealla tasolla, joka työllistää seuraavina vuosina erittäin paljon, mutta tuo merkittäviä säästöjä pitkällä tähtäimellä ja korjausvelka vähenee merkittävästi. Rakennuskustannuksien yllättävä nousu johtaa investointihankkeiden entistä kriittisempään tarkasteluun. Hyvinvointialueen tarvitsema tilatarve aiheuttaa suurta epävarmuutta. Energian saantiin ja energian hintoihin on tullut merkittävää epävarmuutta ja hintojen ennustaminen on erittäin vaikeaa. Säästöjä haetaan monessa kohdin, energiatehokkuusinvestointeja kiirehditään.

Riskianalyysi

Yleisenä riskinä nähdään Ukrainan sodan pitkittyminen ja siihen liittyvän työmäärän mahdollinen lisääntyminen sekä henkiset vaikutukset, jotka kuormittavat henkilöstöä. Jatkuvat muutokset toimintaympäristössä, kriisiviestintätyö ja etätyöskentely vaikuttavat henkilöstön työhyvinvointiin.

Hallintopalveluissa ja arkistopalveluissa merkittävimmät riskit liittyvät henkilöriskeihin. Näitä hallitaan ajantasaisin ennalta suunnitelluin sijaisjärjestelyin ja huolehtimalla sijaisten osaamisen ylläpidosta. Digitalisoinnin lisääntymisen johdosta on pidempiin tietojärjestelmäkatkoksiin liittyvää riskiä hallittu valmistelemalla toimielinten päätösprosessia varten asianhallintajärjestelmästä riippumattomat esityslista- ja päätöspöytäkirjapohjat.

Talouden sopeuttamistarpeista seurannut henkilöstön väheneminen lisää avainhenkilöriskejä. Useamman työntekijän lähes samanaikainen siirtyminen eläkkeelle aiheuttaa haasteita. Riittävä osaaminen sekä varahenkilö- ja sijaisjärjestelyt on turvattava. Erityisesti digitalisaation edellyttämään osaamiseen on panostettava. Prosessien sähköistämisen myötä tietojärjestelmäriskit kasvavat integraatioiden lisääntyessä eri järjestelmien välillä.

Tiedonhallintalain tietohallintoon kohdistuvien lainsäädännöllisten vaatimusten täyttäminen määräaikoja noudattaen tulee vaatimaan tulevien vuosien aikana merkittävää henkilö- ja talousresursointia. Tietosuojaan ja tietoturvaan kohdistuvien, kasvavien riskien hallinta tehostuu käyttöön otettavan riskienhallintajärjestelmän avulla. Kyberturvallisuuden merkitys korostuu digitaalisessa ympäristössä käsiteltävän ja säilytettävän tiedon määrän kasvaessa.

Tilapalveluissa kiinteistöomaisuuden myynnin riskinä on ostajien vähäisyys. Riskinä on uuden hyvinvointialueen tarvitsema vähenevä tilatarve, ja sen myötä tyhjille jäävät rakennukset. Riskinä on omien resurssien riittävyys ja eläkkeelle jäävien osalta hiljaisen tiedon menettäminen, erityisesti tilapalveluiden ylläpidon osalta.

Teknisiä riskejä (esim. vesivuodot, jäätymiset) ja toiminnan keskeytysriskejä (tulipalot, ilkivalta) vähennetään tavoitteellisella hankesuunnittelulla, rakentamisen ja suunnittelun ohjauksella sekä suunnitelmallisella rakennusten ylläpidolla ja erilaisilla turvajärjestelyillä.

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2023

Kaupunkistrategian tavoite: Asuminen: Kouvola on turvallinen kotipesä

Tavoite: Ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitys.	Keskeisimmät toimenpiteet: Joukkoliikenteen käyttöastetta kasvatetaan linjastouudistuksella. Energiätehokkuus-investoinnit. Edunvalvontasuunnitelman toteutus. Yliopistotoiminnan rakentaminen.			
Mittari(t)				
Joukkoliikenteen nousujen määrä (kpl/v)	Lähtöarvo 12/2021	888 472	Tavoitearvo 12/2023	1 150 000
Kaupungin hankintojen paikallisuusaste (%)	Lähtöarvo 12/2021	52,4	Tavoitearvo 12/2023	52,4

Kaupunkistrategian tavoite: Kestävä elämäntapa: Kouvola on luonnollinen perusta

Tavoite: Hyvinvointipalveluiden saatavuuden varmistaminen ja vaikuttavuuden edistäminen.	Keskeisimmät toimenpiteet: Hyvinvointialueen edunvalvonta ja yhdyspintatyö. Kotoutumisen edistämisen palveluiden palveluprosessien mallintaminen ja sujuvoittaminen.			
---	--	--	--	--

Kaupunkistrategian tavoite: Työelämä: Kouvola on moderni työmahdollisuuksien keskus

Tavoite: TE-palvelujen hallittu siirto kunnalle.	Keskeisimmät toimenpiteet: Laaditaan työvoimapalveluiden palvelustrategia ja sitä tarkentavat suunnitelmat (palvelusuunnitelma ja palvelukanavat). Valmistellaan työvoimapalveluita koskevat talous-, henkilöstö- ja ICT-suunnitelmat. Aloitetaan työllisyyspolut hanke tavoitteiden mukaisesti.			
Mittari(t)				
Määrä (Kpl)	Lähtöarvo 12/2022	0	Tavoitearvo 12/2023	5

Kaupunkistrategian tavoite: Uudet toimintatavat

Tavoite: Digitalisaatio on näkyvässä roolissa toimintaprosessien kehittämisessä	Keskeisimmät toimenpiteet: Digituki koordinaatio ja digimotorointi osaksi Kouvolan toimintaa. Digitalisointikyvykkyyden kasvattaminen. Digitalisointi mallien kehittäminen. Hankkeissa huomioidaan digitalisointi mahdollisuus (mittari: hankkeiden määrä).			
Mittari(t)				
Koulutustilaisuuksien määrä (kpl)	Lähtöarvo 12/2022	0	Tavoitearvo 12/2023	30
Määrä (Kpl)	Lähtöarvo 12/2022	0	Tavoitearvo 12/2023	3

Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvoiva henkilöstö ja osallistava johtaminen

Tavoite: Henkilöstöjohtaminen kehittyä ja työhyvinvointi parane.	Keskeisimmät toimenpiteet: Johtamisen ja esihenkilötyön kehittäminen. Palkkausjärjestelmien ja palkitsemisen kehittäminen. Henkilöstöohjelman päivittäminen uuden kaupunkistrategian mukaisesti.			
Mittari(t)				
Henkilöstön fiilismittari (1-5)	Lähtöarvo 12/2022	0	Tavoitearvo 12/2023	
Sairauspoissaolot (kpv /htv)	Lähtöarvo 12/2022	0	Tavoitearvo 12/2023	16,8

Kaupunkistrategian tavoite: Hallittu vakaa talous

Tavoite: Talouden tasapainottaminen ja toiminnan tehostaminen.	Keskeisimmät toimenpiteet: Investointisuunnitelman toteuttaminen. Ulkopuolisten käytössä olevien kiinteistöjen myynti.			
Mittari(t)				
kiinteistöjen myynti m2	Lähtöarvo 12/2022	0	Tavoitearvo 12/2023	25 000
Oman organisaation toteutuneet palkkatukijaksot (kpl)	Lähtöarvo 12/2022	0	Tavoitearvo 12/2023	290
Toimintakatteen muutosprosentti (%)	Lähtöarvo 12/2022	0	Tavoitearvo 12/2023	-65,7

Talous

Kaupunginhallitus 1000e	TP 2021	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Myyntituotot	1 466	1 686	1 032	1 032	1 032	1 032
Tuet ja avustukset	4 033	3 735	4 147	4 097	4 097	4 097
Muut toimintatuotot	52 128	65 812	65 443	65 443	65 443	65 443
Toimintatuotot	57 627	71 233	70 623	70 573	70 573	70 573
Valmistus omaan käyttöön	17	100	400	400	400	400
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-13 236	-13 915	-13 980	-14 191	-14 356	-14 557
Palkat ja palkkiot	-10 610	-11 166	-11 280	-11 453	-11 588	-11 754
Henkilösivukulut	-2 626	-2 749	-2 700	-2 738	-2 768	-2 804
Eläkekulut	-2 241	-2 343	-2 249	-2 280	-2 303	-2 333
Muut henkilösivukulut	-385	-406	-451	-458	-464	-471
Palvelujen ostot	-31 400	-32 337	-32 992	-32 947	-32 697	-32 697
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 477	-12 990	-13 775	-11 875	-11 575	-11 575
Avustukset	-1 173	-1 764	-9 901	-10 176	-10 976	-10 026
Muut toimintakulut	-5 842	-5 115	-5 270	-5 289	-5 289	-5 289
Toimintakulut	-62 127	-66 120	-75 918	-74 478	-74 892	-74 144
Toimintakate	-4 484	5 212	-4 895	-3 505	-3 920	-3 171
Poistot ja arvonalentumiset	-14 611	-12 453	-13 156	-13 327	-13 301	-15 056

Henkilöressit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Kaupunginhallituksen alainen toiminta	137,8	139,6	141,0	137,3	227,8	205,8

3.2 Sivistys

Sivistyksen toimiala muodostuu kasvatuksen ja opetuksen sekä liikunnan ja kulttuurin palveluista.

Talous

Sivistys 1000 e	TP 2021	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Myyntituotot	5 934	6 054	4 981	4 981	4 981	4 981
Maksutuotot	3 130	3 217	2 440	2 340	2 190	2 190
Tuet ja avustukset	4 840	3 123	3 508	3 758	3 958	3 958
Muut toimintatuotot	2 584	1 911	1 867	1 867	1 867	1 867
Toimintatuotot	16 489	14 305	12 796	12 946	12 996	12 996
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-109 071	-94 941	-98 646	-102 040	-104 365	-106 787
Palkat ja palkkiot	-87 738	-76 106	-77 793	-80 579	-82 486	-84 473
Henkilösivukulut	-21 333	-18 835	-20 853	-21 461	-21 879	-22 314
Eläkekulut	-17 949	-15 912	-17 579	-18 071	-18 409	-18 761
Muut henkilösivukulut	-3 384	-2 924	-3 273	-3 390	-3 470	-3 553
Palvelujen ostot	-30 545	-26 774	-26 791	-26 861	-27 194	-27 427
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 445	-4 754	-4 383	-4 483	-4 493	-4 543
Avustukset	-7 978	-6 215	-6 195	-6 195	-6 195	-6 195
Muut toimintakulut	-38 718	-46 649	-47 671	-47 691	-47 811	-47 841
Toimintakulut	-191 757	-179 333	-183 686	-187 270	-190 057	-192 794
Toimintakate	-175 268	-165 027	-170 890	-174 324	-177 061	-179 797
Poistot ja arvonalentumiset	-231	-210	-183	-183	-183	-183

3.2.1 Kasvatus- ja opetuslautakunta

Toimiala Sivistys

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Kasvatuksen ja opetuksen lautakunnan alaiset palvelut muodostuvat kasvun tuen, varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen ja lukion palveluyksiköistä. Jokaisen palveluyksikön toiminnasta ja taloudesta vastaa päällikkö. Palvelulla on oma johtoryhmä, jonka kautta koordinoidaan asioiden edistämistä ja tavoitteiden toteutumista.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelussa tuotetaan kaikki lasten ja nuorten elämänkaaren palvelut kasvatuksen, opetuksen ja nuorisotyön kautta. Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää talousarvion puitteissa annettavan palvelun laajuudesta ja tavoitteista.

Kasvatus- ja opetus on olennainen osa kaupunkilaisten hyvinvointia tukevia palveluita. Onnistuminen tehtävässä luo parhaat mahdollisuudet lasten eheälle kasvulle ja perheiden hyvinvoinnille.

Laadukkaat palvelut ovat myös osin elinvoimaa edistävää. Perheet tekevät sijoittumispäätöksiä työmahdollisuuksien ja palveluista muodostuvan mielikuvan perusteella. Palveluiden julkisivasta huolehtiminen on tärkeä osa toimintaa.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2023-2026

Lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä hyvinvoinnin tukeminen on palvelun yhteisenä tavoitteena edelleen. Painopistealueina ovat hyvinvoinnin tukeminen sekä lasten ja nuorten aktiivisuuden

lisääminen sekä osallisuuden ja vaikuttamisen kasvattaminen. Lisäksi henkilöstön työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota.

Kasvun tuessa toimintakulttuuria kehitetään, verkostomaista työskentelyä hyödynnetään monipuolisesti ja eri toimijoiden osallisuutta vahvistetaan ja nostetaan esille. Tavoitteena on vahvistaa yleisen tuen tukitoimia. Kasvun tuessa on käynnistynyt huhtikuussa 2022 Tukipaja (Motipaja). Tavoitteena on antaa tukea oppivelvollisuuden laajentumiseen liittyviin haasteisiin sekä erityistä tukea tarvitsevien nuorten työllistymiseen ja kouluttautumiseen.

Psykososiaalisen oppilashuollon siirtyessä Hyvinvointialueelle 2023, on erityisen tärkeää huolehtia toimivat asiakaspolut. Kaupungilla on koulutuksenjärjestäjän ominaisuudessa vastuu perusopetuslakiin kirjatun laajan opiskeluhuollon toteutumisesta. Siirron jälkeen on varmistuttava, että yhteistyö ja tarvittavat tukitoimet oppilaille ovat edelleen saatavilla. Ensisijaisena työmuotona on yhteisöllinen opiskeluhoito ja hyvinvointityö. Yksilökohtaista moniammatillista opiskeluhoitotyötä kehitetään edelleen. Työskentelyn terävöittämisen tavoitteena on oppilaiden kiinnittäminen kouluyhteisöön sekä poissaolojen vähentäminen.

Varhaiskasvatuksessa lapsen tarvitseman tuen prosessia arvioidaan ja kehitetään niin, että tuki lapselle järjestyy välittömästi ja vahvassa yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa. Lasten luontosuhdetta vahvistetaan sekä tuetaan lapsen kestävän elämäntavan taitoja. Lapsen hyvän kasvun ja oppimisen tukemisessa painotetaan kokopäiväpedagogiikkaa sekä yhteisöllisyyteen kasvattamista.

Joustavan esi- ja alkuopetuksen opetussuunnitelma on hyväksytty kasvatus ja opetus lautakunnassa keväällä 2022. Joustavassa esi- ja alkuopetuksessa lasten yksilölliset erot voidaan huomioida ja mahdollistaa eteneminen oman kehitys- ja taitotason mukaan. Kouluissa rakennetaan uusia käytäntöjä uuden opetussuunnitelman käyttöönoton yhteydessä.

Perusopetuksessa kouluihin on nimetty opettajia yhteisötutoreiksi, jotka pienellä työpanoksella kehittävät ja järjestävät sellaisia toimia, tapahtumia ja toimenpiteitä, joilla on positiivinen ja yhteishenkeä lisäävä vaikutus sekä oppilaisiin että henkilöstöön.

Tulevaisuuden taitoja edistetään kaikissa palveluyksiköissä. Varhaiskasvatuksessa lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitoja vahvistetaan sekä lasten syrjäytymistä ehkäistään tukemalla vahvasti leikkiä oppimisen ja kehityksen keskeisenä tekijänä. Lasten monilukutaitoa ja digitaalista osaamista vahvistetaan. Perusopetuksessa panostetaan digitaalisten taitojen vahvistamiseen sekä vuorovaikutteisen ja osallistavan koulukulttuurin luomiseen. Lukiossa painotetaan kansainvälisyyttä, digitaitoja sekä yrittäjyyttä. Lukio-opiskelijoilla on jo nyt mahdollisuus valita opintoja korkeakouluopinnoista. Junioriyliopiston avauksia odotetaan jo vuodelle 2023 sijoituspaikkana Kouvola.

Perusopetuksessa ja lukiossa sekä varhaiskasvatuksessa keskitytään digisuunnitelman jalkauttamiseen. Tavoitteena on, että opetushenkilöstöllä on riittävä osaaminen ja motivaatio digitaalisuuden edistämiseen. Lisäksi panostetaan laitekannan ajantasaistamiseen. Oppilaiden ja opiskelijoiden taitojen ja tietojen edistymisestä digiasioissa huolehditaan digisuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Perusopetuksessa työskentelee digitoreita konsultoimassa muuta opetushenkilöstöä.

Varhaiskasvatuksessa lasten liikkumista lisätään edelleen. Lasten pitkäaikaista paikallaan oloa vähennetään kaikessa toiminnassa. Perheiden ja paikallisten toimijoiden kanssa pyritään vahvistamaan yhteistyötä.

Harrastamisen Kouvolan mallin mukaista harrastetoimintaa on kaikissa Kouvolan kouluissa. Toimintaa jatketaan edelleen laajentaen yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Strategian mukaisesti lapsiin ja nuoriin panostus näkyy Kouvolassa tähtäämisellä astetta tavoitteellisempaan urheilun ja opiskelun yhdistämiseen, kun kaupunki on hakenut opetusministeriöltä urheilun erityistehtävää Kouvolan Yhteislyseolle 1.8.2023 alkaen. Talousarviossa on varauduttu 32

opiskelijan urheilulinjan alkamiseen syksyllä 2023. Urheilulukion kurssien lisäksi opiskelijalla olisi Kouvolassa mahdollisuus nivoa opintoihinsa sopivia korkeakouluopintoja sekä yrittäjyysopintoja. Näiden opintojen tarkoituksena on tukea opiskelijan elämää lukio-opintojen jälkeen sekä antaa lisävalmiuksia tulevaan.

Urheilulukio mahdollistaa urheilijalle erittäin laadukkaan toimintaympäristön kehittyä urheilijana. Urheilijoiden valmennuksesta vastaa tiiviissä yhteistyössä toimiva Kouvolan Urheiluakatemia. Kouvolan urheilulukiolle on alueellinen tilaus, sillä sellaista ei ole Kaakkois- ja Itä-Suomessa Lahden ja Joensuun välillä. Urheilulukiolla on merkittävä vaikutus kaupungin elinvoimaan ja kilpailukykyyn ja se auttaa säilyttämään lukiokoulutuksen vetovoimaisuuden tulevaisuudessa.

Kouvola terävöittää englanninkielistä opetusta lukioissa ja lisää Kouvolan lukiokoulutuksen vetovoimaa sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Kouvolan Yhteislyseossa on tarjolla kevään 2023 yhteishaussa Opintopolku.fi -järjestelmässä 32 aloituspaikkaa Studies in English -linjalla. Studies in English- linjan tavoitteena on rohkaista opiskelijaa ottamaan haasteita opiskelussaan, parantaa opiskelijan kielitaitoa, helpottaa hänen siirtymistään jatko-opintoihin ja edistää kansainvälisyyttä. Opiskeluun sisältyy kansainvälisiä yhteistyöprojekteja verkon välityksellä ja Erasmus+ -hankkeiden kautta.

Lukio-opiskelijoiden oppivelvollisuus laajenee ikäluokittain vuosittain, lukuvuodella 2023-2024 lähes kaikki opiskelijat kuuluvat laajennetun oppivelvollisuuden ja opintojen maksuttomuuden piiriin.

Hyvinvoiva henkilöstö on avainasemassa palvelujen tuottamiseen. Henkilöstön hyvinvointia tuetaan työhyvinvointia parantavilla toimilla. Yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutusta pyritään parantamaan koronan väistymisen jälkeen.

Varhaiskasvatuksen päiväkotiverkon kehittämissuunnitelma etenee. Naukion päiväkotitoiminta valmistuu 2023 ja Valkealan ja Inkeröisten päiväkotien tilat valmistuvat monitoimitalojen yhteydessä 2024. Kaunisnurmen vuorohoitoyksikön suunnittelu jatkuu. Sippolan ja Vekaranjärven päiväkotien osalta etsitään tilaratkaisuja.

Perusopetuksen kehittämissuunnitelman mukaiset uudet toimitalot aloittavat toimintansa suunnittelukaudella, Valkealan toimitalon on määrä valmistua tammikuussa 2024 ja Inkeröisten monitoimitalo 1.8.2024. Marjoniemen ja Kuusankosken yhtenäiskoulujen suunnittelut jatkuvat, Marjoniemen käyttöönottoa on suunniteltu elokuuhun 2026 ja Kuusankosken osalta vuotta myöhemmin 2027. Kehittämissuunnitelmaan kuuluu myös erityisen tuen järjestämisperiaatteiden muutos, joka etenee uusien yhtenäiskoulujen rakentumisen myötä. Kouluverkon tiivistyessä toimipisteiden määrät vähenevät ja se vähentää osaltaan myös henkilöstö- ja kuljetuskustannuksia.

Varhaiskasvatusmaksutuottoja on alennettu 0,7 milj. euroa varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksen vuoksi. Asiakasmaksuja alennetaan korottamalla maksujen perusteena olevia tuloarvoja 33 prosenttia. Muutos kompensoidaan kunnille kohdistamalla aiempaa suurempi osa yhteisöveron tuotosta kunnille.

Riskianalyysi

Tuen tarve on osalla lapsia ja nuoria merkittävä. Tuen tarve saattaa jatkossa myös lisääntyä ja olla entistä kokonaisvaltaisempaa. Oikea-aikaisen tuen järjestäminen voi tuoda lisäresurssitarpeita, jotta lasten ja nuorten ongelmiin pysytään reagoimaan nopeallakin aikataululla. Psykososiaalisen oppilashuoltohenkilöstön siirtyminen hyvinvointialueelle voi aiheuttaa palveluiden heikentymistä, jos tukea ei jatkossa saada lasten ja nuorten arkiympäristössä.

Varhaiskasvatuksessa haasteena on koulutettujen varhaiskasvatuksen opettajien saatavuus sekä toistuva pula myös kelpoisista sijaisista muihin tehtäviin. Tämä on riski yhdenvertaisen ja laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttamiselle. Myös perusopetuksessa pätevän henkilöstön saatavuudessa on haasteita, mm. erityisopettajista on kova kilpailu.

Oppilasmäärät laskevat suunnittelukaudella edelleen ja oppilasmäärien lasku tulee huomioida toiminnassa. Oppilasmäärän väheneminen aiheuttaa mm. entistä enemmän opettajien siirtämistä koululta toiselle tai yhteisten opettajien rekrytointia. Tämä tilanne helpottuu uusien yhtenäiskoulujen rakentumisen myötä.

Kustannusten kasvu tukipalveluissa vaikuttaa varsinaisen toiminnan resurssointiin. Ruokahuollon, tilojen ja kuljetusten kustannukset ovat voimakkaassa kasvussa. Samanaikaisesti oppilasmäärien väheneminen ja toimiminen vanhassa rakenteessa ei mahdollista kustannusten hillintää.

Rakentamisen kustannusten nousu saattaa hidastaa suunnitelmien toteutumista. Tiloja joudutaan optimoimaan myös investointivolyymien näkökulmasta. Palveluverkon pysyessä tarkastelukauden alussa ennallaan, säästöä ei juurikaan synny ensimmäisinä vuosina. Uusien yksiköiden aloittaessa toimintansa, voidaan resurssien käyttöä parantaa järkevien opetusryhmien myötä. Uudet tilat lisäävät myös viihtyvyyttä ja työskentelymotivaatiota. Oppilasmäärien epätasainen jakautuminen aiheuttaa painetta keskustan alueelle, kun taas äärialueilla oppilasmäärät pienenevät. Tämä aiheuttaa isoja opetusryhmiä keskustaan, kun taas äärialueilla joudutaan yhdistelemään luokkia. Lisäksi opetushenkilöstön saatavuus vaihtelee niin, että keskustan alueelle on helpompi saada kelpoisia opettajia kuin äärialueille. Pahimmillaan tämä voi aiheuttaa alueiden eriarvoistumista.

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2023

Kaupunkistrategian tavoite: Kestävä elämäntapa: Kouvola on luonnollinen perusta

Tavoite: Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee	Keskeisimmät toimenpiteet: Yhteisötutorit kehittävät yhteisöllistä ja osallistavaa toimintakulttuuria perusopetukseen. Positiivisen johtaminen ja pedagogiikan koulutus antaa osaamista lapsi- ja opiskelijälähtöisen toimintakulttuurin luomiseen. Lukiokoulutuksessa tuen antamisen prosessit toimivat. Joustava esi- ja alkuopetus toimii lapsilähtöisesti antaen mahdollisuuden yksilökohtaiselle kasvulle ja kehitykselle. Varhaiskasvatuksessa lapsen tarvitseman tuen prosessia arvioidaan ja kehitetään niin, että tuki lapselle järjestyy välittömästi ja vahvassa yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksessa lisätään edelleen lasten liikkumista. Lasten pitkäkestoista paikallaan oloa vähennetään kaikessa toiminnassa. Yhteistyötä vahvistetaan perheiden ja paikallisten toimijoiden kanssa.			
Mittari(t)				
Lasten ja nuorten hyvinvointikysely (1-5)	Lähtöarvo 12/2021	4,5	Tavoitearvo 12/2023	3,5

Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvoiva henkilöstö ja osallistava johtaminen

Tavoite: Henkilöstön hyvinvointi	Keskeisimmät toimenpiteet: Kaopin johtamisen kehittäminen on painopisteenä 2023. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan kokonaispedagogista jaettua johtajuutta sekä ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäviä valintoja.			
Mittari(t)				
Henkilöstön fiilismittari (1-5)	Lähtöarvo 12/2021	3,45	Tavoitearvo 12/2023	3,75

Kaupunkistrategian tavoite: Kasvatus ja opetus: Kouvola on kaikkien kampus

Tavoite: Nuorten kansainvälistymis- ja digitaidot sekä digitaaliset ympäristöt paranevat	Keskeisimmät toimenpiteet: Varhaiskasvatuksen digiympäristöjä kehitetään. Digisuunnitelman mukaiset toimenpiteet jalkautuvat perusopetukseen ja lukioon. Digitutorit toimivat perusopetuksessa edistymisen tukena. Käynnistetään kansainvälisiä projekteja eri aihealueilla ja tuetaan opiskelijoiden kansainvälistä vuorovaikutusta. Kansainvälinen nuorisovaihto Tehtaanmäen koululla yhteistyössä Xamk ja Nuorisokeskus Anjala.			
Mittari(t)				
Uudet palveluprosessit, joissa hyödynnetään digitalisaatiota (kpl)	Lähtöarvo 12/2021	0	Tavoitearvo 12/2023	10
Tavoite: Tarjoamme lapsille ja nuorille kasvualustan, joka tukee sosiaalisuutta ja vuorovaikutustaitoja sekä kestävä elämäntapaa.	Keskeisimmät toimenpiteet: Oppilaat ja opiskelijat ovat osallisia itseään koskevissa ratkaisussa ja niiden valmistelussa. Toimintaympäristöissä panostetaan arkipäivän vuorovaikutuskulttuuriin ja tuetaan yhteisöllisyyttä. Ympäristökasvattajien verkosto käynnistyy tukien koulujen ympäristökasvatustyötä. Varhaiskasvatuksessa lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitoja vahvistetaan sekä lasten syrjäytymistä ehkäistään tukemalla vahvasti leikkiä oppimisen ja kehityksen keskeisenä tekijänä. Lasten monilukutaitoa ja digitaalista osaamista vahvistetaan varhaiskasvatuksessa. Lasten luontosuhdetta vahvistetaan sekä tuetaan lapsen kestävä elämäntavan taitoja. Urheilulukion käynnistyminen ja korkeakoulu opintojen mahdollistaminen lukiokoulutuksessa.			

Talous

Kasvatus- ja opetuslautakunta 1000 e	TP 2021	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Myyntituotot	3 558	3 137	3 616	3 616	3 616	3 616
Maksutuotot	2 843	2 762	1 990	1 890	1 740	1 740
Tuet ja avustukset	4 582	3 035	3 450	3 700	3 900	3 900
Muut toimintatuotot	1 240	134	134	134	134	134
Toimintatuotot	12 223	9 068	9 190	9 340	9 390	9 390
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-100 441	-85 787	-89 143	-92 249	-94 139	-96 127
Palkat ja palkkiot	-80 999	-68 935	-70 277	-72 826	-74 376	-76 006
Henkilösivukulut	-19 442	-16 852	-18 866	-19 423	-19 763	-20 120
Eläkekulut	-16 314	-14 200	-15 905	-16 355	-16 631	-16 920
Muut henkilösivukulut	-3 129	-2 652	-2 961	-3 068	-3 132	-3 200
Palvelujen ostot	-27 615	-23 786	-23 854	-23 924	-24 256	-24 490
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 155	-3 300	-2 995	-3 095	-3 105	-3 155
Avustukset	-4 558	-3 109	-3 101	-3 101	-3 101	-3 101
Muut toimintakulut	-26 651	-32 369	-33 975	-34 015	-34 135	-34 165
Toimintakulut	-163 421	-148 351	-153 068	-156 384	-158 736	-161 038
Toimintakate	-151 198	-139 283	-143 878	-147 044	-149 346	-151 648

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Kasvatus- ja opetuslautakunta	2 000,0	1 817,4	1 734,0	1 720,0	1 707,0	1 695,0

Toiminnan volyymit

Varhaiskasvatus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Päiväkotitoiminta ja perhepäivähoito kk/yht, oma toiminta	25 300	28 000	27 000	27 000	26 000	26 000
Päiväkotitoiminta kk/yht , palveluseteli	7 254	7 500	7 500	7 500	7 400	7 400

Perusopetus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Oppilasmäärä	7 048	7 056	6 980	7 000	6 900	6 900
Eriyisen tuen oppilasmäärä	1 105	1 080	1 128	1 100	1 100	1 000
Aamu- ja iltapäivätoimintaan osall. oppilaat	458	472	520	550	550	550
Kuljetusoppilaat (esi- ja perusop. lisäop, valmistava opetus)	1 532	1 523	1 464	1 450	1 450	1 450

Lukiokoulutus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Päivälukiot/kurssit	1 649	1 930	1 896	1 900	1 900	1 900
Iltalukio/kurssit	310	33	326	320	320	320
Lukioiden opiskelijamäärä	1 257	1 310	1 224	1 200	1 250	1 250

3.2.2 Liikunta- ja kulttuurilautakunta

Toimiala Sivistys

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Liikunta ja kulttuuri -palvelussa tuotetaan kuntalaisten hyvinvointia ja kehittymistä edistäviä palveluja. Palveluyksiköitä ovat liikunta, kulttuuri ja kansalaisopisto. Liikunnan ja kulttuurin palvelut tuottavat laadukkaan arjen ja vapaa-ajan Kouvolassa. Tavoitteena on parantaa kaupungin asukkaiden hyvinvointia ja vireyttä sekä edistää ihmisten itse kokemaa terveyttä. Palveluiden onnistuneella asiakaslähtöisellä toteutuksella on merkitystä koko kaupungin elinvoiman sekä vetovoimaisuuden kannalta.

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikunta on kunnan peruspalvelu ja tärkeä osa kuntalaisten hyvinvointia. Kaupungin tehtävänä on turvata liikuntapalveluiden mahdollisimman tasa-arvoinen saatavuus kaikille kuntalaisille. Keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden edistäminen. Kaupunki tukee kaupunkilaisten liikkumista kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa, avustamalla kansalaistoimintaa ja tarjoamalla liikuntapaikkoja.

Kulttuuripalveluiden perustehtävä on tukea asiakkaiden omaehtoisen itsensä kehittämisen, virkistytymisen ja yhteisöllisyyden tarpeita sekä vahvistaa kouvolaisten ja Kouvolan identiteettiä. Tehtäviin kuuluvat myös kulttuuriperinnön ylläpitäminen ja elinvoiman edistäminen kulttuurin ja taiteen avulla. Kulttuuripalveluissa tarjotaan myös tiloja eri asiakasryhmille kirjastoissa ja kulttuuritaloissa. Palveluita ovat kirjasto, kulttuuritalot, museo, ja yleinen kulttuuritoimi (kulttuurikasvatus ja -tapahtumat, taidelaitos - ja muu kulttuuriyhteistyö). Asiakkaina ovat kaikenikäiset kouvolaalaiset, tapahtumien järjestäjät, yritykset ja matkailijat.

Kouvolan kansalaisopistossa järjestetään vapaan sivistystyön koulutusta, joka on omaehtoista itsensä kehittämistä. Vapaan sivistystyön koulutuksella edistetään yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta. Tavoitteena on edistää myös ihmisten monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia. Vapaatavoitteinen tutkintoon johtamaton opiskelu tuo osallistujilleen monenlaista osaamista, jonka tunnistamista ja tunnustamista edistetään osaamisperusteisten kurssien muodossa. Opiston asiakkaina on eri ikäiset kaupunkilaiset, jotka opiskelevat ja harrastavat kursseilla eri puolilla Kouvolaa lukuisissa toimipisteissä. Kansalaisopisto tarjoaa taiteen perusopetusta (TPO) kuudessa taiteenlajissa. TPO on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää taideopetusta, joka perustuu lakiin ja asetukseen.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2023-2026

Uudessa kaupunkistrategiassa on valittu lapset ja nuoret sekä yritykset Kouvolan kasvun kärjiksi. Näiden kautta hyvinvointi ja elinvoima leviää kaikille koko kaupunkiin ja ne kestävät aikaa. Kaikista pidetään huolta, ja se on mahdollista, kun kasvulle on määritelty selkeät kärjet. Digitaalisia palveluja kehitetään edelleen kaikissa yksiköissä toiminnan tehostamiseksi, kustannussäästöjen saamiseksi ja asiakaslähtöisyyden lisäämiseksi.

Liikuntapalveluista on kirjattu hyvinvoinnin kasvuohjelmaan: sähköisten palveluiden lisääminen, laaja-alaisen aktiivipuistojen kehittäminen ja rakentaminen, liikkuva lapsuus ja opiskelija, uuden uimahallin ja monitoimiareenan rakentaminen. Liikuntakulttuuri kehittyy koko ajan ja tarpeet eri lajien kuin väestön ikäryhmienkin kesken ovat moninaiset. Siksi olosuhteiden kehittämisessä ja kuntalaisten liikuttamisessa tarvitaan periaatteita, linjauksia ja investointeja, joiden mukaan pitkäjänteistä kehitystyötä voidaan tehdä.

Liikunta- ja kulttuurilautakunta käsitteli 09.12.2021 § 110 valtuustoaloitetta liikuntaohjelman laatimiseksi Kouvolaan. Tulevan liikuntaohjelman laadintatyön tavoitteena on tuottaa tulevaisuusorientoituneet, innostavat, realistiset sekä eri toimijatahoja sitouttavat suuntaviivat Kouvolan kaupungin liikunnan edistämistyölle ja liikuntapalveluiden tuottamiselle lähivuosille. Liikuntaohjelma perustuu uuteen kaupunkistrategiaan ja se on tiekarttana tulevien vuosien toiminnalle. Onnistunut ohjelman laadinta edellyttää siten poikkihallinnollisesti sekä kuntalaisia osallistavasti tehtyä Kouvolan liikuntapalveluiden nykytilanteen arviointia sekä tulevaisuuskuvan rakentamista.

Tehdyn liikuntapaikkaverkkoselvityksen yhtenä tulevaisuuden tavoitteena on tuottaa liikunnan palveluverkkoa ja palveluita kustannustehokkaasti, laadukkaasti, turvallisesti ja monipuolisesti, joka suhteutetaan hoito-, kunnossapito- ja investointiresursseihin. Omaehtoisien liikunnan lisääntyessä kuntalaisten toiveet liikuntapaikkojen kehittämisestä on huomioitava. Lähiliikuntapaikat ovat tärkeimpiä ja suosituimpia asukkaita palvelevia liikuntapaikkoja, joihin tulee panostaa tulevaisuuden investoinneissa matalankynnyksen aktiivipuistoina. Niissä yhdistyvät niin varausjärjestelmän kautta toimivat liikuntapaikat kuin kaikille vapaat ja ilmaiset liikuntapaikat. Kouluinvestointien yhteydessä tulee rakentaa riittävät liikuntatilat vastaamaan eri käyttäjäryhmien ja seuratoiminnan tarpeisiin. Uuden uimahallin ja mahdollisen monitoimiareenan rakentamisen kautta mahdollistetaan nykyaikaiset uimahallipalvelut niin kuntalaisille kuin urheiluseuroille.

Liikkumaan aktivoinnissa panostetaan kouvolaisten omatoimisen liikkumisen vahvistamiseen mm. eri ikäisille kohdennetun liikuntaneuvontapalvelun sekä Liikkuvakouvola -somekanavien kautta. Liikuntaryhmätoiminta jatkaa painottuen aikuisten ja ikääntyneiden erityisryhmien liikuntaan. Liikuntaneuvonnassa huomiota kiinnitetään vuonna 2023 erityisesti työikäisiin, koska liikuntaneuvonta on osa elintapaneuvonnan palvelupolkua (kunta-hyvinvointialue). Vuosittain toteutettujen liikuntaselvitysten tuloksia halutaan hyödyntää entistä aktiivisemmin kuntalaisten liikkumisen edistämässä ja tiedottamisessa. Vuonna 2023 toteutetaan koululaisten ja toisen asteen opiskelijoiden liikuntaselvitys.

Kulttuuripalveluissa odotetaan ratkaisua kulttuuri-investointien etenemisestä. Tämä ratkaisee Kouvolan kulttuuritilojen tulevaisuuden toiminta-alustan ja luo mahdollisuuksia tehdä uudenlaista yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Kouvolan kulttuurikortteli-suunnitelmassa kansalaisopisto, pääkirjasto, Poikilo-museot ja teatteri on ollut tarkoitus sijoittaa yhteiseen kortteliin Salpauselänpäädulle. Toimintojen keskittämisellä ja viihtyisillä ajanmukaisilla tiloilla tähdättäisiin merkittävään kävijämäärien kasvuun ja tilojen tehokkaaseen käyttöön. Uudenlainen yhteistyö näkyisi kaupunkilaisille entistä helpommin saavutettavana ja monipuolisempina kulttuuritarjontana. Päivitetyn tiedon mukaan kulttuuri-investointeja aletaan viemään eteenpäin teatterin uudisrakennus edellä. Alkuperäistä kulttuurikortteli-suunnitelmaa joudutaan muuttamaan kirjaston, kansalaisopiston ja museon tarpeiden osalta rakentamiskustannusten nousun vuoksi.

Vuoden 2023 alkupuoliskolla valmistuu liikunta- ja kulttuurilautakunnan aloitteesta Kouvolan kulttuuriohjelma. Kulttuuriohjelma tukee uuden kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttamista, ohjaa kulttuurin toiminnallisten tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamista sekä investointien priorisointia tulevissa talousarvioissa. Kulttuuriohjelman tavoitteena on hahmottaa Kouvolan kaupungin kulttuurin tulevaisuuskuvaa ja löytää yhteinen suunta sille, miten ja millainen kulttuurikaupunki Kouvola on. Ohjelman teossa tullaan laajasti osallistamaan kuntalaisia.

Kulttuuritalojen toimintaa kehitetään ja tavoitteena on lisätä vuokratuloja sekä valo- ja äänipalvelujen myyntiä Kuusankoskitalolla ja Kouvolatalolla. Taloilla on merkittävä rooli tapahtuma- ja matkailupalvelujen tuottajana. Koronavuosien jälkeen tapahtuma-alalla palvelujen kysyntä sekä yleisön kulutuskäyttäytyminen ovat muuttuneet. Tilaisuuksien tekniset vaatimukset ovat kasvaneet ja talojen laitteiston tulee olla ajanmukainen pärjätäkseen kilpailijoihin nähden. Viihtyisillä kokoustiloilla ja muunneltavilla kalusteilla lisätään myönteistä asiakaskokemusta. Vuoden 2023 aikana otetaan käyttöön uusi tilojen myynnin ohjelma ja CRM. Kuusankoskitalo on alkuperäisessä kunnossa, eikä sille ole tehty peruskorjausta. Talon vetovoiman lisäämiseksi ja tilojen myynnin edistämiseksi talo

kaipaa nopeaa peruskorjausta. Taloissa toimivan ravintolayrittäjän kanssa kulttuuritaloilla on kahden vuoden määräaikainen sopimus vuoden 2023 loppuun.

Kirjaston osalta pääkirjaston sekä toiminnallinen että tilallinen uudistaminen tulee aloittaa ensi tilassa. Kirjaston kävijävolyymit ovat keskustan kulttuurikohteista ylivoimaisesti suurimmat, joten kirjastoinvestointi vaikuttaa merkittävästi myös keskustan elinvoimaan. Jo vuonna 2018 tehdyssä hankeselvityksessä kävi ilmi, että perusteellisen taloteknisen peruskorjauksen lisäksi nykyinen pääkirjastorakennus tarvitsee merkittävän toiminnallisen uudistamisen. Nykyisen kirjastolain mukaista toimintaa ei pystytä vanhentuneissa tiloissa toteuttamaan.

Valkealan ja Inkeröisten kirjastot siirtyvät suunnittelukaudella (2024) uusiin monitoimitaloihin siten, että ne palvelevat koulujen ja varhaiskasvatuksen ohella kaikkia alueen asukkaita hyvin saavutettavina omatoimikirjastoina. Kirjastotoiminnan painopisteenä on edelleen lasten ja nuorten monipuolisen lukutaidon lisääminen.

Suunnittelukaudella museoissa panostetaan kaupunkilaisten osallistamiseen ja yhdessä tekemiseen. Sekä kaupunginmuseossa että taidemuseossa toteutetaan näyttelyt, joiden suunnittelu tehdään yhdessä kaupunkilaisten kanssa. Näyttelyitä ja tapahtumia suunnitellaan eri kohderyhmille. Myös pelitaide on edelleen painopisteenä niin julkisen taiteen kuin tapahtumien osalta.

Kulttuurin tapahtumatuotannossa ja kulttuurikasvatuksessa painopiste on koronan hellittäessä siirtynyt takaisin livetapahtumiin. Tapahtumien kehitystyössä pyritään huomioimaan keväällä 2022 tehdyssä kulttuurin kuntalaiskyselyissä esiin tulleita toiveita mahdollisuuksien mukaan.

Yhteisötyö siirtyy takaisin kulttuurista hyvinvointipalveluihin 1.1.2023 alkaen. Organisaatiomuutos tältä osin vaatii korjausta, koska käytäntö on selkeästi osoittanut, että yhteisötyön toiminnalla on eniten rajapintaa ja yhteistyötä hyvinvoinnin palvelujen kanssa. Yhteisötyön organisoima ja liikunta- ja kulttuurilautakunnan jakama vuosittainen Valovoimainen vapaaehtoinen –palkinto siirtyy muutoksen myötä konsernipalveluihin.

Kansalaisopiston Valkealan kouluilla sijainneet toimipisteet siirtyvät 2024 Valkealan monitoimitaloon. Myös Kuusankosken yhtenäiskoulun suunnitelmiin sisältyy kansalaisopistotoiminnan siirtyminen uuteen monitoimirakennukseen. Kouvolan opistotalon kunto on huono, eikä se ole esteetön toimintaympäristö. Jatkuvaa tilojen toiminnallista ylläpitoa ja kehittämistä on tehtävä, jotta opetusta voidaan toteuttaa. Tiloihin liittyvien kehittämistarpeiden lisäksi kurssisuunnittelua tulee kehittää vastaamaan kuntalaisten tarpeita. Taiteen perusopetusta kehitetään luomalla yhteistyöverkostoja esim. varhaiskasvatuksen kanssa. Kansalaisopiston keskeisten tehtävien eli opetuksen ja kurssisuunnittelun rinnalle viestintä on nousemassa tärkeään rooliin. Kurssitarjonnan kehittäminen osaamisperusteiseksi vaatii lisäresursointia henkilöstön (ml. määräaikaiset tuntiopettajat) osaamisen lisäämiseksi, kuten esimerkiksi koulutuksia ja yhteisiä työpajoja kurssikuvausten ja arvioinnin kehittämiseen.

Riskianalyysi

Kaupungin aiemmat isot säästötavoitteet ovat näkyneet viime vuosina leikkauksina palvelun henkilöstö- ja talousresursseissa. Muuttuva toimintaympäristö ja tehtävät edellyttävät palveluilta valmiutta ennakoita ja suunnitelmallisesti reagoida muutoksiin niin lyhyellä kuin pidemmälläkin aikavälillä.

Suurimpana riskeinä voidaan pitää henkilöstön riittävyyttä. Henkilöstöresurssi on ohut kaikissa palveluyksiköissä, mikä lisää toiminnan haavoittuvuutta ja hankaloittaa toiminnan ylläpitämistä esimerkiksi poissaolotilanteissa. Lisääntyneiden töiden ja vähenevien henkilöstöresurssien sovittaminen palveluiden lakien asettamiin vaatimuksiin on lisääntyvä haaste työyhteisöissä, työhyvinvoinnin näkökulmasta sekä kuntalaisten palveluiden tarjonnassa.

Liikunta ja kulttuuri kytkeytyvät vahvasti hyvinvoinnin edistämiseen ja niiden terveysvaikutukset ovat merkittävät. Mahdolliset pandemiat tai muut kriisit voivat vaikuttaa merkittävästi ihmisten liikkumiseen

ja hyvinvointiin, jotka näkyvät myös kaupungin liikunta- ja kulttuuripalvelun toiminnoissa. Haasteena on myös se, miten tavoitetaan ne kuntalaiset, jotka tarvitsevat tukea hyvinvoinnin kannalta. Ohjatun liikunnan haasteena on asiakaskunnan ikääntyminen ja asiakkaiden toimintakyvyn heikentyminen.

Vanhentuneiden tilojen aiheuttamaan tilariskiinkin toivotaan mahdollisimman nopeita ratkaisuja kaikissa palveluyksiköissä. Teknisesti vanhentuneet rakennukset, jotka eivät ole esteettömiä, muodostavat riskin ja haasteita niin henkilöstölle kuin asiakkaillekin. Lisäksi laaja ja vanheneva verkosto vaatii paljon ylläpitoa ja korjauksia, joihin rajalliset määrärahat eivät vuosittain riitä. Suurimpana haasteena on uimahallien, isojen palloiluhallien, jäähallien sekä keskustan kirjaston ja vapaan sivistystyön opetustilojen tulevaisuus. Kouvolassa on keskimäärin noin 2 miljoonaa käyntiä vuodessa sisäliikuntapaikoissa. Koulujen yhteydessä olevista liikuntapaikoista 12 kpl on jäämässä pois käytöstä lähivuosina, jolloin liikuntatilojen 316 000 kävijämäärä tarvitsee uusia tiloja tulevaisuudessa.

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2023

Kaupunkistrategian tavoite: Liikunta ja kulttuuri: Kouvola on värikäs pelikenttä

<p>Tavoite: Saavutettava lasten ja nuorten harrastustoiminta</p>	<p>Keskeisimmät toimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harrastamisen Kouvolan mallin kehittäminen - Alle kouluikäisten liikuntaselvityksen keskeisimpien tulosten analysointi ja toimeenpano. Koululaisten ja toisen asteen opiskelijoiden liikuntaselvityksen toteutus. - Taiteen perusopetuksen saavutettavuuden ja kattavuuden kehittäminen yhteistyöverkostojen kanssa. - Aktiivista lukutaidon edistämistä yhteistyössä koulujen kanssa innovatiivisilla menetelmillä. - Tilojen tarjonta ja kehittäminen harrastuksiin - Erytislusten ja -nuorten harrastustarjonta
<p>Tavoite: Monipuolinen liikunta- ja kulttuuritarjonta</p>	<p>Keskeisimmät toimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liikunta- ja kulttuuriohjelmien laatiminen. - Verkostojen rakentaminen ja kehittäminen hyvinvointialueen kanssa.

Talous

Liikunta- ja kulttuurilautakunta 1000 e	TP 2021	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 376	2 917	1 365	1 365	1 365	1 365
Maksutuotot	287	455	450	450	450	450
Tuet ja avustukset	259	88	58	58	58	58
Muut toimintatuotot	1 344	1 777	1 733	1 733	1 733	1 733
Toimintatuotot	4 266	5 237	3 606	3 606	3 606	3 606
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-8 630	-9 154	-9 503	-9 791	-10 226	-10 660
Palkat ja palkkiot	-6 739	-7 172	-7 516	-7 753	-8 110	-8 467
Henkilösivukulut	-1 891	-1 983	-1 987	-2 038	-2 116	-2 193
Eläkekulut	-1 636	-1 711	-1 674	-1 716	-1 779	-1 841
Muut henkilösivukulut	-255	-271	-313	-322	-337	-352
Palvelujen ostot	-2 930	-2 988	-2 937	-2 937	-2 937	-2 937
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 290	-1 454	-1 388	-1 388	-1 388	-1 388
Avustukset	-3 420	-3 106	-3 094	-3 094	-3 094	-3 094
Muut toimintakulut	-12 066	-14 280	-13 695	-13 676	-13 676	-13 676
Toimintakulut	-28 336	-30 982	-30 618	-30 886	-31 321	-31 756
Toimintakate	-24 070	-25 745	-27 012	-27 280	-27 715	-28 149
Poistot ja arvonalentumiset	-215	-210	-183	-183	-183	-183

Henkilöressurit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Liikunta- ja kulttuurilautakunta	180,3	181,5	184,5	185,5	185,5	185,5

Toiminnan volyymit

Liikuntapalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Uimahallien kävijämäärä	165 310	280 000	200 000	210 000	210 000	350 000
Kuntosalien kävijämäärä	10 844	32 000	17 000	17 000	17 000	25 000
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	1 158 145	2 000 000	1 500 000	1 500 000	1 600 000	2 000 000
Liikunnan ohjauksen kävijämäärä	10 627	11 000	10 000	10 000	10 000	11 000
Liikuntapalvelujen tapahtumien lukumäärä	14	20	15	15	15	15

Kulttuuripalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Kirjastokäynnit	443 972	600 000	550 000	600 000	600 000	600 000
Museoiden kävijämäärä	8 205	15 000	17 000	17 000	18 000	18 000
Kulttuurikasvatuksen kävijämäärä	6 933	20 000	10 000	15 000	20 000	20 000
Kulttuuritapahtumien kävijämäärä	15 500	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Kirjaston tapahtumien määrä	260	350	400	400	400	400
Museoiden tapahtumien määrä	127	110	200	200	140	140
Kulttuurikasvatuksen tapahtumien määrä	408	500	600	700	700	700
Kulttuuritapahtumien määrä	16	30	25	30	30	30
Kulttuuritalojen kävijämäärä	39 621	115 000	110 000	115 000	120 000	120 000

Kansalaisopisto	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Kansalaisopiston kurssilaisten määrä	4 798	6 500	5 500	5 500	5500	5500
Kansalaisopiston kurssien määrä	754	1 000	600	650	650	650
Kansalaisopiston tapahtumat	56	30	40	40	40	40

3.3 Tekniikka ja ympäristö

Tekniikka- ja ympäristö toimialaan kuuluu kaksi lautakuntaa tekninen lautakunta ja Kymen jätelautakunta.

Talous

Tekniikka ja ympäristö 1000 e	TP 2021	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Myyntituotot	28 972	26 031	22 093	22 093	22 093	22 093
Maksutuotot	1 837	1 360	1 384	1 384	1 384	1 384
Tuet ja avustukset	29	37	19	19	19	19
Muut toimintatuotot	8 124	8 014	8 640	8 640	8 640	8 640
Toimintatuotot	38 962	35 442	32 136	32 136	32 136	32 136
Valmistus omaan käyttöön	1 146	1 289	1 331	1 331	1 331	1 331
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-28 141	-26 643	-23 966	-24 166	-24 279	-24 493
Palkat ja palkkiot	-21 453	-20 468	-18 684	-18 849	-18 941	-19 117
Henkilösivukulut	-6 688	-6 175	-5 281	-5 317	-5 337	-5 376
Eläkekulut	-5 804	-5 396	-4 501	-4 530	-4 546	-4 577
Muut henkilösivukulut	-884	-779	-780	-787	-791	-799
Palvelujen ostot	-9 888	-11 930	-10 472	-10 472	-10 472	-10 472
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 826	-7 608	-6 319	-6 319	-6 319	-6 319
Avustukset	-1 116	-652	-754	-754	-754	-754
Muut toimintakulut	-4 762	-4 906	-4 929	-4 929	-4 929	-4 929
Toimintakulut	-51 732	-51 739	-46 440	-46 640	-46 753	-46 967
Toimintakate	-11 624	-15 008	-12 973	-13 173	-13 286	-13 500
Poistot ja arvonalentumiset	-11 819	-12 837	-14 962	-15 850	-16 839	-18 491

3.3.1 Tekninen lautakunta

Toimiala Tekniikka ja ympäristö

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaisuuteen kuuluu neljä palvelua; kaupunkisuunnittelu, viranomaispalvelut, yhdyskuntatekniikka ja kiinteistöpalvelut. Lisäksi teknisen lautakunnan alaisena toimii lupajaosto. Tekniikka- ja ympäristö -toimialan hallinto sisältää teknisen lautakunnan kustannukset sekä hallinnon kustannukset.

Kaupunkisuunnittelulle kuuluu asemakaavojen ja yleiskaavojen valmistelu ja muu yleispiirteinen maankäytön suunnittelu sekä kaupunkikuvaan ja rakennussuojeluun liittyvät asiat. Lisäksi kaupunkisuunnittelun vastuulla on yhdyskuntatekniikan suunnittelu, joka valmistelee katujen ja yleisten alueiden suunnitelmat. Maaomaisuus hoitaa maan hankintaan, hallintaan ja luovutukseen sekä kiinteistörekisterin pitoon liittyvät tehtävät. Paikkatieto vastaa paikkatietojärjestelmien ylläpidosta, paikkatietoaineistojen ajantasaisuudesta sekä maastomittaustoiminnasta.

Viranomaispalvelut järjestävät rakennusvalvonnan, terveysvalvonnan, eläinlääkintähuollon ja ympäristönsuojelun palvelut sekä huolehtii niiden lainsäädännön mukaisista Kouvolan kaupungille kuuluvista lupa-, valvonta- ja muista viranomaistehtävistä. Ympäristönsuojelu käsittelee ympäristö ja maa-ainesluvut sekä ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitukset. Ympäristönsuojelun vastuulla on lisäksi kaupungin Hinku- ja ympäristöohjelmatyön edistäminen. Terveysvalvonta tekee elintarvike- ja terveydensuojelutoimijoiden valvontaa ja käsittelee toimintoja koskevat ilmoitukset. Terveysvalvonnalla on lisäksi lakisääteinen velvollisuus osallistua ruoka- ja vesivälitteisten epidemioiden selvitystyöhön osana epidemioiden selvitystyöryhmää. Eläinlääkintähuolto vastaa eläinten terveydenhoidosta vastaanotolla ja asiakaskäynneillä sekä toimii eläinsuojeluviranomaisena.

Maaseutupalvelujen tehtävänä on maaseudun elinvoimaisuuden säilyttäminen ja kehittäminen hoitamalla sille laissa säädetyt maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät, maaseudun ja kylien kansalaisosallistumiseen sekä infrastruktuuriin ja kehittämiseen liittyvät asiat. Rakennusvalvonta antaa ohjeita ja neuvoja rakentajille, käsittelee rakentamiseen ja maiseman muuttamiseen tarvittavat luvat, suorittaa lupiin liittyvät tarkastukset, vastaa rakennetun ympäristön valvonnasta sekä hoitaa rakentamisen arkisto- ja tietopalvelua.

Yhdyskuntateknikka hallinnoi ja hoitaa katujen, eräiden yleisten alueiden ja puistojen rakentamista, kunnossa- ja puhtaanapitoa sekä vastaa kaupungin ajoneuvoista ja työkoneista. Kymen jätelautakunnan viranomaistehtäviä hoitava henkilöstö on yhdyskuntateknikassa ja sen tehtävänä on huolehtia toiminta-alueensa kuntien jätelain mukaisista tehtävistä.

Kiinteistöpalvelut tuottaa puhtaus-, ruoka-, kiinteistönhoito- ja kunnossapitopalveluja.

Lupajaosto toimii maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamana rakennusvalvontaviranomaisena. Teknisen lautakunnan lupajaosto toimii myös ympäristönsuojelulain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena sekä terveydensuojelulain tarkoittamana kunnan terveydensuojeluviranomaisena.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2023-2026

Viranomaispalveluissa rakennusvalvonnan yksikössä työhön tulee vaikuttamaan merkittävämmiin maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) uudistus. Korvaava uusi Rakentamislaki (RL) on loppuvuodesta 2022 eduskuntakäsittelyssä ja tavoitteena on ollut saada laki astumaan voimaan vuoden 2024 alusta. Rakennusjärjestys on uusittava muutoksen myötä. Lakimuutoksen vaikutuksia rakennusvalvonnan toimintaan ja henkilöressussin tarpeeseen on vielä vaikea arvioida. Oletettavasti lupamäärät pienenevät ja rakennuslupamaksujen tuotot putoavat, mikäli taksan mukaiset maksut eivät vastaavasti nouse. Vastaavasti lakiuudistusten myötä kunnan vastuut tietomallipohjaiseen rakennuslupaprosessiin, rakennetun ympäristön tietojärjestelmien kehittämiseen ja tietomallipohjaiseen kaavoitukseen siirtymisestä tulevat todennäköisesti kasvattamaan kaupungin henkilöressussitarpeita.

Ympäristöpalveluissa on vireillä organisaatiomuutos siten, että terveysvalvonnan ja eläinlääkinnän perusyksiköt yhdistetään ympäristöterveydenhuollon perusyksiköksi. Kustannuspaikat säilyvät kuitenkin ennallaan erillisinä. Aluehallinnon ja monialaisten maakuntien parlamentaarinen selvitystyöryhmä on esittänyt, että 1.1.2026 lähtien ympäristöterveydenhuollon tehtävät siirtyisivät kunnilta hyvinvointialueille. Päätöstä asiasta ei ole vielä tehty. Ympäristönsuojelussa sähköisen asiointijärjestelmän käyttöönottoa jatketaan vaiheittain. Tavoitteena on saada käyttöön kaikkien lupa- ja ilmoitustyyppien osalta suunnittelukauden aikana. Ympäristöohjelman seuranta on siirtynyt verkossa olevaan ympäristövahti-palveluun ja se otetaan täysipainoisesti käyttöön vuoden 2023 alusta. Ympäristövahti antaa mahdollisuuden ajantasaiseen ympäristöohjelman toimenpiteiden seurantaan, mittaridataan ja raportointiin.

Maaseutupalveluissa noudatetaan Ruokaviraston ja kaupungin välistä maksajavirastosopimusta, joka määrittelee lakisääteisten maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävien hoitamiseen tarvittavat resurssit ja muut vaatimukset. EU:n ohjelmakausi (2021–2027) pääsee viljelijätukien ja maaseudun

kehittämisen osalta käyntiin vuonna 2023. Maa- ja metsätalousministeriön laatima CAP27-suunnitelma määrittää vuosille 2023–2027 suunnitellut maatalouden tukitoimet. Uusi CAP-kausi muuttaa viljelijöiden haettavia tukia ja niiden ehtoja. Tämän johdosta viljelijätukijärjestelmässä tulee muutoksia, mikä tuo muutoksia myös maaseutupalvelujen tehtäviin sekä uusia tehtäviä.

Maaseudun kehittämistehtäviä hoitava Pohjois-Kymen Kasvu ry jatkaa edelleen ohjelmakaudella 2021–2027 Leader-ryhmänä, jolle maa- ja metsätalousministeriö myöntää rahoituskehityksen EU:n ja valtion varoista. Kouvolan kaupunki on sitoutunut rahoittamaan Leader-toimintaa kuntarahaosuudella. Kuntarahan osuus on 20 % julkisesta kokonaisrahoituksesta eli Kouvolan kaupungin osuus vuodelle 2023 on n. 154 000 euroa, joka on varattu talousarvioon.

Kaavoitusyksikkö vastaa asema- ja yleiskaavoituksen lisäksi myös erilaisten sijoittumistarkastelujen laadinnasta sisältäen yritysten sijoittumismahdollisuudet. Lisäksi hankekaavoja käynnistyy pitkin vuotta ja ennakoimattomasti. Hankekaavoihin on syytä reagoida heti, koska taustalla on aina akuutit yritysten tai asumiseen liittyvät tarpeet. Hankekaavojen valmistelu on suoraan kaupungin strategian mukaista toimintaa, jolla erityisesti mahdollistetaan paikallisten yritysten kasvua. Hankekaavoitusta on tärkeää tehdä riittäväillä resursseilla, jotta niiden valmistelu ei hidasta kaavoitusohjelmaan määriteltyjen kaavojen aikatauluja. Kouvolan yritystonttutuotannon tehostamiseksi kaavoituksen ja maaomaisuuden henkilöresursseja kasvatetaan.

Yhdyskuntatekniikan osalta ei ole odotettavissa olennaisia muutoksia suunnittelukaudella. Polttoaineiden ja sähkön hintojen muutokset näkyvät taloudessa.

Katujen määrä (km) lisääntyy pikkuhiljaa uusien asuin- ja yritysalueiden rakentuessa. Mahdollisia maanteiden muutoksia kaduiksi ei ole vielä huomioitu volyymeissa. Muiden yleisten alueiden määrä (esim. Rakennetut puistot) kasvaa suunnittelukaudella ja alueiden kunnossapitoon tarvittavat lisäykset tulee huomioida tulevaisuuden talousarvioaraameissa. Kehittämiskohteina on palveluverkkoselvitysten toimeenpanot (mm. venepaikat) ja hankintojen kilpailuttamisten oikea ajoittaminen. Infran korjausvelan kasvua pyritään hillitsemään palvelulle annettujen resurssien puitteissa.

Hyvinvointialueelle siirtyy vuoden 2023 alussa yhteensä 42 henkilöä puhtaus- ja ruokapalveluilta. Kiinteistöpalvelujen eläköityminen on runsasta ja avoimiksi jäävät toimet tulee täyttää, jos palveluverkkoon ei tehdä muutoksia ja jotta palvelusopimuksen velvoitteet ja palvelulupaukset saadaan täytettyä. Kiinteistöhoitopalveluissa jatketaan energiatehokkuuden parantamista yhdessä tilapalvelujen kanssa. Puhtauspalvelujen henkilöstön työkyvyn tukemista edistetään moniammatillisen työryhmän kokoamien toimenpiteiden pohjalta. Ruokapalveluissa ruokalistasuunnittelussa kuljemme kohti yhä vastuullisempaa suuntaa raaka-ainevalintojen osalta ja näiden merkitys on suuri, kun kyseessä on isot volyymit.

Toimialan palvelut tukevat kaupunkia työllistämiseen liittyvissä haasteissa tarjoamalla palkkatukihenkilöille työkohteita ja ammatinhallintaa. Palkkatuella työllistettävien määrä toimialalla pyritään pitämään n. 60-70 henkilössä.

Riskianalyysi

Merkittävin teknisen lautakunnan alaisia palveluita koskeva toiminnallinen riski on erittäin tiukka budjetti, joka ohjaa palveluiden toiminnassa toteuttamaan vain lakisääteiset ja välttämättömät tehtävät eikä suunnitelmalliselle ennakoinnille ja palveluiden kehittämiselle jää riittävästi resursseja, jotka kuitenkin olisivat merkittäviä kaupungin elinvoimaisuuden kasvun kannalta. Henkilöstön työkuorma on pysynyt jo vuosia korkealla. Toimialan henkilöstön sairauspoissaolot ovat tällä hetkellä tavallista korkeammalla. Useissa palveluissa henkilöstön vaihtuvuus ja hakeutuminen muiden työnantajien palvelukseen on myös kasvanut. Henkilöstön työhyvinvoinnin parantamiseen on kiinnitettävä jatkossa erityistä huomiota.

Riskinä on henkilöstön uupuminen. Lainsäädännön uudistusten ja toimintaympäristön vaatimusten myötä kasvavan ja vaativamman työ määrän takia henkilöstöresurssit on pidettävä työ määrää vastaavalla tasolla. Esimerkiksi lupa- ja valvontatehtävät sekä ruokaviraston delegoimat

maksajaviranomaistehtävät ovat lakisääteisiä ja palvelut tulee pystyä pitämään asiantuntevina ja laadukkaina. Henkilöstön työpaikan vaihdokset ovat riski palvelujen turvaamisen, osaamisen ja työssä jaksamisen kannalta. Etätyömahdollisuuksien valtakunnallisen kasvun myötä kynnys siirtyä toisen työnantajan palvelukseen pidemmänkin matkan päähän on madaltunut. Tämä on myös vaikuttanut osaltaan siihen, että etätyömahdollisuuksien takia myös Kouvola on nähty osassa palveluita aiempaa kiinnostavampana työpaikkana ja rekrytoinnit ovat onnistuneet. Jatkuva henkilöstön vaihtuvuus lisää kuitenkin muun henkilöstön työkuormaa muutostilanteiden aikana.

Teknisen lautakunnan alaiset palvelut ovat merkittävässä roolissa kaupungin valmiuden ylläpidossa, jonka keskeisenä tavoitteena on turvata kaupungin toiminnalle tärkeät palvelut ja toiminnot mahdollisimman häiriöttömästi ja kattavasti kaikissa yhteiskunnan turvallisuustilanteissa. Erityisesti tämä koskee yhdyskuntatekniikan alueiden kunnossapitoa sekä kiinteistöpalvelujen ruoka- ja kiinteistöhoitopalveluita. Yhdyskuntatekniikan vastuulla on esimerkiksi tärkeä rooli katujen liikennöitävyyden varmistamisessa. Kasvava huoli on kaupungin katualueiden heikkenevä kunto ja infran korjausvelan kasvu. Ruokapalvelujen vastuulla on ylläpitää ruokapalvelujen valmiussuunnitelmaa. Kiinteistöhoitopalveluilla on tärkeä rooli hoitaa valmius- ja suojautumistehtäviä häiriö- ja poikkeustilanteissa.

Kiinteistöpalvelujen henkilöstön työmäärän kasvaminen ja tuki- ja liikuntaelinsairauksien lisääntyminen näkyy työssä jaksamisen tunteen heikkenemisenä, ja se lisää työterveysneuvotteluja ja lisää myös sairauslomia. Henkilöstön kouluttautuminen on ollut vähäisempää parina viime vuonna koronasta johtuen.

Ukrainassa käytävän sodan seurauksena tulevana vuonna on tarpeen resursoida aiempaa enemmän toimialan valmiussuunnittelua. Toimialalla varaudutaan kustannusten nousun jatkumiseen sekä usean tyyppisissä yhteiskunnan häiriötilanteissa toimimiseen. Tavoitteena on turvata kaupungin toiminnalle tärkeät palvelut ja toiminnot mahdollisimman häiriöttömästi ja kattavasti kaikissa yhteiskunnan turvallisuus- tai häiriötilanteissa.

Eläinlääkintähuollossa virkojen täyttö on haaste ja sijaisten saatavuus on heikentynyt merkittävästi aikaisemmasta. Myös rakennusvalvonnan virkoihin on ollut niukasti hakijoita. Viranomaispalveluihin talouteen kohdistuu ylimääräisiä määrärahatarpeita teettämisen määräysten täyttämiseksi. Teettämishassassa kunta kustannuksellaan tekee tai teettää hallintopakolla määrätyn toimenpiteen, mikäli siihen veloitettu laiminlyö velvollisuutensa. Kustannukset pyritään perimään takaisin veloitteeseen määrättyltä, mutta kustannusten takaisin saaminen on useimmiten epävarmaa. Vuodelle 2023 todennäköisesti kohdistuu Valkealan entisen osin palaneeseen sairaalaan pääsyn estämisen toimenpiteet. Koska päätös asiassa ei vielä ole lainvoimainen, haetaan rahoitusta tarvittaessa lisätalousarvion kautta.

Kaupunkisuunnittelun kaavoitusyksikössä erityinen haaste on asemakaavoittajien vähäisyydessä, mikä hidastaa asemakaavojen laatimista. Ongelma on jatkunut pitkään ja asemakaavan päivitysvelkaa on syntynyt. Elinkeinoelämän vaatimat nopeasti toteutettavat kaavat syövät resursseja muilta suunnitelluilta asemakaavatoilta. Yhdenkin kaavoittajan poissaolo vaikuttaa toimintaan merkittävästi ja liiallinen työkuorma on vaikuttanut jo pitkään työhyvinvointiin. Yksikkö on kaupungin toiminnan kannalta strateginen ydintoiminto. Toiminnan häiriintyminen aiheuttaa merkittäviä haittoja koko kaupungin elinvoimalle. Myös yhdyskuntatekniikan suunnittelun resurssit ovat varsin ohuet, joten yksittäistenkin henkilöiden pidemmät poissaolot voivat viivästyttää hankkeiden suunnittelua ja toteuttamista huomattavan paljon.

Rekrytoinnit asiantuntija-, työnjohto-/esimiestehtäviin tulevat suunnittelukaudella olemaan haasteellisia. Osaamisen vahvistaminen eli henkilöstön kouluttautumismahdollisuudet lisääntyvät koronan jälkeen, mutta osaamisen kehittämiseksi on kuitenkin järjestettävä riittävästi aikaa työarjen keskellä. Henkilöstön osalta on riski, että osaajat vaihtavat. Työmäärä eräissä asiantuntijatehtävissä on kohtuuttoman suuri käytettävissä olevaan tuntimäärään nähden. Avainhenkilön pitkä poissaolo tai

siirtyminen muiden työnantajien palvelukseen on riski hankkeiden eteenpäin viemiselle tavoitellussa aikataulussa.

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2023

Kaupunkistrategian tavoite: Asuminen: Kouvola on turvallinen kotipesä

Tavoite: Infran korjausvelan kasvun pysäyttäminen ja pienentäminen.	Keskeisimmät toimenpiteet: Investointisuunnitelmaan varataan riittävä rahoitus infrasaneerauksiin. Kunnossapidossa panostetaan hulevesien poisjohtamiseen tiealueelta.			
Mittari(t)				
Korvausinvestointien euromääräinen osuus investoinneista (%)	Lähtöarvo 12/2021	68	Tavoitearvo 12/2023	65
Tarkastetut/huolletut ritiläkaivot (kpl)	Lähtöarvo 8/2022	225	Tavoitearvo 12/2023	900
Tavoite: Rakentamislupaprosessin kesto (hakemuksen jättämisestä lupapäätökseen) pois lukien asiakkaan täydentämiseen käyttämä aika.	Keskeisimmät toimenpiteet: Riittävän henkilöstöresurssin turvaaminen, henkilöstön kouluttautuminen ja prosessien sujuvoittaminen, digitalisaation hyödyntäminen.			
Mittari(t)				
Lupaprosessin keskimääräinen kesto (kalenteri pv)	Lähtöarvo 8/2022	22	Tavoitearvo 12/2023	25
Tavoite: Ranta-asumisen edistäminen. Ranta-asumisen edistämiprojektin työohjelman mukaiset kaavoituskohteet ovat ehdotusvaiheen valmistelussa.	Keskeisimmät toimenpiteet: Edistämiprojektin kaksi kaavahanketta ovat Pyhäjärvi-Iso Ruhmas rantayleiskaava ja Rantaosayleiskaavan muutos, maanomistajien aloitteet 2020. Jatketaan kyseisiä kaavoja, jotka ovat viivästyneet henkilöstövajeesta ja lisäselvitystarpeista johtuen. Samaan aikaan on menossa kolme muutakin rantayleiskaavojen päivitystä (Kymijoen pohjoisosa, Kymijoen keskiosa ja Alakylän kyläyleiskaava ja Vekarajärvi-Pesäntäjärvi). Maaomistajakaava saatetaan hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2023 aikana ja Pyhäjärvi-Iso Ruhmas saatetaan luonnosvaiheeseen vuoden 2023 aikana. Muista rantayleiskaavoista saatetaan hyväksymiskäsittelyyn Kymijoen keskiosa ja ehdotusvaiheeseen Kymijoen Pohjoisosa. Vekarajärvi-Pesäntäjärvi suunnittelua jatketaan.			

Kaupunkistrategian tavoite: Liikunta ja kulttuuri: Kouvola on värikäs pelikenttä

Tavoite: Kävelyn, pyöräilyn ja luonnossa liikkumisen mahdollisuuksien lisääminen.	Keskeisimmät toimenpiteet: Jalankulku- ja pyöräilyväyliä kehitetään rakentamalla uusia tai parantamalla olemassa olevia väyliä. Parantamisella tarkoitetaan myös väylien uudelleen päällystyksiä. Mahdollisuuksia lisää myös liikenteen rauhoittamistoimenpiteet.			
Mittari(t)				
Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen toimenpiteet (kpl/v)	Lähtöarvo 12/2021	3	Tavoitearvo 12/2023	7

Kaupunkistrategian tavoite: Kestävä elämäntapa: Kouvola on luonnollinen perusta

Tavoite: Käyrälammen alueen kehittäminen.	Keskeisimmät toimenpiteet: Yhdyskuntatekniikka osallistuu alueen kehittämiseen vuonna 2023 rakentamalla alueelle johtavaa ja alueen infraa. Käyrälammen asemaa matkailun ja vapaa-ajan keskuksena vahvistetaan lisäämällä liikuntamahdollisuuksia ja rakentamalla kevyen liikenteen väylä ja puisto alueelle. Käyrälammen ulkoilureitistöä vahvistetaan lammen ympäri kulkevalla reitillä rakentamalla kevyen liikenteen väylä (Lautarontie) ja silta (Käyräjoki) sekä parantamalla keskustasta Käyrälammelle johtavia kevyen liikenteen väyliä. Koirapuisto sijoitetaan uuteen paikkaan lammen rannalla. toteutetaan esteetön kulku laiturille ja veteen. Vt 6:n suuntaista melun suojausta aletaan suunnitella.			
Mittari(t)				
Toteutetut toimenpiteet (kpl/v)	Lähtöarvo 12/2022	0	Tavoitearvo 12/2023	7
Tavoite: Ympäristövahti -palvelu otettu kaupungin toimijoiden käyttöön ympäristöohjelman ja hinku-tavoitteiden seurannassa. Tiedostetaan toiminnan vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja hiilineutraaliustavoitteisiin.	Keskeisimmät toimenpiteet: Ympäristövahtiin kootaan kaikki keskeinen seurantatieto ja sieltä voidaan ottaa suoraan raportteja ja kuvaajia. Tietojen tallentaminen on kunkin toimenpiteen vastuutahon tehtävä. Ympäristövahti saadaan osaksi työn seuranta- ja raportointipalettia kaikilla toimialoilla. Järjestetään neuvontaa omana työnä, tarvittaessa työpajoja lisäpalveluna ympäristövahdin konsultilta. Osallistutaan maakunnalliseen lumo-selvitykseen, joka tuottaa tietoa luontoarvoista maankäytön suunnittelun tueksi, kaupungin paikkatiedon saattaminen ajan tasalle. Kestävä kaupunki -hankkeessa tehtyjen ketokasvikylvöjen jälkihoito ja haitallisten vieraslajien poisto.			
Mittari(t)				
Ympäristöohjelman toimenpiteiden kirjaukset (%)	Lähtöarvo 12/2022	16	Tavoitearvo 12/2023	100

Kaupunkistrategian tavoite: Yrittäminen: Kouvola on logistisesti keskellä kaikkea

Tavoite: Kaupungin yritystonttivarannon kasvattaminen.	Keskeisimmät toimenpiteet: Yritystonttituotannon kärkihankkeella kehitetään Kouvolan keskeisimpiä yritysalueita rakentamalla uusia yritystontteja, laajentamalla nykyisiä ja parantamalla infraa huomioiden nykyisten ja uusien yritysten tarpeet. Vuoden 2023 työohjelmassa on yritysalueille kohdistuvia maanhankinnan tarpeita, asemakaavavalmisteluita, kunnallistekniikan rakentamista sekä tonttien esirakentamista. Toteutetaan kaupungin yritystonttituotannon kärkihankkeessa määritellyt vuodelle 2023 asetetut toimenpiteet.			
Mittari(t)				
Toteutumistasaste (%)	Lähtöarvo 12/2022	0	Tavoitearvo 12/2023	100

Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvoiva henkilöstö ja osallistava johtaminen

Tavoite: Asiakastytyväisyyden pitäminen hyvällä tasolla ja/tai kohottaminen.	Keskeisimmät toimenpiteet: Asiakkuuspalaverien lisääminen. Asiakastiedotuksen lisääminen.			
Mittari(t)				
Kiinteistöpalvelujen asiakastytyväisyys (1-4)	Lähtöarvo 12/2022	3,2	Tavoitearvo 12/2023	3,2
Viranomaistoiminnan asiakastytyväisyys (1-10)	Lähtöarvo 8/2022	6,8	Tavoitearvo 12/2023	7
Tavoite: Fiilismittauksen tulos hyvällä tasolla ja vastaajien määrän lisääminen.	Keskeisimmät toimenpiteet: Palautteen ja arvostuksen antaminen. Työskentelytapojen kehittäminen. Työtehtävien resurssointi.			

Mittari(t)				
Erittäin tyytyväisten ja tyytyväisten osuus (%)	Lähtöarvo 8/2022	65	Tavoitearvo 12/2023	70
Tavoite: Sairauspoissaolojen ja työssä tapahtuvien tapaturmien väheneminen.	Keskeisimmät toimenpiteet: Työsuojelukierrokset kiinteistöihin. Työsuojeluohjeiden tekeminen. Korvaavan työn laajentaminen. Työterveyshuollon yhteistyön tiivistäminen.			
Mittari(t)				
Terveysprosentti (%)	Lähtöarvo 8/2022	23	Tavoitearvo 12/2023	45
Työtapaturmien lukumäärä (kpl)	Lähtöarvo 8/2022	32	Tavoitearvo 12/2023	30

Talous

Tekninen lautakunta 1000 e	TP 2021	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Myyntituotot	28 707	25 736	21 781	21 781	21 781	21 781
Maksutuotot	1 837	1 360	1 384	1 384	1 384	1 384
Tuet ja avustukset	29	37	19	19	19	19
Muut toimintatuotot	8 124	8 014	8 640	8 640	8 640	8 640
Toimintatuotot	38 698	35 146	31 823	31 823	31 823	31 823
Valmistus omaan käyttöön	1 146	1 289	1 331	1 331	1 331	1 331
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-27 924	-26 419	-23 722	-23 922	-24 035	-24 249
Palkat ja palkkiot	-21 272	-20 282	-18 490	-18 654	-18 747	-18 923
Henkilösivukulut	-6 652	-6 137	-5 232	-5 267	-5 288	-5 326
Eläkekulut	-5 774	-5 365	-4 459	-4 488	-4 504	-4 535
Muut henkilösivukulut	-878	-772	-773	-780	-783	-791
Palvelujen ostot	-9 859	-11 884	-10 423	-10 423	-10 423	-10 423
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 824	-7 606	-6 318	-6 318	-6 318	-6 318
Avustukset	-1 116	-652	-754	-754	-754	-754
Muut toimintakulut	-4 745	-4 882	-4 910	-4 910	-4 910	-4 910
Toimintakulut	-51 468	-51 443	-46 127	-46 327	-46 440	-46 654
Toimintakate	-11 624	-15 008	-12 973	-13 173	-13 286	-13 500
Poistot ja arvonalentumiset	-11 819	-12 837	-14 962	-15 850	-16 839	-18 491

Henkilöressit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Tekninen lautakunta	674,0	627,1	558,0	553,5	553,0	533,0

Toiminnan volyymit

Viranomaispalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Rakentamisen luvat	983	850	800	750	700	700
Rakentamisen katselmukset	2823	3 400	2300	2 200	2 100	2 100
Ympäristöluvitettut laitokset yhteensä, kpl (kunta+AVI)	210	190	193	190	190	190
Ympäristölupapäätökset ja annetut lausunnot luvista/vuosi, kpl	15	20	10	20	20	20
Luvitettujen laitosten tarkastukset/vuosi, kpl (kunta+AVI)	49	40	45	40	40	40
Rekisteröinti-ilmoitukset/vuosi, kpl	8	2	2	2	2	2
Muut (ei-ympäristölupa eikä rekisteröinti) ilmoitukset ja annetut lausunnot, kpl	88	60	45	60	60	60
Maa-ainesluvut kpl	7	12	3	12	12	12
Maa-ainestarkastukset kpl	60	62	70	62	62	60
Terveysvalvonnan valvontakohteet, kpl	2 338	2 050	2 200	2 200	2 200	2 200
Terveysvalvonnan rekisteröinti-ilmoitukset ja päätökset, kpl	144	130	130	130	130	130
Terveysvalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset, kpl	671	750	550	700	700	700
Eläinlääkintähuollon potilaskäynnit, kpl	8 090	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Eläinsuojelukäynnit, kpl	353	400	350	350	350	350
Välitetty EU-viljelijätuki, milj. €	27	26	26	26	26	26
Tiloja tukihaun piirissä	885	870	840	820	800	780
Saapuneet hakemukset, kpl (viljelijätukipalvelut)	3 459	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Hukkakaura- ja vahinkotarkastukset, kpl	39	50	35	35	35	35
Yksityistieavustukset, €	550 000	550 000	550 000	550 000	550 000	550 000

Kaupunkisuunnittelu	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Asemakaavoitettu alue ha/v	90	80	80	80	80	80
Hyväksytyt kaavat kpl/v	13	12	12	12	12	12
Maan osto ha	54	50	50	40	35	35
Luovutettuja AO-tontteja kpl	33	20	20	20	20	20
Metsää ha	3 866	3 450	3 450	3 400	3 400	3 400
Peltoa ha	708	550	550	500	450	450

Yhdyskuntateknikka	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Kadut ja kevyen liikenteen väylät km	990	981	951	953	954	954
Rakennettua puistoa ha	223	220	220	223	226	226
Leikkipaikat kpl	121	112	112	107	107	107
Sillat ja tunnelit kpl	111	111	124	124	124	124
Ulkovalaisimet kpl	27 700	28 000	28 000	28 200	28 200	28 200

Kiinteistöpalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Rakennusten hoito (m2)	553 000	553 000	491 039	491 039	484 146	484 146
Siivottavat neliöt	338 720	335 800	274 380	274 380	274 380	274 380
Ateriamäärät kpl	4 308 354	4 390 000	2 873 921	2 873 921	2 873 921	2 873 921

3.3.2 Kymen jätelautakunta

Toimiala Tekniikka ja ympäristö

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Kymen jätelautakunta on alueellinen jätehuoltoviranomainen. Jätelautakunnan toiminta-alueella on yhdeksän kuntaa; Hamina, Iitti, Kotka, Kouvola, Lapinjärvi, Miehikkälä, Mäntyharju, Pyhtää ja Virolahti. Kouvolan kaupunki toimii Kymen jätelautakunnan isäntäkuntana. Pertunmaan kunta liittyy Kymen jätelautakuntaan 1.1.2023.

Jätelautakunta huolehtii jätelain mukaan kunnalle kuuluvista jätehuollon järjestämiseen, suunnitteluun ja seurantaan liittyvistä viranomaistehtävistä kuten jätehuoltomääräysten ja jätetaksojen hyväksymisestä, niistä poikkeamisesta sekä mahdollisista jätteenkuljetusjärjestelmäpäätöksistä.

Jätelautakunnan toiminta ja päätöksenteko edistää jätelain tarkoitusta: edistää kiertotaloutta, vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, ehkäisee jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle, varmistaa toimivan jätehuollon sekä ehkäisee roskaantumista. Jätelautakunta toimii yhteistyössä alueen kuntien ja jäteyhtiön kanssa. Seurannalla varmistetaan, että asuinkiinteistöt, vapaa-ajan kiinteistöt ja julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöt ovat kattavasti mukana järjestetyn jätteenkuljetuksen piirissä. Jätehuolto vaikuttaa asukkaiden jokapäiväiseen elämään. Jätehuollon sujuvuus ja asiakaslähtöisyys ja -tyytyväisyys onkin edellytys kiertotalouden ja jätelain tavoitteiden toteutumiseksi.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2023-2026

Jätelainsäädännössä tapahtuneet muutokset vaikuttavat myös tulevan suunnittelukauden painopisteisiin ja työmäärään. Tärkein tehtävä vuonna 2023 on edelleen jätelainsäädännön muutosten sekä myös uusien jätehuoltomääräysten jalkauttaminen yhteistyössä alueen kuntien ja Kymenlaakson Jäte Oy:n kanssa. Yhteistyötä on jatkettava muutosten sujuvan läpiviemisen ja tiedon kulun varmistamiseksi. Tiedotussuunnitelman laatiminen edistää jätelainsäädännön ja jätehuoltomääräysten jalkauttamista ja luo pysyvän käytännön jätelautakunnan tiedottamiselle. Nettisivu-uudistus tukee tätä.

Jätelainsäädännön uudistuksen myötä jätehuoltomääräykset sekä jätehuollon palvelutasomääritys pitää päivittää. Päivitykset saadaan valmiiksi viimeistään alkuvuoden 2023 aikana. Kompostointi-ilmoitusten vastaanottamista ja merkitsemistä kompostointirekisteriin jatketaan sekä myös kehitetään.

Lietteen kuljettajat ilmoittavat kuljetustietonsa jatkossa uuteen SIIRTO-rekisteriin, josta myös jätehuoltoviranomaiset pääsevät katsomaan tiedot. Lietteen kuljettajat eivät siis enää jatkossa ilmoita tietojaan jätehuoltoviranomaiselle, joten mahdollisesti osa raporttien käsittelystä jää pois työmäärästä. Toisaalta rekisterinpitötyö on tällä hetkellä lisääntynyt kompostointirekisterin sekä myös neljä kertaa vuodessa aiemman yhden kerran sijaan toimitettavien ja käsiteltävien jätteenkuljetusraporttien myötä. Kompostointirekisterin sujuvan alkuun saattamisen varmistamiseksi ja yleisen toimisto- ja muun työn määrän sekä Pertunmaan liittymisen aiheuttaman asiakaspalvelu- ja rekisterityön vuoksi on tarve ainakin vuodeksi 2023 määräaikaiselle toimistosihteerille, jonka kustannuksista 60 % tulee Kymen jätelautakunnalta ja 40 % yhdyskuntatekniikan hallinnolta.

Pakkausjätteet ja biojäte siirtyvät kaikissa kunnissa kunnan järjestämän jätehuollon piiriin heinäkuussa 2023 jätelainsäädännön uudistuksen myötä. Isoissa taajamissa tulee viimeistään heinäkuussa 2024 pakolliseksi joko liittyminen biojätteen erilliskeräykseen tai biojätteen kompostointi. Pyhtään kunnassa alkaa myös loppujätteiden kuljetus kunnan eli Kymenlaakson Jäte Oy:n järjestämänä 1.7.2023. Myös nämä aiheuttavat valmistelu- ja tiedotustyötä.

Vuonna 2022 hakemusten ja ilmoitusten määrä jää luultavasti alle arvioitun (08/2022: 2152 kpl). Vuoden 2023 ja 2024 hakemus-/ilmoitusmäärään vaikuttaa nostavasti Pertunmaan liittyminen jätelautakuntaan. Lisäksi vuosina 2024 ja 2026 voi tulla vapautushakemuksia biojätteen erilliskeräykseen liittyen, kun biojätteen erilliskeräys laajenee. Kompostointi-ilmoituksia odotetaan myös lisää. Kompostointi-ilmoituksista ei kuitenkaan tehdä päätöksiä. Muut ilmoitukset ja hakemukset sekä niistä tehtävät päätökset tulevat vähentymään työtapojen ja jätehuoltomääräysten päivittämisen myötä.

Riskianalyysi

Tavoitteiden toteutumisen esteenä voi olla resurssipula tai lautakunnan alueen kuntien erilaiset näkemykset jätehuollon toteuttamistavoista.

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2023

Kaupunkistrategian tavoite: Asuminen: Kouvola on turvallinen kotipesä

Tavoite: Tyytyväinen asiakas.	Keskeisimmät toimenpiteet: Ilmoitusten sekä hakemusten käsittely kohtuullisessa ajassa.			
Mittari(t)				
Käsittelyaika (päivää)	Lähtöarvo 8/2022	23	Tavoitearvo 12/2023	42

Kaupunkistrategian tavoite: Kestävä elämäntapa: Kouvola on luonnollinen perusta

Tavoite: Tiedotuksen kehittäminen.	Keskeisimmät toimenpiteet: Tiedotussuunnitelma ja nettisivujen uudistaminen.			
Mittari(t)				
Toteutumisaste (%)	Lähtöarvo 8/2022	30	Tavoitearvo 12/2023	100

Talous

Kymen jätelautakunta 1000 e	TP 2021	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Myyntituotot	264	296	312	312	312	312
Toimintatuotot	264	296	312	312	312	312
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-217	-224	-244	-244	-244	-244
Palkat ja palkkiot	-181	-186	-195	-195	-195	-195
Henkilösivukulut	-36	-38	-50	-50	-50	-50
Eläkekulut	-29	-31	-42	-42	-42	-42
Muut henkilösivukulut	-7	-7	-8	-8	-8	-8
Palvelujen ostot	-29	-47	-49	-49	-49	-49
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Muut toimintakulut	-17	-24	-19	-19	-19	-19
Toimintakulut	-264	-296	-312	-312	-312	-312
Toimintakate	0	0	0	0	0	0

Henkilöressit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Kymen jätelautakunta	3,0	3,3	3,4	3,7	3,7	3,7

Toiminnan volyymit

Kymen jätelautakunta	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS2026
Saapuneiden hakemusten ja ilmoitusten määrä	1 606	5 000	4 000	3 500	2 500	3 000
Tehtyjen viranhaltijapäätösten määrä	1 403	800	600	600	500	500

3.4 Käyttötalous toimialoittain ja toimielimittäin

Käyttötalous toimialoittain ja toimielimittäin, 1000 e	TP 2021	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Yhteistoiminta						
Toimintatulot	1 148	1 000	0	0	0	0
Toimintamenot	-355 922	-371 814	0	0	0	0
Toimintakate	-354 773	-370 814	0	0	0	0
Tarkastuslautakunta						
Toimintamenot	-163	-188	-193	-195	-198	-201
Toimintakate	-163	-188	-193	-195	-198	-201
Kaupunginhallitus						
Toimintatulot	57 533	71 149	70 623	70 573	70 573	70 573
Valmistus omaan käyttöön	17	100	400	400	400	400
Toimintamenot	-61 729	-65 536	-75 918	-74 478	-74 892	-74 144
Toimintakate	-4 179	5 712	-4 895	-3 505	-3 920	-3 171
Konsernipalvelut yhteensä						
Toimintatulot	57 533	71 149	70 623	70 573	70 573	70 573
Valmistus omaan käyttöön	17	100	400	400	400	400
Toimintamenot	-61 892	-65 724	-76 111	-74 673	-75 091	-74 345
Toimintakate	-4 342	5 524	-5 088	-3 700	-4 118	-3 373
Kasvatus- ja opetuslautakunta						
Toimintatulot	12 223	9 068	9 190	9 340	9 390	9 390
Toimintamenot	-163 421	-148 351	-153 068	-156 384	-158 736	-161 038
Toimintakate	-151 198	-139 283	-143 878	-147 044	-149 346	-151 648
Liikunta- ja kulttuurilautakunta						
Toimintatulot	4 359	5 321	3 606	3 606	3 606	3 606
Toimintamenot	-28 735	-31 566	-30 618	-30 886	-31 321	-31 756
Toimintakate	-24 375	-26 245	-27 012	-27 280	-27 715	-28 149
Sivistys yhteensä						
Toimintatulot	16 582	14 389	12 796	12 946	12 996	12 996
Toimintamenot	-192 155	-179 917	-183 686	-187 270	-190 057	-192 794
Toimintakate	-175 573	-165 527	-170 890	-174 324	-177 061	-179 797
Tekninen lautakunta						
Toimintatulot	38 698	35 146	31 823	31 823	31 823	31 823
Valmistus omaan käyttöön	1 146	1 289	1 331	1 331	1 331	1 331
Toimintamenot	-51 468	-51 443	-46 127	-46 327	-46 440	-46 654
Toimintakate	-11 624	-15 008	-12 973	-13 173	-13 286	-13 500
Kymen jätelautakunta						
Toimintatulot	264	296	312	312	312	312
Toimintamenot	-264	-296	-312	-312	-312	-312
Toimintakate	0	0	0	0	0	0
Tekniikka ja ympäristö yhteensä						
Toimintatulot	38 962	35 442	32 136	32 136	32 136	32 136
Valmistus omaan käyttöön	1 146	1 289	1 331	1 331	1 331	1 331
Toimintamenot	-51 732	-51 739	-46 440	-46 640	-46 753	-46 967
Toimintakate	-11 624	-15 008	-12 973	-13 173	-13 286	-13 500
Käyttötalous yhteensä						
Toimintatulot	114 226	121 980	115 554	115 654	115 704	115 704
Valmistus omaan käyttöön	1 162	1 389	1 731	1 731	1 731	1 731
Toimintamenot	-661 701	-669 194	-306 236	-308 583	-311 901	-314 106
Toimintakate	-546 313	-545 825	-188 951	-191 197	-194 465	-196 670

4 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmassa esitetään kaikki kaupungin palvelutuotannon toimintatulot ja –menot (ulkoiset ja sisäiset), näiden välinen erotus eli toimintakate sekä kaupungin yhteisinä yleiskatteisina erinä verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustulot ja -menot. Näiden erien erotuksena saatavan vuosikatteen pitäisi riittää kattamaan omaisuuden kulumista mittaavat suunnitelman mukaiset poistot. Vuosikatteen ja poistojen erotus on tilikauden tulos, josta tilinpäätöserien muutosten jälkeen muodostuu tilikauden yli- tai alijäämä. Vertailussa tilinpäätökseen 2021 on huomioitava kaupungin toiminnassa tapahtuneet muutokset. Merkittävimmät muutokset olivat ammatillisen koulutuksen järjestämisvastuun siirtyminen 1.1.2022 alkaen Kouvolan Ammattiopisto Oy:lle sekä lomituspalveluiden siirtyminen Sysmän kunnalle. Tilinpäätösennuste vuodelle 2022 esitetään ulkoisen tuloslaskelman yhteydessä.

Tuloslaskelma (ulk.+sis.) 1000 e	Alkuperäinen		Muutettu				
	TP 2021	TA 2022	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	114 226	118 552	121 980	115 554	115 654	115 704	115 704
Myyntituotot	36 372	34 171	33 771	28 107	28 107	28 107	28 107
Maksutuotot	4 967	4 577	4 577	3 824	3 724	3 574	3 574
Tuet ja avustukset	10 050	7 231	7 894	7 674	7 874	8 074	8 074
Muut toimintatuotot	62 837	72 572	75 737	75 949	75 949	75 949	75 949
Valmistus omaan käyttöön	1 162	1 389	1 389	1 731	1 731	1 731	1 731
Toimintakulut	-661 701	-645 304	-669 194	-306 236	-308 583	-311 901	-314 106
Henkilöstökulut	-155 567	-138 293	-140 386	-136 708	-140 514	-143 119	-145 957
Palkat ja palkkiot	-119 936	-107 130	-107 830	-107 853	-110 977	-113 114	-115 443
Henkilösivukulut	-35 632	-31 163	-32 556	-28 855	-29 537	-30 004	-30 514
Eläkekulut	-30 948	-27 086	-28 444	-24 347	-24 898	-25 276	-25 688
Muut henkilösivukulut	-4 683	-4 077	-4 112	-4 508	-4 639	-4 728	-4 825
Palvelujen ostot	-422 801	-422 078	-438 125	-70 323	-70 349	-70 433	-70 669
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 748	-21 542	-25 352	-24 478	-22 678	-22 388	-22 438
Avustukset	-10 286	-9 057	-8 657	-16 850	-17 125	-17 925	-16 975
Muut toimintakulut	-49 299	-54 334	-56 674	-57 877	-57 917	-58 036	-58 067
Toimintakate	-546 313	-525 363	-545 825	-188 951	-191 197	-194 465	-196 670
Verotulot	370 954	365 500	380 000	206 000	194 000	200 000	204 000
Valtionosuudet	193 407	175 650	175 650	16 600	13 000	15 500	15 700
Rahoitustuotot ja -kulut	11 451	10 185	10 185	6 517	5 317	4 317	3 017
Korkotuotot	1 893	1 800	1 800	2 841	1 841	1 841	1 841
Muut rahoitustuotot	12 133	11 090	11 090	8 690	8 690	8 690	8 690
Korkokulut	-2 465	-2 500	-2 500	-4 505	-5 005	-6 005	-7 305
Muut rahoituskulut	-111	-205	-205	-509	-209	-209	-209
Vuosikate	29 499	25 972	20 010	40 166	21 120	25 352	26 047
Poistot ja arvonalentumiset	-26 661	-25 500	-25 500	-28 300	-29 360	-30 323	-33 729
Suunnitelman muk. poistot	-24 037	-25 500	-25 500	-28 300	-29 360	-30 323	-33 729
Arvonalentumiset	-2 624	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	2 838	472	-5 490	11 866	-8 240	-4 971	-7 682
Poistoeron muutos	217	70	70	71	71	71	71
Tilikauden ylijäämä (alij.)	3 056	542	-5 420	11 937	-8 169	-4 900	-7 611

Seuraavassa tuloslaskelmassa on esitetty kaupungin ulkoinen tulolaskelma (sisäiset erät eliminoitu). Ulkoisesta eli virallisesta tuloslaskelmasta lasketaan tunnusluvut.

Tuloslaskelma (ulk.) 1000 e	Muutettu						
	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	51 560	52 149	51 700	43 961	44 061	44 111	44 111
Myyntituotot	16 589	14 391	14 000	8 167	8 167	8 167	8 167
Maksutuotot	4 921	4 548	4 200	3 799	3 699	3 549	3 549
Tuet ja avustukset	10 050	7 894	8 000	7 674	7 874	8 074	8 074
Muut toimintatuotot	20 001	25 316	25 500	24 321	24 321	24 321	24 321
Valmistus omaan käyttöön	1 162	1 389	1 389	1 731	1 731	1 731	1 731
Toimintakulut	-599 036	-599 363	-600 000	-234 643	-236 989	-240 307	-242 512
Henkilöstökulut	-155 567	-140 386	-141 700	-136 708	-140 514	-143 119	-145 957
Palkat ja palkkiot	-119 936	-107 830	-109 000	-107 853	-110 977	-113 114	-115 443
Henkilösivukulut	-35 632	-32 556	-32 700	-28 855	-29 537	-30 004	-30 514
Eläkekulut	-30 948	-28 444	-28 500	-24 347	-24 898	-25 276	-25 688
Muut henkilösivukulut	-4 683	-4 112	-4 200	-4 508	-4 639	-4 728	-4 825
Palvelujen ostot	-403 112	-418 716	-418 000	-50 341	-50 367	-50 451	-50 687
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 569	-25 352	-25 300	-24 478	-22 678	-22 388	-22 438
Avustukset	-10 286	-8 657	-8 600	-16 850	-17 125	-17 925	-16 975
Muut toimintakulut	-6 500	-6 253	-6 400	-6 265	-6 305	-6 425	-6 455
Toimintakate	-546 313	-545 825	-546 911	-188 951	-191 197	-194 465	-196 670
Verotulot	370 954	380 000	380 000	206 000	194 000	200 000	204 000
Valtionosuudet	193 407	175 650	176 000	16 600	13 000	15 500	15 700
Rahoitustuotot ja -kulut	11 451	10 185	10 000	6 517	5 317	4 317	3 017
Korkotuotot	1 893	1 800	1 800	2 841	1 841	1 841	1 841
Muut rahoitustuotot	12 133	11 090	11 000	8 690	8 690	8 690	8 690
Korkokulut	-2 465	-2 500	-2 200	-4 505	-5 005	-6 005	-7 305
Muut rahoituskulut	-111	-205	-600	-509	-209	-209	-209
Vuosikate	29 499	20 010	19 089	40 166	21 120	25 352	26 047
Poistot ja arvonalentumiset	-26 661	-25 500	-25 500	-28 300	-29 360	-30 323	-33 729
Suunnitelman muk. poistot	-24 037	-25 500	-25 500	-28 300	-29 360	-30 323	-33 729
Arvonalentumiset	-2 624	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	2 838	-5 490	-6 411	11 866	-8 240	-4 971	-7 682
Poistoeron muutos	217	70	70	71	71	71	71
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alij.)	3 056	-5 420	-6 341	11 937	-8 169	-4 900	-7 611
Tunnusluvut							
Toimintatuotot/Toimintamenot, %	8,6	8,7	8,6	18,9	18,7	18,5	18,3
Vuosikate, % poistoista	110,6	78,5	74,9	141,9	71,9	83,6	77,2
Vuosikate euroa/asukas	367	252	240	512	272	330	343
Kertynyt yli-/alijäämä	19 962	14 542	13 621	25 558	17 389	12 488	4 877
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	248	183	171	326	224	163	64
Asukasmäärä	80 483	79 526	79 526	78 462	77 571	76 710	75 898
Toimintakatteen muutos %	5,1	-0,1	0,1	-65,5	1,2	1,7	1,1

Toimintatuotot vuonna 2023 ovat 44,0 milj. euroa. Merkittävimmät muutokset ovat hyvinvointialueuudistuksen vuoksi pienenevät tukipalveluiden tulot sekä lisäksi ulkoisten vuokratuottojen vähenemiset. Tukipalveluiden muutoksilla ei ole nettovaikutusta kustannuksiin, koska tukipalvelujen henkilöstöä siirtyy vastaavasti hyvinvointialueelle.

Toimintakuluiksi muodostuu 234,6 milj. euroa. Henkilöstökulut ovat 136,7 milj. euroa. Vaikka henkilöstömäärä vähenee, samanaikaisesti valtakunnalliset palkkaratkaisut lisäävät henkilöstökuluja.

Eläkekulujen tiliryhmässä tasausmaksu korvaa 1.1.2023 alkaen eläkemenoperusteisen KuEL-maksun. Muutos liittyy hyvinvointialueuudistukseen. Vuonna 2023 tasausmaksun arvioidaan olevan noin 5,3 milj. euroa, kun osa tasausmaksusta on hyvinvointialueiden kustannuksia. Ohjeistus tasausmaksun kohdistamisesta aiheutti muutoksen toimielinten alkuperäiseen kehykseen, toimialojen väliset summat muuttuivat uuden jakoperusteen mukaisesti.

Toimintakatteeksi vuonna 2023 muodostuu -189,0 milj. euroa. Korkokulujen on arvioitu kasvavan 4,5 milj. euroon lainamäärän ja korkotason kasvusta johtuen. Rahoituserien jälkeen muodostuva vuosikate, 40,2 milj. euroa, kattaa suunnitelman mukaiset poistot 141,9 prosenttisesti. Suunnitelman mukaisten poistojen arvioidaan olevan 28,3 milj. euroa. Tilikauden tulokseksi muodostuu 11,9 milj. euroa. Kun huomioidaan poistoeron muutokset noin 0,1 milj. euroa, tilikauden ylijäämäksi vuonna 2023 muodostuu 11,9 milj. euroa. Talousarviovuoden 2023 ja taloussuunnitelmavuosien kertyneen yli-/alijäämän sekä toimintakatteen muutoksessa laskennassa on huomioitu tilinpäätösennusteen 2022 mukaiset luvut.

Tuloslaskelman tunnusluvut

Tuloslaskelman yhteydessä esitettävät tunnusluvut kuvaavat tulorahoituksen riittävyyttä. Tunnusluvulla toimintatulot prosenttia toimintamenoista voidaan tulkita toimintatulolla toimintamenoista katettavaa osuutta, jonka kasvu vahvistaa kunnan tulorahoitusta.

Vuosikate prosenttia poistoista kuvaa vuosikatteen riittävyyttä kattamaan poistot. Tulorahoitus on ylijäämäinen, jos vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot.

Vuosikate euroa/asukas -tunnuslukua käytetään yleisesti tulorahoituksen arvioinnin riittävydessä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvio ei voida asettaa, vaan kunnan toimintaympäristö vaikuttaa tavoitteen määrittämiseen kunnassa.

Kertynyt yli-/alijäämä sekä kertynyt yli-/alijäämä asukasta kohden kuvaa kaupungin pitkän aikavälin tulorahoitustarvetta. Kouvolan negatiiviset tunnusluvut osoittavat kaupungin tulorahoituksen riittämättömyyden.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot koostuvat tulo-, yhteisö- ja kiinteistöverosta. Kouvolan kaupungin vuoden 2023 tulovero on 8,61 prosenttia. Lain mukaan kunnanvaltuuston on määriteltävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Kouvolan kiinteistöveroprosentteihin ei esitetä muutoksia:

- yleinen kiinteistövero 1,45 % (vaihteluväli 0,93-2,00)
- vakituisten asuntojen kiinteistövero 0,65 % (vaihteluväli 0,41-1,0)
- muiden asuinrakennuksien kiinteistövero 1,35 % (vaihteluväli 0,93-2,00)
- voimalaitoksien kiinteistövero 3,10 % (vaihteluväli 0,93-3,10)
- rakentamattoman rakennuspaikan veroa ei määritetä erikseen, jolloin se on sama kuin yleinen kiinteistöveroprosentti (jos määritetään, vaihteluväli 2,00-6,00)

Verotulot, 1000 e	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Kunnan tulovero	307 316	311 500	315 000	152 000	142 000	146 000	150 000
Kiinteistövero	27 796	28 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	35 841	26 000	35 000	24 000	22 000	24 000	24 000
Yhteensä	370 954	365 500	380 000	206 000	194 000	200 000	204 000

Valtionosuudet jakautuvat valtiovarainministeriön hallinnoimaan peruspalvelujen valtionosuuteen ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaiseen valtionosuuteen, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Peruspalvelujen valtionosuudet sisältävät vuosittainen paljon muutoksia. Kaupungin opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on negatiivinen, koska kunnilta peritään valtionosuuksien yhteydessä omarahoitusosuus ammatilliseen koulutukseen (186,42 euroa/asukas v. 2022). Myös lukiokoulutuksesta kaupungilta peritään omarahoitusosuus, mutta opetuksen järjestäjänä kaupunki saa lukiokoulutuksesta oppilaskohtaisen valtionosuuden.

Valtionosuudet, 1000 e	TP 2021	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	123 054	126 400	126 400	-2 600	-6 000	-6 000	-6 000
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	17 048	15 200	15 200	13 400	13 400	15 300	15 300
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	16 434	-6 600	-6 600	-7 500	-7 500	-7 500	-7 500
Verotulomenetysten kompensatio	36 871	40 650	40 650	13 300	13 100	13 700	13 900
Yhteensä	193 407	175 650	175 650	16 600	13 000	15 500	15 700

5 Investointiosa

Investointimenot talousarviovuodelle 2023 ovat yhteensä 42,9 milj. euroa. Rahoitusosuuksia arvioidaan saatavan 0,4 milj. euroa ja investointien luovutustuloja kertyvän 0,5 milj. euroa. Kaupungin nettoinvestoinnit ovat 42,0 milj. euroa vuodelle 2023, josta kärkihankkeiden osuus on 8,2 milj. euroa.

Vuosina 2023-2026 investoinneissa panostetaan perusopetuksen kehittämiseen palveluverkkopäätösten mukaisesti. Vuosina 2024-2028 on suunniteltu panostusta infran rakentamiseen yhdyskuntatekniikan korjausvelan pienentämiseksi. Perusinvestointimenot (ml. leasing, vuokraus tai muu rahoitusmalli) vuonna 2023 ovat noin 62,2 milj. euroa. Elinkeinopoliittiset hankkeet, sisältäen ns. kärkihankkeet ja muut elinvoimaa vahvistavat hankkeet, ovat 9,7 milj. euroa vuonna 2023. Talousarvion liitteenä on esitetty 10 vuoden investointisuunnitelma sekä merkittävämpien investointien seurantalomakkeet.

Rakentamisinvestoinneissa on varauduttu riskilisään kohonneiden rakentamiskustannusten vuoksi. Riskilisanä on käytetty 0-30 % riippuen hankkeen kustannusarvion laatimisajankohdasta. Riskilisan käyttö toteutuu vain perustelluista syistä. Alkuperäinen kustannusarvio ja riskilisan sisältyminen ilmenee liitteenä olevasta investointien 10 vuoden suunnitelmasta.

Aineettomat hyödykkeet

ICT-investointeihin on vuodelle 2023 varattu 0,9 milj. euroa. ICT-investointeja kohdistetaan digitalisaation keinoin tapahtuvaan toimintaprosessien kehittämiseen sekä lainsäädännön vaatimiin toimenpiteisiin. Digitalisaation tulee näkyä niin sisäisten toimintaprosessien kehittymisenä kuin kuntalaisille suunnatuissa palveluissa, joissa tietoturva ja saavutettavuus ovat merkittävässä roolissa. CRM-järjestelmän käyttöönoton jälkeistä kehitystyötä jatketaan mm. kehittämällä asiakkuudenhallinnan toiminnallisuuksia vastaamaan eri palveluiden tarpeita. Trimblen sähköisten palveluiden kehittäminen jatkuu ja tulee näkymään lupapalvelujen käytettävyydessä ja palautepalvelun toimivuudessa. Varhaiskasvatuksen- ja opetustoimen prosesseja digitalisoidaan vastaamaan paremmin palvelutarvetta ja lain vaatimuksia.

Yhdyskuntatekniikan pitkävaikutteisiin menoihin on varattu vuodelle 2023 yhteensä 1,2 milj. euroa. Investoinnit ovat kaupungin osuus hulevesien investointeihin 0,9 milj. euroa ja VT6:n Kouvolan kohdan tiesuunnitelman suunnitteluun varautuminen 0,3 milj. eurolla.

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueiden hankintaan on varattu 2,5 milj. euroa ja luovutustuloja on arvioitu 0,5 milj. euroa. Määrärahasta on varattu 1,0 milj. euroa yritystonttituotantoon.

Tilapalveluiden rakennusinvestointeihin vuodelle 2023 on varattu 12,6 milj. euroa. Merkittävimmät investointikohteet ovat Marjoniemen yhtenäiskoulu 3,0 milj. euroa, teatterin uudisrakennus 0,3 milj. euroa ja uimahallin peruskorjaus ja laajennus 1,0 milj. euroa. Leasingrahoituksella rakennetaan Valkealan monitoimitaloa 9,0 milj. eurolla (kustannusarvio 31,7 milj. euroa), Inkeröisten monitoimitaloa 18,0 milj. eurolla (kustannusarvio 27,5 milj. euroa) ja Kaunisnurmen päiväkotia 2,3 milj. eurolla (kustannusarvio 4,6 milj. euroa). Tulevien hankkeiden hankesuunniteluihin varataan 0,3 milj. euroa ja ensikalustuksiin noin 0,2 milj. euroa. Monitoimiareenan suunnittelua Urheilupuistoon käynnistetään niin, että siinä haetaan kumppanuutta yksityisen toimijan kanssa.

Kouvolan jäähallin (kustannusarvio 9,5 milj. euroa) hankesuunnittelu tuodaan päätöksentekoon alkuvuonna 2023. Hankkeessa on tarkoitus tehdä teknisiä sekä toiminnallisia parannuksia rakennukseen, vuodelle 2023 hankkeeseen on varattu 1 milj. euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön investointiavustuksia liikunta- ja kulttuuritilojen peruskorjaus- ja perustamishankkeisiin tullaan hakemaan mm. teatterin uudisrakennukseen sekä peruskorjaukseen, koulujen yhteyksissä oleviin liikuntatiloihin, uimahallin rakentamiseen ja peruskorjaukseen sekä muiden liikuntatilojen rakentamiseen ja peruskorjaukseen. Avustukset huomioidaan kaupungin talousarviossa, kun ministeriö vahvistaa rahoitussuunnitelmansa.

Pieninvestointeihin vuodelle 2023 on varattu 5,0 milj. euroa. Pieninvestointina toteutetaan kiinteistöjen korjaustöitä huolehtien rakennusten tarkoituksenmukaisesta käyttökelpoisuudesta. Vuoden 2023 pieninvestoinneiksi tullaan ehdottamaan mm. Valkealan uimahallin välttämättömien korjaustöiden suorittamista, jotta uimahallin käyttö voi jatkua vuoteen 2026 asti. Valkealan uimahallilla tulee olemaan tavanomaista enemmän käyttöä Urheilupuiston rakennustöiden aikana. Vastaavia ylläpitäviä korjaustöitä tehdään mm. Myllykosken kirjastorakennuksessa sekä Kuusankosken urheilutalolla, joiden jatkokäytöstä päätetään erikseen, mutta joiden käyttö on turvattava kunnes tilaratkaisu on tehty. Kaupunginhallitus tekee pieninvestointikohteista päätöksen osana käyttösuunnitelmaa.

Yhdyskuntatekniikan investointimenot ovat 26,7 milj. euroa ja rahoitusosuuksia arvioidaan saatavan 0,4 milj. euroa. Yritysalueiden tonttutuotannon kasvattamiseen on vuodelle 2023 varattu 5,0 milj. euroa ja Käyrälammen kehittämiseen 3,5 milj. euroa. Katujen, teiden ja kevyen liikenteen väylien investointeihin on varattu 11,3 milj. euroa, viheralueisiin 1,6 milj. euroa, siltoihin ja erikoisrakenteisiin 1,4 milj. euroa sekä ulkovalaistukseen 1,0 milj. euroa.

Strategisten tavoitteiden mukaisia investointien rakentamisia aikataulutetaan investoinneissa tasaisesti suunnittelukaudelle. Uusien asuinalueiden infraa rakennetaan maankäytön toteuttamissuunnitelman mukaisesti vuonna 2023 Lautaroon. Vuosien 2024-2026 uudet asuinalueet rakennetaan maankäytön toteuttamissuunnitelmassa määritellyssä aikataulussa, jos alueiden kaavoitus ja tarkempi suunnittelu antaa niille valmiuden. Kuusankosken Rantapuistoon rakennetaan vuoden 2023 aikana ainakin siltä Maunukselanpuron yli. Muun osan rakentamiseen vaikuttaa betonipylväiden kohtalo. Katusaneerauksia tehdään yhdessä vesilaitosten kanssa. Leikkipaikkoja saneerataan edelleen 3 kpl / vuosi.

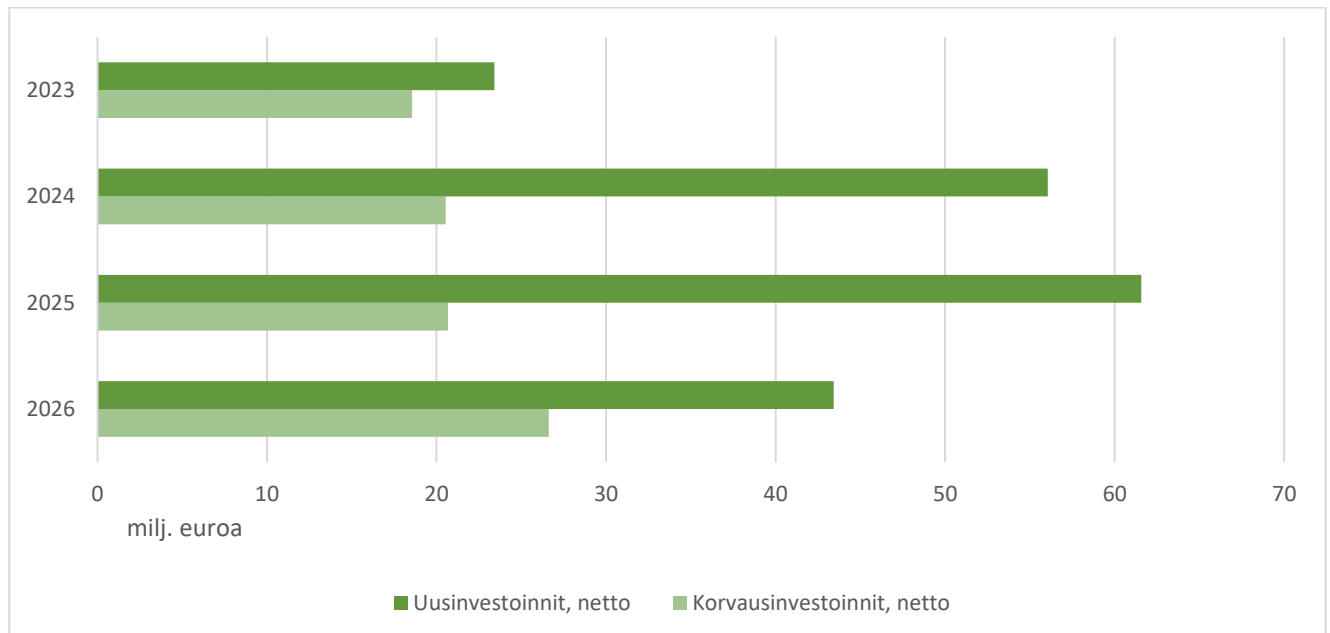
Sijoitukset

Osakkeissa ja osuuksissa on varauduttu noin 0,1 milj. euron sijoitukseen Itärata Oy – hankeyhtiöön sekä muihin mahdollisiin kaupunginhallituksen osake- ja osuussijoitusten hankintoihin.

Investoinnit sis. kärkihankkeet 1000 e	TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Aineettomat hyödykkeet	-1 956	-1 756	-2 072	-1 704	-1 751	-1 764
Aineelliset hyödykkeet	-39 295	-37 445	-40 528	-75 109	-81 080	-67 884
Sijoitukset	-500	-500	-260	-290	-410	-410
Investointimenot yhteensä	-41 751	-39 701	-42 860	-77 103	-83 241	-70 058
Rahoitusosuudet	1 900	2 130	378	0	0	0
Investointien luovutustulot	400	300	500	500	1 000	1 000
Investointitulot yhteensä	2 300	2 430	878	500	1 000	1 000
Nettoinvestoinnit yhteensä	-39 451	-37 271	-41 982	-76 603	-82 241	-69 058
Leasing, vuokraus tai muu rahoitusmalli	-24 920	-25 520	-29 870	-19 094	-16 500	-11 627

Kärkihankkeet 1000 e		TA 2022	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	Kokonais- kust.arvio
Yritysalueet	Menot			-5 000	-1 000	-1 500	-2 000	-11 000
Yritysalueet	Tulot			0	0	0	0	0
Yritysalueet	Netto			-5 000	-1 000	-1 500	-2 000	-11 000
Käyrälammen alueen kehittäminen	Menot	-780	-510	-3 452	-1 755	-624	0	-12 565
Käyrälammen alueen kehittäminen	Tulot	0	56	289	0	0	0	0
Käyrälammen alueen kehittäminen	Netto	-780	-454	-3 163	-1 755	-624	0	-12 565
Kärkihankkeet yhteensä	Menot	-780	-510	-8 452	-2 755	-2 124	-2 000	-23 565
Kärkihankkeet yhteensä	Netto	-780	-454	-8 163	-2 755	-2 124	-2 000	-23 565
Nettoinvestoinnit ilman kärkihankkeita		-38 671	-36 817	-33 819	-73 848	-80 117	-67 058	

Kaupungin taseeseen tulevista investoinneista vuonna 2023 korvausinvestointien osuus on 18,6 milj. euroa ja uusinvestointien 23,4 milj. euroa. Suunnitelmavuosina korvausinvestointeja on 20,5-26,6 milj. euroa ja uusinvestointeja 43,4-61,6 milj. euroa.

Investointisuunnitelma vuosina 2023-2026

Investoinnit projekteittain kaupunginhallituksen alainen toiminta, 1000 e	KI/UI	Menot/ Tulot	Kust.arvio	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
ICT-investoinnit	UI	Menot	0	-900	-900	-900	-900
Osakkeet ja osuudet	UI	Menot	0	-260	-290	-410	-410
Tilojen hankesuunnittelut	KI	Menot	0	-300	-200	-200	-100
Kaupungintalo Kouvola	KI	Menot	-16 159	0	0	0	-2 000
Kouvolan jäähalli	KI	Menot	-9 500	-1 000	-3 000	-1 000	0
Mansikka-ahon liikuntahalli	KI	Menot	-6 170	0	-147	-3 379	-2 644
Kirjaston peruskorjaus	KI	Menot	-13 260	0	-200	-300	-4 000
Pieninvestoinnit	KI	Menot	0	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Teatteri, uudisrakennus ja peruskorjaus	UI/KI	Menot	-30 000	-250	-250	-8 250	-8 250
Marjoniemen yhtenäiskoulu	UI	Menot	-57 220	-3 000	-19 000	-19 000	-16 000
Uusi uimahalli	UI	Menot	-37 382	-1 000	-17 866	-17 866	-650
Liikuntahalli Eskolanmäki	UI	Menot	-3 673	-1 800	-1 873	0	0
Liikuntahalli Naukio	UI	Menot	-3 673	0	0	0	-1 873
Kalustus rakennushankkeisiin	UI	Menot	0	-170	-1 900	-550	-1 375
Yhteensä		Menot	-177 037	-13 680	-50 626	-56 855	-43 202

Investoinnit projekteittain tekninen lautakunta, 1000 e	KI/UI	Menot/ Tulot	Kust.arvio	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Maa- ja vesialueet	UI	Menot	0	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Maa- ja vesialueet	UI	Tulot	0	500	500	1 000	1 000
Maa- ja vesialueet	UI	Netto	0	-2 000	-2 000	-1 500	-1 500
Muut pitkävaikuttiset menot	KI	Menot	0	-70	0	-89	-90
KI Kadut tiet ja kevyt liikenne	KI	Menot	0	-8 735	-8 568	-7 772	-8 759
KI Viheralueet	KI	Menot	0	-488	-1 008	-940	-1 084
KI Sillat ja erikoisrakenteet	KI	Menot	0	-1 421	-1 080	-635	-1 290
KI Ulkovaistutus	KI	Menot	0	-854	-600	-508	0
KI Suunn. ja pieninvestoinnit	KI	Menot	0	-403	-360	-381	-387
KI Muut maa- ja vesirakenteet	KI	Menot	0	-293	-348	-432	-271
KI Liikenteen ohjauslaitteet	KI	Menot	0	0	-36	-38	0
Muut pitkävaikuttiset menot	UI	Menot	0	-1 102	-804	-762	-774
UI Kadut tiet ja kevyt liikenne	UI	Menot	0	-2 538	-5 892	-6 947	-6 063
UI Viheralueet	UI	Menot	0	-1 098	-840	-1 270	-1 806
UI Ulkovaistutus	UI	Menot	0	-183	-336	-127	-168
UI Suunn. ja pieninvestoinnit	UI	Menot	0	-244	-600	-508	-516
UI Muut maa- ja vesirakenteet	UI	Menot	0	-616	-690	-1 289	-1 109
UI Muut maa- ja vesirakenteet	UI	Tulot	0	89	0	0	0
UI Liikenteen ohjauslaitteet	UI	Menot	0	-183	-60	-64	-39
Yritysalueet	UI	Menot	-11 000	-5 000	-1 000	-1 500	-2 000
	UI	Tulot	0	0	0	0	0
	UI	Netto	-11 000	-5 000	-1 000	-1 500	-2 000
Käyrälammen kehittäminen	UI	Menot	-12 565	-3 452	-1 755	-624	0
	UI	Tulot	289	289	0	0	0
	UI	Netto	-12 276	-3 163	-1 755	-624	0
Yhteensä		Menot	-23 565	-29 180	-26 477	-26 386	-26 856
		Tulot	289	878	500	1 000	1 000
		Netto	-23 276	-28 302	-25 977	-25 386	-25 856

Investoinnit projekteittain kaupunki, 1000 e	KI/UI	Menot/ Tulot	Kust.arvio	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit yhteensä	-	Menot	-200 602	-42 860	-77 103	-83 241	-70 058
Investoinnit yhteensä	-	Tulot	289	878	500	1 000	1 000
Investoinnit yhteensä	-	Netto	-200 313	-41 982	-76 603	-82 241	-69 058

Vaihtoehtoiset rahoitusmallit, 1000 e	Menot/ Tulot	Kust.arvio	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Valkealan monitoimitalo	Menot	-31 694	-9 000	-4 494	0	0
Kuusankosken yhtenäiskoulu	Menot	-27 527	0	0	-12 000	-10 127
Inkeröisten monitoimitalo	Menot	-27 500	-18 000	-8 600	0	0
Sippolan päiväkoti ja alakoulu	Menot	-3 000	0	0	-1 500	-1 500
Naukion päiväkoti	Menot	-3 420	-600	0	0	0
Kaunisnurmen päiväkoti	Menot	-4 550	-2 270	-3 000	0	0
Keskuskeittiö/Mansikkamäen koulun ruokailutilat	Menot	-6 000	0	-3 000	-3 000	0
Yhteensä	Menot	-103 691	-29 870	-19 094	-16 500	-11 627
Investoinnit yhteensä (sis.vaihtoeht. rah.mallit)	Menot		-72 730	-96 197	-99 741	-81 685
	Tulot		878	500	1 000	1 000
	Netto		-71 852	-95 697	-98 741	-80 685

6 Rahoitusosa

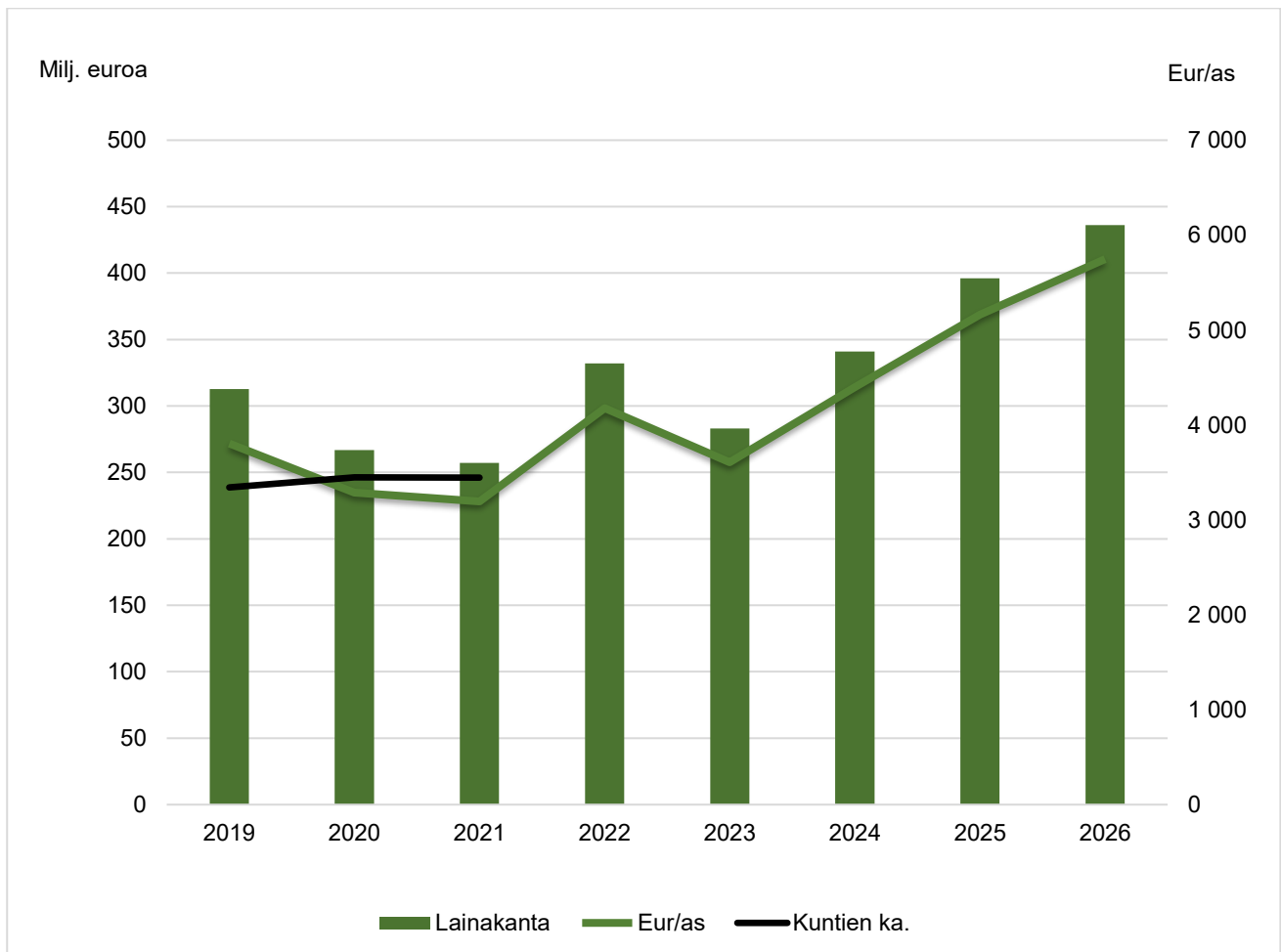
Rahoituslaskelma 1000 e	TP 2021	MTA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	29 499	20 010	19 089	40 166	21 120	25 352	26 047
Tulorahoituksen korjauserät	-4 780	-1 880	-13 477	-1 290	-1 290	-1 290	-1 290
Toiminnan rahavirta	24 719	18 130	5 612	38 876	19 830	24 062	24 757
Investointien rahavirta							
Investointimenot yhteensä	-40 682	-39 701	-39 240	-42 860	-77 103	-83 241	-70 058
Rahoitusosuudet	1 606	2 130	2 100	378	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 037	2 180	6 677	1 790	1 790	2 290	2 290
Investointien rahavirta	-35 040	-35 391	-30 463	-40 692	-75 313	-80 951	-67 768
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10 320	-17 261	-24 851	-1 816	-55 483	-56 889	-43 011
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-136	-50 200	-50 200	-200	-4 700	-200	-200
Antolainasaamisten vähennykset	331	64	64	52 069	2 300	2 350	3 890
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	59 000	59 000	35 000	93 000	125 000	82 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-32 460	-45 000	-45 000	-34 000	-35 000	-70 000	-42 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 643		61 000	-50 000			
Oman pääoman muutokset	-1 049						
Muut maksuvalmiuden muutokset	22 823						
Rahoituksen rahavirta	12 152	-36 136	24 864	2 869	55 600	57 150	43 690
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 832	-53 397	13	1 053	117	261	679
Rahavarat 31.12.	30 284	-23 113	30 297	31 350	31 467	31 728	32 406
Rahavarat 1.1.	28 453	30 284	30 284	30 297	31 350	31 467	31 728
Tunnusluvut							
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. euroa	-59,1	-67,5	-75,1	-37,3	-47,0	-149,4	-182,1
Investointien tulorahoitus, %	75,5	53,3	51,4	94,5	27,4	30,5	37,2
Lainakanta, 1 000 euroa	257 084	271 084	332 084	283 084	341 084	396 084	436 084
Lainakanta e/as	3 194	3 409	4 176	3 608	4 397	5 163	5 747
Lask. lainanhoitokate	0,9	0,6	0,5	1,1	0,5	0,6	0,5
Asukasluku vuoden lopussa	80 483	79 526	79 526	78 462	77 571	76 710	75 878

Rahoituslaskelman toiminnan rahavirta muodostuu tuloslaskelman vuosikatteesta, satunnaisista eristä ja tulorahoituksen korjauseristä. Vuosikatteeseen ja satunnaisiin eriin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden (investointien) luovutusvoitot ja -tappiot oikaistaan tulorahoituksen korjauserissä. Luovutusvoittoja on arvioitu vuonna 2023 saatavan 1,3 milj. euroa. Toiminnan rahavirta osoittaa käytettävissä olevan tulorahoituksen määrän investointien rahoittamiseen, pääomasijoituksiin sekä maksuvalmiuden vahvistamiseen. Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen erotuksesta.

Käyttöomaisuusinvestoinnit vuonna 2023 ovat 42,9 milj. euroa ja niihin arvioidaan saatavan rahoitusosuuksia 0,4 milj. euroa ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja 1,8 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirran tavoitteena pitkällä aikavälillä pitää olla investointien rahoitus omarahoituksella. Kestävä investointitaso riippuu poistojen sekä käytettävissä olevan tulorahoituksen määrästä.

Rahoituksen rahavirta muodostuu antolainauksen ja lainakannan muutoksista. Antolainauksen muutoksissa esitetään taseen pysyvien vastaavien sijoituksiin kuuluvien lainasaamisten lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät pitkäaikaisten lainojen lisäykset ja talousarviovuoden lyhennykset sekä mahdolliset nettomuutokset lyhytaikaisissa lainoissa. Antolainasaamisten vähennykseen ja lyhytaikaisten lainojen muutokseen vuonna 2023 sisältyy energiayhtiölle myönnetyn 50,0 milj. euron lainan takaisinmaksu sekä sitä vastaavan kaupungin ottaman lyhytaikaisen lainan takaisinmaksu. Vuoden 2024 antolainan lisäykseen sisältyy 4,5 milj. euron laina Kouvolan Asunnot Oy:lle. Kaupunginhallitus hyväksyi lainan myöntämisen 7.11.2022 ja valtuusto sitoutui 14.11.2022 ottamaan sen huomioon tulevissa talousarvioissa. Vuonna 2023 lainakannan arvioidaan vähenevän 49,0 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen lisäystä on 35,0 milj. euroa ja lyhennyksiä 34,0 milj. euroa.

Taloussuunnittelukaudella laskennallisen lainanhoitokatteen arvioidaan olevan 0,5-1,1 välillä. Rahoituslaskelmassa on käytetty vertailuna vuoden 2022 tilinpäätösennustetta, jotta lainakannan määrä on oikealla tasolla.

7 Liitteet

7.1 Tilivelvolliset

Luottamushenkilötoimielimet

Kaupunginhallitus ja sen jaostot

Lautakunnat ja niiden jaostot

Viranhaltijat

Konsernipalvelut:

Kaupunginjohtaja
 Apulaiskaupunginjohtaja
 Kehitysjohtaja
 Arviointipäällikkö
 Hallintojohtaja
 Henkilöstöjohtaja
 Viestintä- ja markkinointipäällikkö
 Talousjohtaja
 Tietohallintojohtaja
 Hyvinvointipäällikkö
 Toimitilajohtaja

Tekniikka ja ympäristö:

Tekninen johtaja
 Ympäristöjohtaja
 Kaupungingeodeetti
 Kaupungininsinööri
 Jätehuoltopäällikkö
 Kiinteistöpalvelujohtaja

Sivistys/kasvatus- ja opetus:

Sivistysjohtaja
 Kasvatus- ja opetusjohtaja
 Kasvun tuen päällikkö
 Varhaiskasvatuspäällikkö
 Opetuspalvelupäällikkö

Sivistys/liikunta- ja kulttuuri:

Liikuntapäällikkö
 Liikuntapaikkapäällikkö
 Kirjastopalvelujohtaja
 Museonjohtaja
 Kulttuuripäällikkö
 Kulttuuritalojen tuotantopäällikkö
 Kansalaisopiston rehtori

7.2 Investointien 10 vuoden suunnitelma

Investointikohde, 1 000 e	Elinkeinopol./ Perusinv.	Alkuperäinen kust.arvio	Kokonais- kust.arvio	TA 2023	TA 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027	TA 2028	TA 2029	TA 2030	TA 2031	TA 2032
Osakkeet ja osuudet	E			-260	-290	-410	-410	-1 080	-1 380	-1 380	-320	-100	-500
Ict-investoinnit	P			-900	-900	-900	-900	-900	-900	-900	-900	-900	-900
Marjonien yhtenäiskoulu	P	-43 450	-57 220	-3 000	-19 000	-19 000	-16 000	0	0	0	0	0	0
Elimäen/Korian yhtenäiskoulu	P	-10 170	-13 221	0	0	0	0	-2 700	-10 500	0	0	0	0
Kirjaston peruskorjaus	P	-10 200	-13 260	0	-200	-300	-4 000	-8 760	0	0	0	0	0
Teatteri, uudisrakennus ja peruskorjaus	E	-30 000	-30 000	-250	-250	-8 250	-8 250	-8 000	-5 000	0	0	0	0
Uimahallin peruskorjaus ja laajennus	E	-28 755	-37 382	-1 000	-17 866	-17 866	-650	0	0	0	0	0	0
Jäähalli Kouvola	P	-7 308	-9 500	-1 000	-3 000	-1 000	0	0	0	-2 500	-2 000	0	0
Mansikka-ahon liikuntahalli pk	P	-4 746	-6 170	0	-147	-3 379	-2 644	0	0	0	0	0	0
Liikuntahalli Eskolanmäki	P	-2 825	-3 673	-1 800	-1 873	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikuntahalli Naukio	P	-2 825	-3 673				-1 873	-1 800					
Kaupungintalo peruskorjaus	P	-12 430	-16 159	0	0	0	-2 000	-5 876	-8 283	0	0	0	0
Kalustus rakennushankkeisiin	P			-170	-1 900	-550	-1 375	-860	-500	-250	-250	-250	-250
Tilojen hankesuunnittelut	P			-300	-200	-200	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-300
Pieninvestoinnit/tilapalvelu	P			-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Maa- ja vesialueet	P			-2 000	-2 000	-1 500	-1 500	-500	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Muut pitkävaik./tela	P	*		-1 172	-804	-851	-864	-844	-871	-871	871	-871	-871
Kärkihankkeet/Yritysalueet	E		-11 000	-5 000	-1 000	-1 500	-2 000	-1 500	0	0	0	0	0
Kärkihankkeet/Käyrälampi	E		-12 279	-3 163	-1 755	-624	0	0	0	0	0	0	0
Tela/uusinvestoinnit	P	*		-4 773	-8 418	-10 205	-9 701	-7 812	-6 188	-6 045	-5 863	-6 240	-6 253
Tela/korvausinvestoinnit	P	*		-12 194	-12 000	-10 706	-11 791	-14 452	-12 831	-14 547	-13 780	-13 780	-15 145
Yhteensä (nettoinvestoinnit)				-41 982	-76 603	-82 241	-69 058	-60 184	-52 553	-32 593	-28 342	-28 241	-30 219
Muut rahoitusmuodot													
Valkealan monitoimitalo	P	-29 900	-31 694	-9 000	-4 494	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuusankosken yhtenäiskoulu	P	-21 175	-27 527	0	0	-12 000	-10 127	-10 200	0	0	0	0	0
Inkeröisten monitoimitalo	P	-27 500	-27 500	-18 000	-8 600	0	0	0	0	0	0	0	0
Pohjois-Valkealan päiväkoti ja alakoulu	P	-2 260	-2 938	0	0	0	0	-1 500	-1 400	0	0	0	0
Sippolan päiväkoti ja alakoulu	P	-2 260	-3 000	0	0	-1 500	-1 500	0	0	0	0	0	0
Kaunisnurmen päiväkoti	P	-3 500	-4 550	-2 270	-3 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Naukion päiväkoti	P	-3 420	-3 420	-600	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Keskuskeittiö/Mansikkamäen koulun ruokailutilat	P	-6 000	-6 000	0	-3 000	-3 000	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmuodot yhteensä				-29 870	-19 094	-16 500	-11 627	-11 700	-1 400	0	0	0	0
Kaikki yhteensä				-71 852	-95 697	-98 741	-80 685	-71 884	-53 953	-32 593	-28 342	-28 241	-30 219

*sisältää riskillisää 30 %

7.3 Merkittävimpien investointien erittelyt

Investointihankkeen talousarviolomake

Leasing
Uus-/laajennusinvestointi

Nimi: Valkealan monitoimitalo

Kuvaus

Valkealan monitoimitalo sisältyy valtuuston hyväksymään perusopetuksen palveluverkkosuunnitelmaan. Päiväkodin, yhtenäiskoulun, perhekeskuksen ja kirjaston lisäksi monitoimitalon tiloja käyttävät nuorisotyö, kansalaisopiston aikuisryhmät ja lasten sekä nuorten käsityökoulu, kuvataidekoulu sekä musiikkiopisto. Lisäksi monitoimitalo tarjoaa monipuoliset kokoontumis- ja harrastustilat Valkealan alueen yhdistyksille ja urheiluseuroille.

Monitoimitaloon sijoittuu vuosiluokat 1-9, esiopetus, varhaiskasvatuksen vuoropäiväkoti, kirjasto, perhekeskus ja nuorisotyö sekä aluekeittiö. Tilat rakennetaan noin 650 oppilaalle ja noin 120 päiväkotilapselle. Henkilökuntaa tiloissa tulee olemaan noin 120-130. Kesällä 2021 on purettu osa olemassa olevasta koulurakennuksesta. Rakennustyöt alkoivat syksyllä 2021 ja valmistuminen on loppuvuodesta 2023. Monitoimitalo otetaan käyttöön tammikuussa 2024. Tämän jälkeen puretaan vanha koulurakennus pois tontilta ja tehdään pihatyöt loppuun. Koko hanke on valmis kesällä 2024.

Riskiarvio

Elinkaarimallia ei ole kaupungilla aiemmin käytetty, joten mallin toimivuudesta ei ole kokemusta. Mallin toimivuus ja käyttökokemus nähdään rakennuksen valmistuttua ja 20 vuoden päästä taloudellisen pitoajan eli vuokra-ajan päätyttyä.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Uudisrakentamisen tavoitteena on rakentaa toimiva, viihtyisä, arkkitehtonisesti korkeatasoinen, kustannustehokas monitoimitalo, jonka tilat ovat joustavat ja tukevat usean eri käyttäjäryhmän toimintaa.

Investoinnin tuotot / saavutettavat säästöt

Koulu rakennetaan modernina uudisrakennuksena, jonka hankintamuoto on elinkaarimalli. Rakennusvaiheen rahoitusmallina käytetään samalla erillistä kiinteistöleasingia. Elinkaarimallin katsotaan parantavan rakentamisen laatua ja pienentävän omistajan riskiä. Hankesuunnittelun yhteydessä teetetyn selvityksen mukaan elinkaarimalli on kokonaistaloudellisesti tarkasteltuna edullisin, kun huomioidaan rakennuksen koko elinkaari ja toteutusmuotojen erilaiset riskivaraukset. Elinkaarimallissa rakennus on sopimuskauden lopussa tekniseltä arvoltaan parempi kuin normaalissa ylläpidossa. Teknisen arvon laatu todetaan yhteisesti sopimuskauden lopussa ja on sopimusehdoissa huomioitu korvausveloitteena, mikäli laatu ei täyty.

Kokonaiskustannus- arvio 1000 e	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	2027 -
Päähanke/leasing								
Investointimenot	31 694	4 200	14 000	9 000	4 494	0	0	0
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	31 694	4 200	14 000	9 000	4 494	0	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Johtosiirto		165						
Irtokalusteet	1 100				1 100			
Yhteensä	1 100	165	0	0	1 100	0	0	0
Investointi- kustannukset yht	32 794	4 365	14 000	9 000	5 594	0	0	0
Käyttötalouden kustannukset								
Pienkalusto, mm. liikuntasalin varusteet	80				80			
Purkukustannukset	100	160			100			
Yhteensä	180	160	0	0	180	0	0	0
Yhteensä	32 974	4 525	14 000	9 000	5 774	0	0	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Leasing
Uus-/laajennusinvestointiNimi: Kuusankosken yhtenäiskoulu**Kuvaus**

Kuusankosken yhtenäiskoulu on osa perusopetuksen kehittämissuunnitelman Kuusankoski-Jaalan perhekeskusalueen kouluinvestointeja. Kuusankosken yhtenäiskouluun yhdistetään uuden koulurakennuksen valmistumisen jälkeen Naukion yhtenäiskoulu, Hirvelän koulu, Pilkanmaan koulu ja Kymintehtaan koulun yläkouluopetus. Samoin kouluun sijoittuu osa Tähteenkadun koulun opetusta sekä erikoisluokkia. Hankesuunnittelussa koulu mitoitetaan 680 oppilaalle. Kuusankosken alueella on tarvittavan kokoiset ikäluokat turvaamaan koululle joustavat opetusjärjestelyt, jossa huomioituu opetusryhmien optimaalinen koko ja henkilöstömitoitus sekä oppilaiden yksilölliset tuen tarpeet. Koulun yhteyteen sijoittuu alueen erityisen tuen osaamiskeskus. Naukion päiväkodin uudisrakennus sijoittuu samalle alueelle, mikä mahdollistaa joustavan esi- ja alkuopetuksen järjestämisen. Rakennukseen varataan tilat myös nuorisopalvelulle ja suunnittelussa otetaan huomioon myös kansalaisopiston toiminta.

Riskiarvio

Kuusankosken yhtenäiskoulu on ratkaisu alueen peruskorjaustarpeisiin sekä palveluverkon tiivistämiseen Kuusankoski-Jaala perhekeskusalueella. Kuntokartoitusten osalta Hirvelän- ja Pilkanmaan koulu ei kannata peruskorjata ja Naukion yhtenäiskoulun peruskorjaustarve on 5-10 vuoden päästä.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Tulevaisuudessa Kuusankosken yhtenäiskoulu vastaa Kuusankoski-Jaalan alueen yläkouluopetuksesta ja toimii 1-6 –luokkien lähikouluna. Noin 680 oppilaan koulussa voidaan opetus ja tarvittava erityinen tuki järjestää tehokkaasti ja samalla saadaan modernit ja turvalliset opetus- ja työtilat.

Investoinnin tuotot / saavutettavat säästöt

Investointi on osa valtuuston hyväksymää perusopetuksen kehittämissuunnitelmaa, jossa tarkoituksenmukaisia ryhmiä muodostamalla säästetään sekä henkilöstö- että kiinteistökuluissa. Erityisen tuen oppilaita ei tarvitse kuljettaa eri perhekeskusalueille vaan opetus järjestetään omalla lähikoululla.

Kokonaiskustannus- arvio 1000 e	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	2027 -
Päähanke/leasing								
Investointimenot	27 527	0	0	0	0	12 000	10 127	10 200
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	27 527	0	0	0	0	12 000	10 127	10 200
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalusteet	600							600
Yhteensä	600	0	0	0	0	0	0	600
Investointi- kustannukset yht	28 127	0	0	0	0	12 000	10 127	10 800
Käyttötalouden kustannukset								
Pienkalustus	90							90
Naukion koulun purku	150							150
Yhteensä	240	0	0	0	0	0		240
Yhteensä	28 367	0	0	0	0	12 000	10 127	11 040

Investointihankkeen talousarviolomake

Leasing
Uus-/laajennusinvestointiNimi: Inkeröiden monitoimitalo**Kuvaus**

Inkeröiden monitoimitalon kehitysvaihe on käynnissä ja valmistuu 2023 helmikuun loppuun. Inkeröiden monitoimitalo on osa perusopetuksen kehittämissuunnitelman Myllykoski-Inkeröinen perhekeskusalueen kouluinvestointeja. Inkeröiden monitoimitaloon yhdistetään Inkeröiden yhteiskoulu, Anjalan koulu ja Tehtaanmäenkoulu. Tämän hetkinen koulujen yhteinen oppilasmäärä on 446 oppilasta sekä varhaiskasvatuksen lasten määrä 166 lasta eli yhteensä 612 lasta. Inkeröiden monitoimitalo, joka käsittäisi alueen oppilaiden peruskoulun (1-9lk), alueen erityisen tuen osaamiskeskuksen pienryhmineen, 8-ryhmäisen päiväkodin, tilat kirjastolle ja nuorisopalveluille. Monitoimitalo palvelisi myös kuntalaisia ja järjestöjä. Eteläisen Kouvolan keskuskeittiöpalvelut myös keskitettäisiin uuden monitoimitalon yhteyteen.

Riskiärvio

Inkeröiden monitoimitalo olisi ratkaisu peruskorjaustarpeisiin ja palveluverkon tiivistämiseen. Monitoimitila palvelisi iltaisin ja viikonloppuisin myös alueen järjestöjä, seuroja, kansalaisopistoa, musiikkiopistoa, kuvataidekoulua.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Tulevaisuudessa Inkeröiden monitoimitalo, ja siinä sijaitseva yhteiskoulu vastaa Inkeröiden alueen 1-9 luokkalaisten yleis- ja erityisopetuksesta. Erityisen tuen oppilaita ei tarvitse kuljettaa eri perhekeskusalueille vaan opetus järjestetään omalla lähikoululla.

Investoinnin tuotot / saavutettavat säästöt

Investointi on osa kehittämissuunnitelmaa, jossa tarkoituksenmukaisia ryhmiä muodostamalla säästetään henkilöstökuluissa. Erityisen tuen järjestämisessä omassa lähikoulussa säästetään kuljetuskustannuksissa.

Kokonaiskustannus- arvio 1000 e	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	2027 -
Päähänke/leasing								
Investointimenot	27 500	409	7 000	18 000	8 600	0	0	0
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	27 500	409	7 000	18 000	8 600	0	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalusteet (käyttäjän hankinta)	800				800			
2012 valmistuneen osan muutos- ja korjaustyöt, aiemmat kustannukset hankesuunnittelua	0	12						
Yhteensä	800	12	0	0	800	0	0	0
Investointi- kustannukset yht	28 300	421	7 000	18 000	9 400	0	0	0
Käyttötalouden kustannukset								
Pienkalusto, mm. liikuntasalin varusteet	80				80			
Yhteiskoulun purku	0							
Yhteensä	80	0	0	0	80	0	0	0
Yhteensä	28 380	421	7 000	18 000	9 480	0	0	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava
Uus-/laajennusinvestointiNimi: Marjoniemen yhtenäiskoulu, Kouvola**Kuvaus**

Marjoniemen yhtenäiskoulu on osa perusopetuksen kehittämissuunnitelman keskeisen perhekeskusalueen kouluinvestointeja. Marjoniemen yhtenäiskouluun yhdistetään Kaunisnurmen koulu, Kouvolan yhteiskoulu ja Urheilupuiston koulu. Lisäksi kouluun liitetään vaikeimmin kehitysvammaisten opetus (Carea-koulu) ja muuta erityisen vaativaa tukea tarjoavaa opetusta. Suunnittelun pohjana on 966 oppilaan koulu, sisältäen erityisen vaativan tuen oppilasmäärät. Käyttäjryhmät tarkentuvat hankesuunnittelun edetessä. Keskustan alueella on tarvittavan kokoiset ikäluokat turvaamaan koululle joustavat opetusjärjestelyt, jossa huomioituu opetusryhmien optimaalinen koko ja henkilöstömitoitus sekä oppilaiden yksilölliset tuen tarpeet.

Riski-arvio

Kouluun sijoittuva Carea-koulu on tällä hetkellä väistötiloissa. Kaunisnurmen koulun, Kouvolan yhteiskoulun ja Urheilupuiston koulun peruskunto edellyttää peruskorjausta. Kouluverkon kuntotarkastuksessa Kaunisnurmen koulun ja Kouvolan yhteiskoulun peruskorjaustarve on 1-5 vuotta. Urheilupuiston koulun peruskorjaustarve on 5-10 vuotta. Oppilaita ei pystytä sijoittamaan alueella toiminnassa oleviin kouluihin.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Tulevaisuudessa Marjoniemen yhteiskoulu vastaa keskeisen radan yläpuolisen alueen E-9 luokkalaisten yleis- ja erityisopetuksesta. Lisäksi erityisen tuen osaamiskeskus ja kaupunkitason vaativan tuen yksikkö sijoittuisivat kyseiseen kouluun.

Investoinnin tuotot / saavutettavat säästöt

Investointi on osa kehittämissuunnitelmaa, jossa tarkoituksenmukaisia ryhmiä muodostamalla säästetään henkilöstökuluissa. Erityisen tuen järjestämisessä omassa lähikoulussa säästetään kuljetuskustannuksissa.

Kokonaiskustannus- arvio 1000 e	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	2027 -
Päähanke								
Investointimenot	57 220	8	100	3 000	19 000	19 000	16 000	0
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	57 220	8	100	3 000	19 000	19 000	16 000	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalusteet	1 250						1 250	
Katualueet	1 800				1 000		800	
Johtosiirrot	100			100				
Yhteensä	3 150	0	0	100	1 000	0	2 050	0
Investointi- kustannukset yht	60 370	8	100	3 100	20 000	19 000	18 050	0
Käyttötalouden kustannukset								
Pienkalustus, mm. liikuntalain varusteet	100						100	
Terveyskeskuksen purku	150		150					
Yhteensä	250	0	150	0	0	0	100	0
Yhteensä	60 620	8	250	3 100	20 000	19 000	18 150	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava
Uus-/laajennusinvestointi
Korvausinvestointi**Nimi:** Teatterin uudisrakennus ja peruskorjaus sekä kirjaston peruskorjaus (Kulttuurikortteli)**Kuvaus**

Teatterin laajennus ja peruskorjaus sekä kirjaston peruskorjaus ja opiston osittaisten toimintojen sijoittamista kirjaston tiloihin

Riskiarvio

Kouvolan kansalaisopiston, pääkirjaston ja teatterin kiinteistöt ovat kaikki teknisen elinkaarensa päässä. Tilojen sopimattomuus nykyaikaisiin ja monipuolisiin kulttuuripalveluihin vähentää Kouvolan keskustan vetovoimaa. Vanhentuneet rakennukset ovat myös imagohaitta kaupungille. Teknisen käyttöikänsä päässä olevat putket, hissi ja ilmastointi ym. aiheuttavat kasvavia vuosittaisia korjausmenoja. Tilojen työ- ja asiakasturvallisuusriskit lisääntyvät ja epäkäytännölliset tilat heikentävät työn tehokkuutta. Vanhojen tilojen esteettömyys (myös muilta osin kuin liikunnalliset esteet) on kaikissa kiinteistöissä heikko, joten ikääntyvän väestön osallistumisen mahdollisuus ei ole taattu. Teatterin laajennus on riippuvainen Kuntotalon tilanteesta ja opiston toimintojen sijoittamisesta muihin tiloihin.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Teatteri tarvitsee kävijämäärien kasvattamisen, oheispalvelujen ja tilavuokrauksen lisäämisen mahdollistamiseksi ajanmukaiset ja riittävän kokoiset näyttämötilat ja erillisen harjoitussalin. Nykyisten teatteritilat pysyvät teatterin käytössä ja laajennukseen mahtuu nykyaikainen suuri näyttämö. Poikilo-museoiden siirtyminen keskustakortteliin tarkastellaan tilavarauksena teatterin tontille. Kirjaston tilat uudistetaan vastaamaan kirjastolain vaatimuksia ja kokonaisuunnitelmassa kansalaisopiston tilat suunnitellaan vastaamaan nykyaikaisen opetuksen tarpeita. Neljän kulttuurilaitoksen sijoittuminen yhteen kortteliin synnyttää Kouvolan keskustaan nykyaikaisen ja elävän kohtaamispaikan kaupunkilaisille ja matkailijoille. Kaupunkilainen voi helposti löytää itselleen sopivaa kulttuuritoimintaa, tapahtumia, yhteisöllisen toiminnan ja oppimisen mahdollisuuksia, tapaamisen paikkoja, työskentelytiloja ja kokoontumispaikkoja.

Investoinnin tuotot / saavutettavat säästöt

Mikäli teatteri (n. 40 000 maksavaa kävijää) saa käyttöönsä harjoitusnäyttämön ja salien kokoa hieman kasvatetaan, pystytään saleja vapauttamaan vierailuesityksille sekä muuhun oheis- ja vuokratyöhön huomattavasti enemmän. Tällä järjestelyllä kävijämääriä ja tuottoja voidaan kasvattaa jopa 30 % nykyisestä eli n. 50 000 maksavaan kävijään ja tuottojen kokonaismäärää yli 1 milj. euroon. Museon mahdolliselle uudisrakennukselle varataan teatterin yhteyteen tilavaraus. Museon uudisrakennusta tarkastellaan nykyisen kymmenvuotissuunnittelukauden päätyttyä uudelleen. Kansalaisopiston väistötilat keskusta-alueella ovat tärkeä osa kokonaisuutta, jotta kulttuurikorttelin kokonaisuus ei hajoa. Kaupunkikeskustoihin rakennettu uusi kirjastotila on järjestäen kasvattanut käyttövolyyymia vähintään 60 % vuodessa. Mikäli lisäys toteutuu Kouvolassa samansuuntaisena, saadaan tilaan 450 000 vuosittaista kävijää, mikä on huikea elinvoiman lisäys keskusta-alueelle ja koko Kulttuurikorttelille. Näin käyttäjää kohti lasketut tilakustannukset jäävät keskustakirjastohankkeessa todella alhaisiksi. Kansalaisopiston kävijämäärää ja kurssimaksutuottoja voidaan kasvattaa, kun saadaan lisää tiloja kurssien toteuttamiseen. Kurssit toteutetaan suureksi osaksi ilta-aikaan ja ko. ajankohtaan kohdistuu eniten tilantarvetta.

Kokonaiskustannus- arvio 1000 e	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	2027 -
Teatteri, uudisrakennus ja peruskorjaus	30 000			250	250	8 250	8 250	13 000
Kirjaston peruskorjaus	13 260			0	200	300	4 000	8 760
Yhteensä	43 260	0	0	0	450	8 550	12 250	21 760
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointi- kustannukset yht	43 260	0	0	0	450	8 550	12 250	21 760
Käyttötalouden kustannukset								
Kuntotalon purku	650	0	0	0	300	350	0	0
Yhteensä	650	0	0	0	300	350	0	0
Yhteensä	43 910	0	0	0	750	8 900	12 250	21 760

Nimi: Uimahallin peruskorjaus ja laajennus**Kuvaus**

Uimahallihanke sisältää Urheilupuiston uimahallin peruskorjauksen ja laajennuksen. Laajennuksessa huomioidaan laaja-alaisesti harrasteryhmät ja kilpauimarit. Hankkeen hankesuunnittelu on käynnissä ja valmistuu keväällä 2023. Uimahallipalveluita parantamalla luodaan kuntalaisille mahdollisuuksia lisätä liikumista, parantaa omaehtoista liikumista ja kuntoutusta näin vähentää sosiaali- ja terveystalouden tarvetta. Kouvola uimahallit ovat perinteisesti toteutettu ns. perusuimahalleja, josta puuttuvat nykyaikaiset uimahallipalvelut. Nykyiset uimahallit ovat olleet jo kauan ollut perusteellisen korjausten tarpeessa. Uuden uimahallin hankesuunnittelun käynnistävänä tekijänä on uimahallin tekninen kunto ja palvelutason laatu. Kouvolan uusi uimahalli tulee olemaan kaupungin tärkein sisäliikuntapaikka, joka palvelee laajasti kaikkia väestöryhmiä. Kävijämäärätavoite on asetettu 350 000 kävijään, jota voidaan pitää realistisena. Kouvolan uusi uimahalli palvelee Kouvolan kaupungin asukkaiden ja seurojen lisäksi etenkin lähikuntien asukkaita omatoimisena virkistys ja kuntoilupaikkana sekä muun muassa lasten ja nuorten uimaopetuksessa.

Riskiärvio

Suurimpana haasteena on ikääntyvän uimahalliverkon korjaustarve lähivuosina arvion mukaan 23,6 milj. e, heikko palveluvarustus sekä pienenevät kävijämäärät. Nykyisten uimahallien heikko kunto asettaa toiminnallisen riskin. Uimahalliverkkoselvityksen ohjausryhmän tutustumiset eri paikkakunnilla nostivat esille vahvasti uuden nykyaikaisen uimahallin rakentamismahdollisuuden.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Uuden uimahallin rakentamisen tavoitteena on uinti- ja kuntoliikunnan harrastajien olosuhteiden laadullinen parantaminen, uuden uimahallin käyttökustannussäästöt vanhaa uimahalliverkkoon nähden, kaupunkilaisten harrastus- ja virkistysmahdollisuuksien lisääminen sekä kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin lisääminen. Uusi uimahalli monipuolistaa Kouvolan palvelutarjonnan laajaan ja huonokuntoiseen uimahallikantaan nähden. Uuden uimahallin valmistuminen mahdollistaa nykyisen Kouvolan uimahalliverkon vähentämisen, joka luo säästöjä, lisää monitoimisuutta sekä parantaa energiatehokkuutta 5-10 %. Uudisrakentamisen etuna on pienempi riski ongelmille rakentamisessa. Uimahalli tulee suunnitella vastaamaan tehokkaasti kaikkien käyttäjäryhmien nykyaikaisiin tarpeisiin ja suunnittelussa tulee huomioida kuntalaisten, yhdistyksien ym. tarpeet sekä lisäksi esteettömyys, monikäyttöisyys ja suosiota kasvattaneet vesiliikuntalajit.

Investoinnin tuotot / saavutettavat säästöt

Kouvolan nykyisten uimahallien käyttökustannukset ovat 2,3 milj. euroa. Uuden uimahallin käyttökustannukset arvioidaan olevan 1,3 milj. euroa. Riippuen jäljelle jäävän uimahalliverkon laajuudesta säästöt ovat 0,4 - 1,8 milj. euroa. Myös tuottojen arvioidaan kasvavan kävijämäärän kasvun myötä. Energiatehokkuus paranee merkittävästi, varovaisesti arvioiden 5-10%, tekniikan kehittyessä jopa enemmän. (vrt hiilineutr. tavoitteet).

Kokonaiskustannus- arvio 1000 e	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	2027 -
Päähänke								
Investointimenot	37 382	26	150	1 000	17 866	17 866	650	
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	37 382	26	150	1 000	17 866	17 866	650	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalustus	500						500	
Yhteensä	500	0	0	0	0	0	500	0
Investointi- kustannukset yht	37 882	26	150	1 000	17 866	17 866	1 150	0
Käyttötalouden kustannukset								
Käyttökustannukset/vuosi								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	37 882	26	150	1 000	17 866	17 866	1 150	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava

Uus-/laajennusinvestointi

Nimi: Käyrälammen alueen kehittäminen**Kuvaus**

Käyrälammen aluetta vahvistetaan kärkihankkeella kaupungin matkailupalveluiden ja virkistyskäytön keskuksena. Alueen uusi asemakaava on saanut lainvoiman kesällä 2022 ja se mahdollistaa nykyistä laajempien matkailupalveluinvestointien toteutumisen alueelle. Kaupungin tulevia investointeja ovat Lautaron kevyen liikenteen väylän ja Avantokujan rakentaminen vuoden 2022 loppuun mennessä. Silta Jokelanjoen yli rakennetaan vuoden 2023 aikana. Vuonna 2023 aloitetaan niin ikään infran toteuttaminen ja uuden puiston ja kevyen liikenteen raitin rakentaminen, täydennetään vuonna 2022 valmistunutta uimalaituria esteettömyysrakenteilla, rakennetaan ulkopelikenttiä ja -kuntosali. Vuosille 2023-24 varataan määrärahoja myös melunsuojaukseen sekä kulkuyhteyksiin Käyrälammen suuntaan.

Riski-arvio

Viivästykset sekä kustannusten nousu mahdollisia. Urakoiden viivästyminen myös materiaalien saatavuuden mukaan. Kevyen liikenteen sillan rakentamisen aloitus viivästyy muutamia kuukausia lupaprosessin takia.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Käyrälammen kehittäminen on kaupungin kärkihankkeena, joka koetaan erittäin tärkeänä koko kaupungin elinvoiman kasvattamisen sekä asukkaiden hyvinvoinnin näkökulmista. Investoinnit Käyrälammelle tukevat nykyisiä yrittäjiä ja mahdollistavat uuden matkailun yritystoiminnan saamisen alueelle. Investoinnit parantavat työlisyyttä ja lisäävät matkailutuloa sekä hyödyttävät terveyttä ja parantavat alueen tunnettua kuin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Käyrälammen etelä- ja lounaisosaan valmistuu yleissuunnitelma, joka tukee näitä tavoitteita. Hanke pohjautuu vuonna 2020 laadittuun kehittämissuunnitelmaan.

Investoinnin tuotot / saavutettavat säästöt

Kehittämishankkeesta ei koidu suoria tuottoja, mutta alueelle mahdollistetaan uusia matkailupalveluiden tontteja ja rakennuspaikkoja, joista kaupunki voi saada vuokratuloja. Tavoitteena on kasvattaa alueen ja sitä kautta Kouvolan vetovoimaa ja parantaa yrittämisen mahdollisuuksia, mistä toivotaan koituvan matkailutuloa sekä uusia työpaikkoja ja verotuloja. Kansalaisten hyvinvointiin ja virkistys- ja ulkoilumahdollisuuksiin panostamisella on kansanterveydellinen positiivinen vaikutus, jolla voi olla välillinen vaikutus terveydenhuollon ja poissaoloista johtuvien menojen pienemiseen.

Kokonaiskustannus- arvio 1000 e	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	2027-
Päähänke								
Investointimenot	12 565	0	780	3 452	1 755	624	0	0
Rahoitusosuudet	-289			-289				
Yhteensä	12 276	0	780	3 163	1 755	624	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointi- kustannukset yht	12 276	0	780	3 163	1 755	624	0	0
Käyttötalouden kustannukset								
Projektitoimisto	80	0	40	40	0	0	0	0
Yhteensä	80	0	40	40	0	0	0	0
Yhteensä	12 356	0	820	3 203	1 755	624	0	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava
Uus-/laajennusinvestointiNimi: Yritysalueet**Kuvaus**

Tällä kärkihankkeella kasvatetaan kaupungin yritystonttituotantoa. Projekti toteutetaan seuraavien viiden vuoden aikana ja sille on määritelty erillismäärärahat maanhankinnalle sekä yhdyskuntatekniikan investoinneille. Hankkeelle laadittavassa projektisuunnitelmassa määritellään vuosittaiset tavoitteet yritystonttituotannon kasvattamiseksi valituille yritysalueille. Yritystonttituotantoa kasvatetaan Teholan, Jokelan, ydinkeskustan, Korjalan, Tervaskankaan, Korian ja Suviojan alueilla. Projektissa määritellään uusien yritysalueiden maanhankinnan, asemakaavoituksen, infran rakentamisen, tonttien esirakentamisen sekä tonttien luovutuksen aikataulut. Hankkeelle tällä hetkellä määritellyt investointimäärärahat mahdollistavat kaupungin tonttivarannon merkittävän kasvattamisen maanhankinnan ja asemakaavoituksen osalta siten, että kaupungista löytyisi tulevaisuudessa jopa yli 200 ha uutta yritystonttitarjontaa eri puolilta kaupunkia. Määritellyt investointimäärärahat keskittyvät maanhankinnan tehostamiseen, mutta ne eivät mahdollista juurikaan tonttien esirakentamista ja vain vähäisessä määrin uuden infran ja katujen rakentamista.

Riskiarvio

Hankkeen projektisuunnitelman laadinnan yhteydessä laaditaan tarkempi ennakkovaikutusten arviointi sisältäen riskiarvion. Jos hanketta ei toteuteta niin kaupungin elinvoima heikkenee, jos kaupunkiin ei toteuteta jatkossa ollenkaan uusia yritysalueita. Jos laajennettavat yritysalueet tai osa niistä ei kiinnosta yrityksiä, aiheutuu kaupungille ns. hukkainvestointeja, jos alueet jäävät rakentumatta. Tätä riskiä on pienennetty siten, että valikoidut laajennettavat yritysalueet ovat niitä, joilta yritykset ovat tällä hetkellä osoittaneet eniten kiinnostusta. Riskiä madalletaan myös sillä, että alkuvaiheessa kaupunki hankkii maa-alueita omistukseensa ja asemakaavoittaa ne tonttivarannoksi. Pääosin kohteiden infran ja katuverkoston toteutus käynnistetään vasta sitten, kun alueelle on tonttivaraus tai muu sitova sopimus yrityksen sijoittumisesta alueelle. Kaikkein tärkeimmillä yritysalueilla rakennetaan jo valmiiksi uusia katuja ja esirakennetaan tontteja. Kaupungissa on oltava tarjolla myös täysin valmiita yritystontteja, koska tämä pienentää riskiä sille, että yritys hakeutuisikin jollekin toisen kunnan alueelle niissä tapauksissa, joissa yritys haluaa päästä rakentamaan heti. Kärkihankkeen prosessiin liittyviä riskejä ovat mm. mahdolliset viivästymiset tai maanomistajien kieltäytymiset tarvittavista maakaupoista, asemakaavoista, katusuunnitelmista tai lupaprosesseista tehtävät valitukset tai tulevista urakoista tehtävät valitukset, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia projektin toteutumiseen tai sen aikatauluun.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Kouvolassa ei ole tällä hetkellä riittävästi ja riittävän monipuolista yritystonttitarjontaa. Hankkeella kasvatetaan kaupungin yritystonttitarjontaa erityisesti tilaa vaativan kaupan, teollisuuden ja logistiikan osalta. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on houkuttella kaupunkiin uusia yrityksiä monipuolisemman tonttitarjonnan myötä sekä mahdollistaa kaupungissa toimivien yritysten kasvun edellytykset. Yritysten kasvun myötä myös työpaikkojen määrän on mahdollista kasvaa kaupungissa ja siten vaikuttaa positiivisesti kaupungin väestönkasvuun.

Investoinnin tuotot / saavutettavat säästöt

Hankkeen hyödyt näkyvät pitkän ajan kuluessa. Kaupunki saa suoria tuloja yritystonttien myynnistä ja vuokraamisesta sekä kasvavista kiinteistöverotuloista. Tontinmyyntitulot eivät kuitenkaan kata yritysalueiden infraan tarvittavia investointitarpeita. Välillisiä tuloja kaupungin on mahdollista saada uusien yritysten sijoittumisten myötä kaupungin elinvoiman kasvuna mikä näkyy uusien työpaikkojen sekä yksityisten investointien lisääntymisenä kaupungissa.

Kokonaiskustannus- arvio 1000 e	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	2027 -
Päähänke								
Investointimenot	11 000	0	0	5 000	1 000	1 500	2 000	1 500
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	11 000	0	0	5 000	1 000	1 500	2 000	1 500
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
maanhankinta (netto)	0	0	0	1 000	1 000	500	500	0
Yhteensä	0	0	0	1 000	1 000	500	500	0
Investointi- kustannukset yht	11 000	0	0	6 000	2 000	2 000	2 500	1 500
Käyttötalouden kustannukset								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	11 000	0	0	6 000	2 000	2 000	2 500	1 500